

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN PO, VO, (V)SO ALMERE

mei 2021

INHOUDSOPGAVE

1.	Voorwoord wethouder	4
2.	Preambule	5
3.	Inleiding	7
4.	Samenvattende conclusies	9
4.1	Actiepunten	11
5.	Onderwijs in Almere	13
5.1.	Bevolkings- en leerlingenontwikkeling	13
5.2.	Onderwijsveld	14
6.	Beleidsambitie en kader	19
6.1.	Ambitie	19
6.2.	Beleidsrijk kader (Fase I IHP)	19
6.3.	Scenario's prioriteitswijken (FASE II IHP)	21
6.4.	Aanvulling op prioriteitswijken; hardheidsclausule	22
6.5.	Aanvullingen op beleidskader	22
7.	Basisonderwijs	27
7.1.	Algemeen	27
7.2.	Leerlingenaantallen en -prognoses	27
7.3.	Capaciteit & Ruimtebehoefte	29
7.4.	Overzicht basisscholen ouder > 40 jaar (2020 – 2034)	34
8.	Voortgezet Onderwijs	35
8.1.	Algemeen	35
8.2.	Leerlingenaantallen en -prognoses	36
8.3.	Capaciteit en Ruimtebehoefte	37
9.	(Voortgezet) Speciaal Onderwijs	40
9.1.	Algemeen	40
9.2.	Leerlingenaantallen en -prognoses	40
9.3.	Capaciteit en Ruimtebehoefte	40
10.	Prioriteitswijken en (V)SO & VO-ambities	42
10.1.	Algemeen	42
10.2.	Prioriteitswijken	42
10.3.	Voortgezet onderwijs	43
10.4.	Investeringsagenda prioriteitswijken en VO; planperiode 2020 - 2034	44
10.5.	Investeringsuitbreidingen oosterwold en poort	45
11.	Almere Pampus	46
11.1.	Algemeen	46
11.2.	Leerlingenprognoses	46
11.3.	Ruimtebehoefte Pampus	48

12. VERNIEUWING ONDERWIJSPORTEFEUILLE >

2035 50

- 12.1. Algemeen..... 50
- 12.2. Omvang verduurzaming/vernieuwing 50
- 12.3. Investeringskosten verduurzaming/vernieuwing 51
- 12.4. Samenvatting vernieuwing 2035 - 2050 51

13. BELEVINGSONDERZOEK..... 53

- 13.1. Algemeen.....53
- 13.2. Resultaten PO.....55
- 13.3. Resultaten VO..... 61

14. HUISVESTINGS- EN INVESTERINGSAGENDA.. 67

- 14.1. Huisvestingsagenda 2020 - 2034 67
- 14.2. Investeringsagenda 2035 e.v. 67
- 14.3. Dekking investeringsagenda 69
- 14.4. Dekkingsmogelijkheden..... 69

1. VOORWOORD WETHOUDER

Goed onderwijs is van groot belang voor de talentontwikkeling van ieder kind en iedere jongere in Almere en daarmee voor de ontwikkeling van de stad Almere. Bij goed onderwijs horen ook goede en passende schoolgebouwen, passend voor het aantal leerlingen, passend voor het soort onderwijs en passend wat betreft technische staat.

Grote uitdagingen en opgaven!

Vanuit het gedeelde belang voor goede onderwijshuisvesting investeren we als gemeente komende jaren samen met de schoolbesturen in kwalitatieve, functionele en eigentijdse scholen, die de diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken aankunnen. Ondanks de inzet en investeringen in de afgelopen jaren, zijn de opgaven echter enorm groot. Enerzijds is sprake van een bestaande gebouwenvoorraad, die om steeds meer onderhoud vraagt. De centrale vraag daarbij is of gekozen wordt voor levensduurverlenging (renovatie) of dat het beter is te kiezen voor vervangende nieuwbouw. En door demografische ontwikkelingen is er in enkele wijken sprake van leegstand in de scholen. Daarnaast zal de stad de komende jaren blijven groeien waardoor er een toenemende vraag naar onderwijshuisvesting aan de orde zal zijn. Niet alleen de bestaande gebouwen vragen de nodige investeringen, ook in het kader van verduurzaming en de verdere uitbreiding zullen veel investeringen nodig zijn. De gezamenlijke opgave en uitdaging is enerzijds er voor te zorgen dat de bestaande scholen passend, eigentijds en in goede functionele, technische en duurzaam verantwoorde staat blijven en anderzijds dat in de verdere ontwikkeling van Almere er ook steeds voldoende onderwijsvoorzieningen zijn.

De centrale vraag waar we als gemeente en schoolbesturen dan ook voor staan, is hoe we de voorzieningestructuur in het primair-, voortgezet en

(voortgezet) speciaal onderwijs passend én toekomstbestendig houden en maken. Hoe zorgen we conform de routekaart naar inclusiever onderwijs voor inclusievere scholen? Waar gaan we nog investeren en waar is het beter om te herstructureren? Welke scholen kunnen we beter verplaatsen en samenvoegen? En waar kunnen we de bestaande schoolgebouwen beter inzetten? Deze en andere vragen zijn aanleiding voor de opstelling van het beleidskader, de notitie over de prioriteitswijken en het voorliggend integraal huisvestingsplan (IHP). Het IHP en de daarin opgenomen huisvestingsagenda moeten ertoe leiden dat er blijvend sprake is van een stevige en kwalitatief eigentijdse onderwijsvoorzieningestructuur in Almere.

Met het opstellen van dit IHP kijken we als college vooruit en agenderen we de huisvestingsprojecten die we de komende periode samen met onze onderwijspartners gaan uitwerken. Dit vraagt van alle partijen de nodige investeringen. Tevens maken we een langere financiële doorkijk in dit IHP, want na de realisatie van de huisvestingsagenda tot 2035 zijn we er nog niet. Gepoogd is om de financiële opgave tot 2050 (grof) in beeld te brengen. Met dit IHP worden naar mijn overtuiging de juiste stappen gezet in een actief onderwijshuisvestingsbeleid, zodat ook in de toekomst ieder kind in onze gemeente het onderwijs krijgt waar het recht op heeft, in een schoolgebouw dat passend en goed is. Dit actieve huisvestingsbeleid zal ook periodiek geactualiseerd worden om te kijken of we nog op de goede weg zitten en of er aanleiding is voor andere keuzes. Vanzelfsprekend zal dit wederom in goed overleg met het onderwijsveld gebeuren.

Roelie Bosch, wethouder onderwijs gemeente Almere

2. PREAMBULE

De gemeente Almere wil om de volgende redenen samen met het onderwijsveld een actief onderwijshuisvestingsbeleid voeren.

1. Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak die door de Rijksoverheid is neergelegd bij de lokale overheden. De gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht te voorzien in adequate huisvesting voor het primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.
2. Onderwijshuisvesting ziet de gemeente als een belangrijk instrument om het primaire proces van de scholen inzake de kwalificatie van jongeren in de leerplichtige leeftijd kwalitatief én kwantitatief te ondersteunen én te stimuleren.
3. Onderwijshuisvesting is een belangrijk beleidsinstrument voor de maatschappelijke opgaven van de gemeente Almere daar waar het gaat om het stimuleren van ontwikkelingskansen van haar jonge inwoners.
4. Onderwijshuisvesting is een belangrijk middel voor het aanbieden van integrale arrangementen voor onderwijs, zorg, welzijn, opvang, vrije tijdsbesteding e.d. De vorming van brede buurtscholen, integrale kindcentra (IKC's) geven daar o.a. vorm en inhoud aan.
5. Onderwijshuisvesting is een instrument om te streven naar een inclusievere Almeerse samenleving. Door met het onderwijsveld te werken aan inclusievere scholen, wordt een belangrijke basis gelegd voor een inclusieve samenleving. Het is de ambitie te komen tot inclusiever onderwijs zodat dat leerlingen met en zonder ondersteuningsbehoeften vaker samen dicht bij huis naar dezelfde school kunnen (hetgeen ook van invloed is op een doelmatig en goed leerlingenvervoer).
6. Onderwijshuisvesting is een katalysator voor vormen van maatschappelijke participatie en sociale cohesie (zeker in de context

van de vorming van IKC's, multifunctionele accommodaties) en een leven lang leren. Onderwijsvoorzieningen faciliteren en accommoderen de dynamiek van de samenleving; functies en voorzieningen veranderen, accommodaties blijven veelal gedurende langere tijd in stand.

7. Onderwijshuisvesting is een instrument voor het stimuleren van samenwerking en synergie tussen functies en voorzieningen.
8. Onderwijshuisvesting versterkt de stedelijke ontwikkeling van Almere door te voorzien in kwalitatief goede voorzieningen in iedere wijk (brede basisvoorzieningen in de diverse stadsdelen) en stedelijke voorzieningen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.
9. Onderwijshuisvesting is een belangrijk instrument om te sturen op efficiency en effectiviteit met betrekking tot het gebruik van accommodaties en daarmee op het zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgelden.

Vanuit deze context heeft de gemeente Almere de volgende ambitie en doelstellingen voor het onderwijshuisvestingsbeleid. Het onderwijshuisvestingsbeleid van de gemeente Almere moet:

1. Zorgen voor passende en kwalitatieve onderwijshuisvesting voor het primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.
2. Huisvestingsknelpunten in het primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs oplossen.
3. De vraag naar en het aanbod van onderwijsaccommodaties effectief en efficiënt afstemmen rekening houdend met de huidige en toekomstige leerlingenontwikkelingen, het blijvend willen aanbieden van keuzemogelijkheden door een evenwichtige spreiding en bereikbaarheid.

4. Het binnen ruimtelijke en financiële mogelijkheden van de gemeente het onderwijskundige en organisatorische beleid van de schoolbesturen en scholen accommoderen én stimuleren.
5. Het inhoudelijke beleid van de Gemeente Almere met betrekking tot o.a. het voorkomen van schooluitval, het behalen van startkwalificaties, inclusiever onderwijs, het integraal jeugdbeleid e.d. accommoderen én stimuleren.
6. ‘Slimme’ combinaties stimuleren bijvoorbeeld in het kader van de vorming van brede buurtscholen, IKC’s en het gemeentelijk accommodatiebeleid zodat de samenwerking optimaal geaccommodeerd wordt.
7. Ook bijdragen aan de gemeentelijke en schoolbestuurlijke ambities met betrekking tot duurzaamheid. In de onderwijshuisvesting streven de gemeente en schoolbesturen ernaar om vanuit een gezamenlijke ambitie en verantwoordelijkheid de schoolgebouwen te verduurzamen.

3. INLEIDING

De gemeente Almere heeft op grond van de wetten voor het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs de wettelijke zorgplicht het onderwijs van adequate en passende huisvesting te voorzien. Passend wat betreft het aantal leerlingen, de onderwijsvisie en het onderwijsconcept en de geldende technische vereisten. De wijze waarop de gemeente Almere vormgeeft aan de zorgplicht is onder andere gebaseerd op de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.

Dit beleidsstuk Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) is fasedocument III. Het is in nauwe samenwerking en overleg met het Almeerse onderwijsveld opgesteld. Het bouwt voort op de beleidsmatige kaders en uitgangspunten in het in 2017 vastgestelde ‘Beleidsrijk kader en uitvoeringsagenda’ (Fase I document). De in dat document opgestelde uitvoeringsagenda is verder uitgewerkt in het Fase II document over de ‘vier prioriteitswijken’ en de vernieuwing in het voortgezet onderwijs (De Meergronden en Baken Stad College), dat in 2018 is vastgesteld. De prioriteitswijken, waar als eerste gestart wordt met de vernieuwing van de onderwijshuisvesting, zijn in overleg met het onderwijsveld tot stand gekomen. De keuzes hierin betekenen dat scholen die geen onderdeel zijn van de prioriteitswijken de komende periode niet in aanmerking komen voor vernieuwing. In en na overleg met het onderwijsveld wordt echter voorgesteld om een hardheidsclausule op te nemen, zodat in die situaties, waarin sprake is van schrijnende huisvestingssituaties voor scholen, er in gezamenlijk overleg wordt gezien hoe gekomen kan worden tot oplossingen. In dit document wordt dan ook verder voortgebouwd op het beleidskader (Fase I document) en de huisvestingsagenda uit het Fase II document inzake de prioriteitswijken en wordt verder vorm en inhoud gegeven aan de huisvestingsagenda onderwijs – PO, VO en (V)SO - voor de gemeente Almere.

In het voorliggende IHP is informatie verwerkt en opgenomen vanuit de volgende informatiebronnen:

- Leerlingenprognoses PO teldatum oktober 2019;
- Leerlingenprognoses VO teldatum oktober 2019;
- Leerlingentelling (V)SO teldatum oktober 2019;
- Belevingsonderzoek staat & onderhoud onderwijsgebouwen PO en VO;
- Verordening voorzieningen huisvesting gemeente Almere.

Door het opstellen van dit IHP wil de gemeente Almere samen met de schoolbesturen een meerjarenperspectief opstellen voor de vernieuwing van de onderwijshuisvesting. Deze vernieuwing vindt plaats op basis van met het onderwijsveld overeengekomen uitgangspunten en kaders. Het IHP dient zorg te dragen voor een duurzame en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningsstructuur. Het moet in elk geval inzicht geven in de ontwikkeling van de onderwijshuisvesting in relatie tot het aantal verwachte leerlingen en de bijbehorende ruimtebehoefte en inzicht geven waar knelpunten ontstaan op basis van de leerlingenprognose. Dit inzicht richt zich op de middellange termijn tot 2034. Voor de periode daarna – 2035 – 2050 - is inzicht gegeven in de financiële opgave die nodig is voor het handhaven van een passende en adequate onderwijsinfrastructuur. Conform de beleidsambitie in het beleidskader omvat deze opgave een tweeledige doelstelling. Enerzijds het passend en eigentijds maken van de bestaande voorzieningsstructuur door vernieuwing en herstructurering (en in beginsel het afstoten van de diverse tijdelijke onderwijshuisvesting i.c. TOH's) en anderzijds het blijvend accommoderen van de groei van Almere. In deze vernieuwing en uitbreiding van de onderwijshuisvesting dient ook de verduurzaming meegenomen te worden.

Het IHP is altijd een momentopname. Dit is reden waarom de gemeente voorstander is van een frequente c.q. periodieke actualisering. Hierin wil ze de voorstellen van de VNG, PO- en VO-raad volgen dat er (minimaal) om de vier jaar een actualisatie plaatsvindt en jaarlijks een evaluatie zodat bezien en besproken kan worden of de voorstellen nog passend zijn binnen de dan geldende regelgeving en de aan de orde zijnde ontwikkelingen.

Gezien de snelle ontwikkeling van Almere dient de onderwijshuisvesting echter onderwerp van voortdurend en periodiek overleg te zijn tussen de gemeente en de daarin aanwezige diverse geledingen en afdelingen die belast zijn met onderwijshuisvesting, en de schoolbesturen zodat, indien nodig, snel en adequaat kan worden ingespeeld op diverse ontwikkelingen. Naast het formele OOGO (op overeenstemmingsgericht overleg) vindt ook aanvullend periodiek overleg plaats met het onderwijsveld. De gemeente wil hierin niet belemmerd worden door harde afspraken over momenten van actualisering, maar wil met het onderwijsveld de nodige flexibiliteit behouden om te kunnen anticiperen of inspelen op actuele ontwikkelingen en vraagstukken.

Het is de ambitie van de gemeente om een continu proces van vernieuwing te realiseren. De gemeente streeft naar een samenwerkingsproces met het onderwijsveld en overige betrokken partners zodat er voortdurend gewerkt wordt aan een passende voorzieningenstructuur. De gemeente gaat graag in overleg met de schoolbesturen hoe dit continue proces het beste kan worden vormgegeven. Vanuit haar wettelijke verantwoordelijkheid met betrekking tot de zorgplicht neemt de gemeente hierin de regie om met het onderwijsveld te komen tot een eigentijdse en toekomstgerichte onderwijsinfrastructuur.

4. SAMENVATTENDE CONCLUSIES

De huisvestingsopgaven voor de gemeente Almere zijn groot en bestaan uit twee hoofdpogaven:

- a. Het accommoderen van de snelle groei van de gemeente door tijdig te voorzien in passende onderwijshuisvesting en voorzieningen voor bewegingsonderwijs;
- b. Het fasegewijze c.q. voortdurend vernieuwen van de bestaande voorzieningsstructuur voor onderwijs en bewegingsonderwijs om ook in de oudere stadsdelen blijvend te voorzien in passende, eigentijdse en toekomstgerichte onderwijsvoorzieningen (inclusief de voorzieningen voor bewegingsonderwijs).

De komende jaren zal het aantal leerlingen blijven groeien. In het basisonderwijs is sprake van een groei van circa 20.000 leerlingen naar circa 23.000 leerlingen tot ongeveer 2035. Door de realisatie van Almere Pampus zal daarna het aantal leerlingen waarschijnlijk verder groeien met circa 4.500 leerlingen. Ook in het voortgezet onderwijs groeit het aantal leerlingen van circa 13.500 naar circa 16.000 leerlingen. Hoe de ontwikkeling zal zijn in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs is moeilijk te prognosticeren en afhankelijk van het beleid in het kader van o.a. passend onderwijs.

De groei van het aantal leerlingen manifesteert zich vooral in Almere Poort en Almere Hout en in de toekomst Almere Pampus i.c. de randen van de stad. De stadsdelen Almere Stad West, Almere Buiten, Almere Stad Oost en Almere Haven laten een daling dan wel lichte stabilisering zien van het aantal leerlingen.

De groei van het aantal leerlingen leidt tot een toenemende ruimtebehoefte. Ook die doet zich vanzelfsprekend voor in de nieuwe stadsdelen Almere Poort

en Almere Hout en in de toekomst in Almere Pampus. In de overige c.q. de oudere stadsdelen is sprake van een afnemende ruimtebehoefte en daardoor een toenemende overcapaciteit c.q. leegstand. Het betreft hier de normatieve leegstand of overcapaciteit berekend op basis van de normering in de verordening onderwijshuisvesting. De feitelijke leegstand is veelal lager omdat er sprake is van medegebruik en verhuur en het door scholen onderwijskundige gebruik van de overcapaciteit. De overcapaciteit in de oudere stadsdelen biedt mogelijkheden de tijdelijke onderwijshuisvesting (TOH's) zoveel als mogelijk af te stoten. Niet alle scholen in de oudere stadsdelen hebben te maken met leegstand. Er zijn ook scholen met een capaciteitsvraagstuk, dat veelal binnen de wijk- dan wel het stadsdeel op te lossen is door gebruik van de beschikbare leegstand.

Voor de korte en middellange termijn tot 2035 is het huisvestingsbeleid gericht op de vernieuwing van de basisscholen in vier prioriteitswijken: Stedenwijk, Molenbuurt, Almere Haven en (een deel van) Almere Stad Oost (Filmwijk, Danswijk, Parkwijk). In het voortgezet onderwijs zal De Meergronden worden vernieuwd en zal de huisvesting van Baken Stad College worden geoptimaliseerd. De gemeente streeft naar het versterken van het beroepsgerichte VMBO en is van mening dat dit in Almere breed moet worden opgepakt door de gemeente, Het Baken, de ASG en eventueel andere partners (waaronder eventueel Aeres voor het groenonderwijs, het ROC Flevoland en het HBO). De vernieuwing van Baken Stad College moet dan ook gezien worden in de context van deze gemeente brede ambitie.

Naast de prioriteitswijken en het voortgezet onderwijs kent het IHP een hardheidsclausule ten behoeve van 'schrijnende' huisvestingssituaties die nu geen onderdeel uitmaken van de huisvestingsagenda 2020 – 2034. Hierdoor wordt het ook mogelijk onderzoek te doen naar andere schoolgebouwen waarvan de technische kwaliteit het wellicht noodzakelijk maakt om interventies te plegen. Omdat nu niet bekend is of dit aan de orde zal zijn, zijn

hiervoor in het IHP geen investeringen opgenomen. Hetzelfde geldt voor de optimalisering van het (V)SO. Door de groei van het (V)SO alsmede de verandering van de leerlingenpopulaties zijn hiervoor wellicht ook wijzigingen in de huisvesting nodig. Ook hiervoor is eerst planvorming nodig. De uitkomsten hiervan kunnen leiden tot wijzigingen van de nu opgenomen planning dan wel uitbreiding van de huisvestingsagenda.

Er zullen naast de vernieuwing van bestaande scholen de komende periode in het kader van de uitbreiding ook nog twee permanente en twee tijdelijke voorzieningen voor het basisonderwijs worden gerealiseerd.

De investeringsagenda voor de korte en middellange termijn kent een investeringsvolume van circa € 145 miljoen wanneer sprake is van vervangende nieuwbouw voor diverse voorzieningen in de prioriteitswijken en de twee VO-voorzieningen De Meergronden en Baken Stad College en circa € 20 miljoen voor de reeds geplande uitbreidingen. Indien renovatie c.q. levensduurverlenging tot de mogelijkheden behoort, zal het investeringsvolume geringer kunnen zijn.

Voor de huisvestingsopgave na 2035 is een (grote) raming opgesteld op basis van verdere groei van Almere door Almere Pampus en de renovatie en/of vernieuwing van de overige scholen die geen onderdeel zijn van de huisvestingsagenda 2020 – 2034.

De onderwijsbehoefte voor Almere Pampus zal bestaan uit circa 10 basisscholen (met een omvang van circa 400 leerlingen per school) en 1 school voor voortgezet onderwijs. Op basis van huidige normering en kengetallen worden de investeringskosten hiervoor geraamd op respectievelijk circa € 75 miljoen voor het basisonderwijs (inclusief voorzieningen voor bewegingsonderwijs) en circa € 32 miljoen voor het voortgezet onderwijs

(inclusief voorzieningen voor bewegingsonderwijs). Bij elkaar derhalve een investering van circa € 105 miljoen.

De vernieuwing van de bestaande onderwijsvoorzieningen die in de periode 2035 – 2050 ook 40 jaar of ouder worden, gaat ook gepaard met hoge investeringen. Indien alleen renovatie c.q. levensduurverlenging aan de orde is, worden de investeringskosten geraamd op circa € 270 miljoen, wanneer sprake is van vervangende nieuwbouw is de raming van de investering van circa € 495 miljoen. In deze raming zijn niet de kosten meegenomen van de vernieuwing van de bestaande gymzalen en/of sporthallen/-zalen.

Op basis van bovenstaande ramingen is in totaal sprake van de volgende investeringsagenda. Van deze investeringskosten zijn inmiddels de middelen voor de vervangende nieuwbouw van de basisscholen in Stedenwijk en de VO-school De Meergronden in het financieel meerjarenbeleid verwerkt. Realisatie van deze projecten is financieel mogelijk. Voor de overige planvorming is nog geen financiële dekking.

Investeringsagenda 2020 - 2034 & 2035 - 2050		
Huisvestingsagenda 2020 - 2034	Investeringskosten	
	Renovatie	Nieuwbouw
Prioriteitswijken	€ 52.354.147	€ 92.214.413
Voortgezet onderwijs	€ 29.349.615	€ 51.899.859
Reeds voorziene uitbreidingen	€ 20.000.000	€ 20.000.000
Totaal investeringsagenda 2020 - 2034	€ 101.703.762	€ 164.114.272
Huisvestingsagenda 2035 - 2050.		
Uitbreiding Pampus	€ 107.092.010	€ 107.092.010
Renovatie/vernieuwing bestaande voorraad	€ 270.000.000	€ 495.000.000
Totaal investeringsagenda 2035 - 2050	€ 377.092.010	€ 602.092.010
Totaal investeringsagenda 2020 - 2050	€ 478.795.772	€ 766.206.282

De totale investeringsagenda kent, afhankelijk van de keuzes inzake renovatie/levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw, een bandbreedte van circa € 480 miljoen à circa € 770 miljoen. In het bovenstaande overzicht zijn in de kolom renovatie de bedragen voor de reeds voorziene uitbreidingen en Pampus rood gekleurd omdat hier sprake is van een raming voor nieuwbouw (i.p.v. renovatie).

4.1 ACTIEPUNTEN

Het IHP omvat ook een aantal actiepunten, die de komende periode – kalenderjaar 2021 - in overleg met het onderwijsveld verder worden uitgewerkt. Dit betreft de volgende actiepunten:

- a. Uitwerken van de hardheidsclausule ten behoeve van ‘schrijnende’ huisvestingssituaties van scholen die geen onderdeel uitmaken van de tot nu toe opgestelde huisvestingsagenda 2020 – 2034, maar waar de technische staat ook aanleiding kan zijn voor huisvestelijke interventies.
- b. Opstellen van een beleidsnotitie inzake het realiseren van duurzamere oplossingen voor tijdelijke huisvesting in de vorm van multifunctioneler vastgoed dat na inzet voor tijdelijke piekopvang voor onderwijs voor andere maatschappelijke en/of commerciële functies kan worden in gezet of kan worden verkocht.
- c. Opstellen van een beleidsnotitie inzake de kaders en randvoorwaarden met betrekking tot voorzieningen waarin meerdere functies zijn ondergebracht (o.a. IKC's¹, onderwijszorgvoorzieningen, brede buurtscholen, betrokkenheid speciale voorzieningen zoals SBO en SO). Bij deze voorzieningen gaat het om de inhoudelijke en organisatorische samenwerking tussen de betrokken instellingen. Deze samenwerking kan het best bereikt worden door de voorzieningen in elkaars nabijheid

te situeren, variërend van solitaire voorzieningen in een wijk voor iedere functie tot voorzieningen waarin de functies onder één dak zijn gehuisvest. Huisvesting onder één dak van meerdere functies levert wat investeringskosten, eigendomssituatie en beheer-, exploitatie- en onderhoudskosten ingewikkelder constructies op dan wanneer sprake is van solitaire voorzieningen. Dit vraagt verdere uitwerking in overleg met de functionele afdelingen en het onderwijsveld. De op te stellen beleidsnotitie moet inzicht geven in o.a. de condities waaronder externe partners deelnemen, de beheerconstructies, de financiering van de aanvullende voorzieningen, het exploitatierisico.

- d. Beoordelen noodzaak handhaving TOH's in relatie tot de overige permanente capaciteit in de nabijheid en indien mogelijk versneld afstoten van de TOH's. In overleg met de afdeling vastgoed zullen in deze voorstellen worden ontwikkeld en vanzelfsprekend besproken met het onderwijsveld. Het afstoten van TOH's is geen eenzijdige beslissing van de gemeente, maar vindt vanzelfsprekend altijd plaats in en na overleg met de schoolbesturen. Uitgangspunt hierin is het zoveel mogelijk huisvesten van het onderwijs in permanente voorzieningen.
- e. Uitwerken cofinancieringsmodel ten behoeve van gezamenlijke – gemeente en schoolbesturen – financiering van de vernieuwingsopgave van de onderwijshuisvesting zowel wat betreft (vervangende) nieuwbouw als levensduurverlenging. De cofinanciering kan betrekking hebben op verschillende onderdelen waaronder ‘sparen’ op onderhoud, overdracht van huurinkomsten en/of kapitaliseren van exploitatievoordelen. In overleg met het onderwijsveld zullen passende en haalbare cofinancieringsvoorstellen worden ontwikkeld. Haalbaar heeft vanzelfsprekend ook betrekking op de financiële haalbaarheid

¹ IKC's, brede buurtscholen zijn voorzieningen waarin verschillende functies inhoudelijk en organisatorisch met elkaar samenwerken. Dit kan plaatsvinden vanuit een netwerk van verschillende voorzieningen en/of voorzieningen waarbij de functies onder één dak

zijn gehuisvest. Van een blauwdruk is geen sprake; per wijk zal de passende vorm gevonden moeten worden.

van voorstellen bij de schoolbesturen. Met even eventuele bijdrage dient sprake te blijven van een gezonde bedrijfsvoering voor schoolbesturen. Onderdeel van de uitwerking van het financieringsmodel is ook het beleid met betrekking tot de overdracht van gebouwen na buiten gebruikstelling.

5. ONDERWIJS IN ALMERE

5.1. BEVOLKINGS- EN LEERLINGENONTWIKKELING

Almere is een jonge, snelgroeiende stad welke qua inwoners behoort tot de grootste gemeenten van Nederland. Binnen afzienbare tijd zal Almere de 5de stad van Nederland zijn. Almere is ook een multiculturele stad met een diversiteit aan bevolking die lijkt op Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. De stad kent relatief weinig hoger opgeleiden en veel scholen met een relatief hoge achterstandsscore².

In 2020 waren er circa 215.000 inwoners³, in 2050 worden er ruim 300.000 inwoners verwacht⁴. Als gekeken wordt naar de schoolgaande leeftijd van 5 – 20 jaar, staat Almere op de vijfde plek van alle gemeenten van Nederland met 40.650 inwoners tussen de 5-20 jaar. Bijna 20 % van de inwoners van Almere is tussen de 5 – 20 jaar oud⁵. Dit substantieel aandeel van jongeren heeft vanzelfsprekend gevolgen voor het benodigde voorzieningenniveau op het gebied van onderwijs en ook diverse andere sociaal-maatschappelijke voorzieningen (cultuur, sport).

Almere kent zowel groei- als krimpgebieden binnen de stad, met op wijkniveau soms sterk verschillende ontwikkelingen. De groei, met name in het gebied Almere Poort, Almere Hout en in de toekomst Almere Pampus i.c. de buitenschil van de stad, zet de komende decennia door. De exacte groei is echter sterk afhankelijk van de bouwplannen en fasering van de productie. Ook de ontsluiting van Almere ten opzichte van Amsterdam zal hierin een belangrijke rol spelen. Almere Hout zal worden voltooid en in Almere Poort Oost is reeds gestart met de ontwikkeling.

In de oudere delen van Almere is in sommigen wijken sprake van krimp, zoals in Almere Haven, Almere Buiten West en een deel van Almere Stad. In deze gebieden is echter ook weer een zekere verjonging van de wijk aan de orde doordat ouderen verhuizen en jonge gezinnen er voor terugkomen. En er vindt op verschillende plekken in de oudere stadsdelen stedenbouwkundige vernieuwing plaats door het toevoegen van nieuwe woningen. Deze ontwikkelingen worden meegenomen in de demografische onderzoeken van de gemeente (Onderzoek en Statistiek). Op dit moment laten deze ontwikkelingen zich nog niet terug zien in de leerlingenprognoses van de ‘oude’ stadsdelen, dan wel dat er hierdoor sprake is van een geringere daling van het aantal leerlingen dan wanneer deze ontwikkelingen niet aan de rode waren. Het is van belang deze ontwikkeling de komende jaren door frequente actualisering van de leerlingenprognoses in de gaten te houden en indien aan de orde hierop te anticiperen.

De groei en krimp binnen Almere heeft vanzelfsprekend effect op de leerlingenaantallen van de scholen binnen de verschillende wijken. Daar waar een wijk snel groeit, zijn er voldoende onderwijsvoorzieningen nodig om de piek op te kunnen vangen. Dit kan in het primair onderwijs veelal niet opgelost worden door verwijzing naar de leegstand elders. De leegstand bevindt zich immers veelal op plaatsen waar geen behoefte meer is aan de aanwezige omvang aan onderwijsvoorzieningen. In deze situaties zal in overleg versneld onderzocht worden in hoeverre in elk geval de tijdelijke huisvesting (TOH's) kan worden afgestoten. En in groeisituaties is het de ambitie om te zorgen

² Noodplan lerarentekort po Almere

³ Cijfers CBS

⁴ Dashboard Almere in Cijfers

⁵ Noodplan lerarentekort po Almere

voor zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs in het primair onderwijs⁶, waarbij de permanente huisvesting gericht is op de structurele ruimtebehoefte en er aanvullende huisvesting nodig is voor de veelal aanwezige tijdelijke pieken in de leerlingenaantallen (piekbehoefte). In overleg met het onderwijsveld en de afdeling Vastgoed zal bezien worden op welke wijze deze piekbehoefte efficiënt en effectief kan worden ingevuld zonder daarbij steeds te kiezen voor het plaatsen van kostbare tijdelijke units. Het is wenselijk te zoeken naar duurzamere oplossingen in de vorm van multifunctioneler vastgoed dat ingezet wordt voor de tijdelijke piekopvang voor onderwijs en nadien voor andere maatschappelijke en/of commerciële functies kan worden ingezet. Dit vergt echter een integrale financiële afweging. Hiertoe zal een nadere beleidsnotitie worden opgesteld.

5.2. ONDERWIJSVELD

Het bevoegd gezag van de scholen in Almere ligt bij 12 schoolbesturen. Deze schoolbesturen besturen 75 scholen voor primair onderwijs (waarvan 3 scholen voor speciaal basisonderwijs), 15 scholen voor voortgezet onderwijs en 8 scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Een aantal schoolbesturen bestuurt en beheert meerdere scholen en een aantal schoolbesturen één school. Laatstgenoemde schoolbesturen zijn ofwel zogenaamde eenpitters of schoolbesturen die in meerdere gemeenten scholen besturen, waarvan één in Almere. De grootste schoolbesturen voor de verschillende onderwijssoorten zijn:

- Primair Onderwijs: ASG, Prisma en SKO;
- Voortgezet Onderwijs: ASG en 't Baken;
- (Voortgezet) Speciaal Onderwijs: Eduvier en Stichting Almere Speciaal.

⁶ Het realiseren van thuisnabij onderwijs geldt niet voor scholen die niet een wijkfunctie hebben, maar een stadsbrede functie (bijvoorbeeld het Islamitisch onderwijs, de Vrije School i.c. het traditioneel vernieuwingsonderwijs).

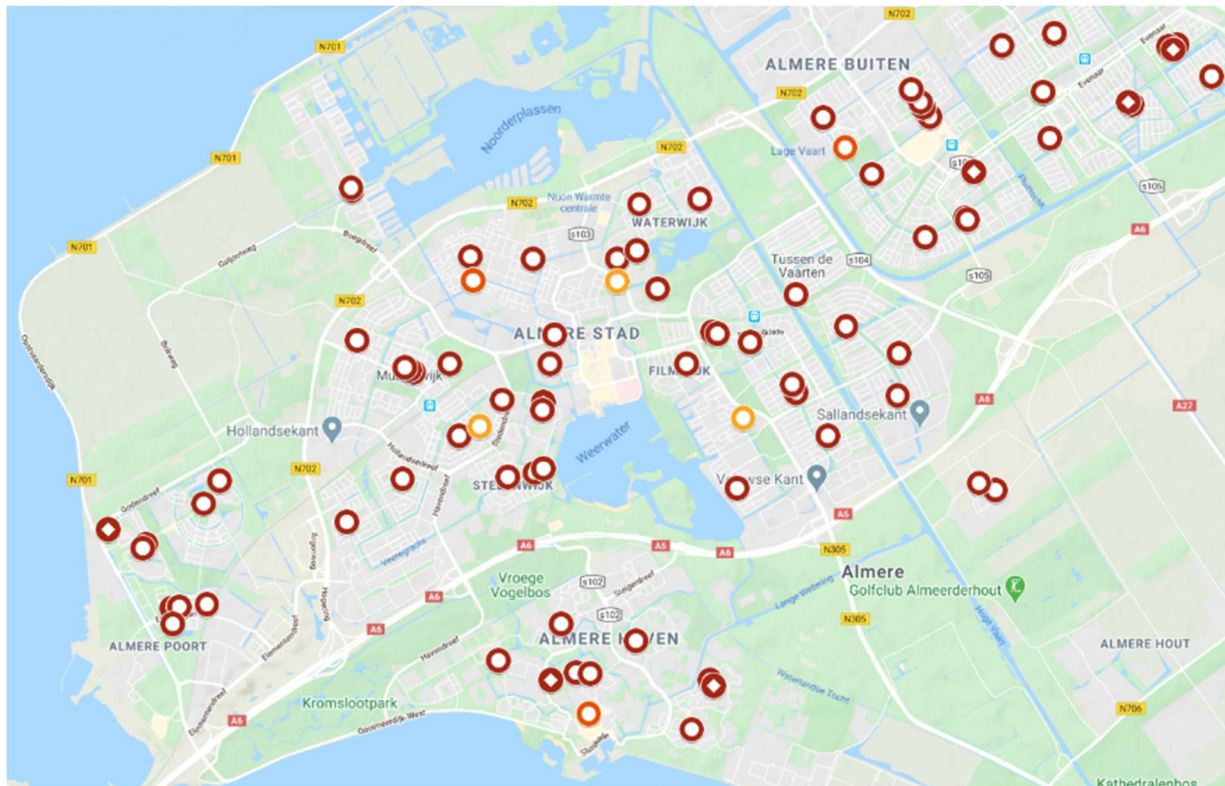
In Almere is er op stadsdeel- en/of wijkniveau veelal keuze voor openbaar, christelijk, katholiek en/of oecumenisch onderwijs. Daarnaast zijn er scholen met een stadsbrede functie met veelal een andere denominatie of onderwijsvisie zoals Islamitisch, Hindoeistaans, Vrije School, Dalton en Montessori onderwijs.

In elke wijk van Almere bevinden zich basisscholen⁷. Daarmee is er sprake van een goede spreiding en bereikbaarheid van de basisscholen in Almere met een ruim aanbod en keuze in denominatie of onderwijsvisie. In het voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs is vanzelfsprekend sprake van een andere spreiding en bereikbaarheid. Voor het voortgezet onderwijs moeten de leerlingen in Almere veelal grotere afstanden afleggen omdat er slechtst sprake is van een geringer aanbod. Dit geldt bijvoorbeeld voor het gymnasium onderwijs of het beroepsgerichte VMBO. Hetzelfde is aan de orde voor het speciaal onderwijs.

De volgende afbeeldingen laten de spreiding en bereikbaarheid van verschillende onderwijssoorten zien.

⁷ De uitzondering hierop is de wijk Vogelhorst in Almere Hout. Hier is geen basisonderwijs, hetgeen destijds een bewuste keuze was.

Primair Onderwijs (situatie 2019)

- Primair onderwijs (PO)
- ◈ Primair onderwijs dislocatie
- Primair onderwijs Taalcentrum
- Speciaal Basisonderwijs (SBO)

ASG	41 scholen
Prisma	18 scholen
SKO	12 scholen
Cordeo	1 school
SHON	1 school
St. Noor	1 school
St. Vrije school Almere	1 school

Voortgezet Onderwijs (situatie 2019)⁸

- Voortgezet onderwijs (VO)
- Praktijk onderwijs (Pro) & OPDC
- Voortgezet onderwijs Taalcentrum

ASG	8 scholen
Het Baken	5 scholen
Aeres	1 school
OPDC	1 school

⁸ In dit overzicht is de (nieuwe) internationale school nog niet opgenomen.

(Voortgezet) Speciaal Onderwijs

- Voortgezet Speciaal onderwijs (VSO)
- ◐ Voortgezet Speciaal onderwijs dislocatie
- Speciaal onderwijs (SO)

Eduvier	4 scholen
Stichting Almere Speciaal	3 scholen
Stichting Viertaal	1 school

Binnen Almere is er ook een ruime keuze en aanbod in het opvangen van kinderen voor de basisschoolleeftijd. Het overgrote deel van de basisscholen in Almere werkt samen met een kinderopvangorganisatie. Er zijn basisscholen die een breed aanbod bieden in de vorm van een Brede School of Integraal Kind Centrum (IKC). Zij bieden een inhoudelijke en organisatorische samenwerking in de vorm van doorgaande leerlijnen van 0 -12 jaar en een buitenschools aanbod.

Van het totaal aantal van 75 basisscholen hebben er 17⁹ anno 2020 dan wel binnen afzienbare tijd minder dan 165 leerlingen, hetgeen de opheffingsnorm is van/voor de gemeente Almere¹⁰. Het betreft hier scholen van de grotere schoolbesturen in Almere. De betrokken schoolbesturen werken echter met een gemiddelde schoolgrootte waardoor er van opheffing geen sprake hoeft te zijn omdat zij ook basisscholen besturen met een leerlingenaantal dat ver boven deze opheffingsnorm ligt (de gemiddelde schoolgrootte is het totaal aantal leerlingen van alle basisscholen van het betreffende bevoegd gezag gedeeld door het aantal scholen van het bevoegd gezag). Door te werken met een gemiddelde schoolgrootte zijn de schoolbesturen in staat om ook de kleinere scholen in stand te houden. De schoolbestuurlijke vraag is in hoeverre dit een wenselijke ontwikkeling is dan wel dat door middel van samenwerking tussen schoolbesturen er oplossingen gevonden kunnen worden zodat sprake is van een onderwijskundig en bedrijfsmatig verantwoorde omvang van voorzieningen (afstemming met noodplan kleine scholen in Almere).

In het kader van de vernieuwing en herstructurering van de bestaande voorzieningenstructuur wordt echter wel bezien in hoeverre er gekomen kan worden tot voorzieningen met een bepaalde schaalgrootte. Wat betreft de onderwijshuisvesting is reeds in het beleidskader in 2017 overeengekomen dat wanneer sprake is van vervangende nieuwbouw er gestreefd wordt naar

⁹ Dit aantal is inclusief de (inmiddels) opgeheven basisschool De Zeetuin.

voorzieningen met een minimale omvang van circa 330 à 340 leerlingen (dit aantal kan door twee scholen gezamenlijk ook worden gerealiseerd, maar dan wel in een gezamenlijke huisvesting om groei en krimp gemakkelijker te kunnen opvangen). Het IHP beoogt in dit kader geen institutionele fusies af te dwingen. Dit is en blijft vanzelfsprekend een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Het is niet aan de gemeente om voorstellen te doen inzake het opheffen, sluiten of fuseren van scholen.

¹⁰ De stichtingsnorm van de gemeente Almere is 275 leerlingen.

6. BELEIDSAMBITIE EN KADER

6.1. AMBITIE

Het onderwijsaanbod in Almere dient veelzijdig, toegankelijk én bereikbaar te zijn. De ambitie van de gemeente en de schoolbesturen is:

‘Alle leerlingen van Almere een passende onderwijsplek’

Voorzieningen van onderwijs, opvoeding en opvang zijn binnen de wijk en de stad op elkaar afgestemd om een doorlopende ontwikkelingslijn voor alle kinderen in Almere te bevorderen en te ondersteunen, ook voor die kinderen die extra ondersteuningsbehoefte nodig hebben. De huisvesting kan deze samenhang faciliteren en versterken, waarbij er ruimte is voor maatwerk per stadsdeel of wijk gebaseerd op gelijkwaardige samenwerking tussen betrokkenen.

Bij het handhaven en realiseren van een passende en eigentijdse voorzieningenstructuur dient rekening te worden gehouden met een verantwoorde balans tussen identiteit en keuzevrijheid, het garanderen van onderwijskundige kwaliteit en het financieel kunnen handhaven door de schoolbesturen van een gespreide en bereikbare voorzieningenstructuur. Belangrijke vraagstukken hierin zijn ook keuzes met betrekking tot renovatie versus (ver)nieuwbouw, de financiële verantwoordelijkheidsverdeling en het na te streven kwaliteitsniveau rekening houdend met de onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen waarop de gemeente en ook de schoolbesturen en scholen dienen te anticiperen dan wel antwoord op dienen te geven.

Voor wat betreft de beleidsambities wordt in deze paragraaf even teruggekeken naar de reeds opgestelde documenten en de betekenis hiervan voor het voorliggende IHP.

6.2. BELEIDSRIJK KADER (FASE I IHP)

De eerste fase van het IHP is opgesteld in 2017. Dit betrof het **‘Beleidsrijk kader en uitvoeringsagenda’**. In dit eerste document staat onder andere de gezamenlijke visie op onderwijshuisvesting beschreven van de gemeente en de schoolbesturen. Beleidsmatig is de wens en ambitie geuit te komen tot brede voorzieningen voor 0 – 12 jaar in het primair onderwijs waarin zoveel mogelijk kinderen thuisnabij opvang en onderwijs kunnen ontvangen. Daarnaast zijn er reeds initiatieven om de schoolkeuze op 12-jarige leeftijd uit te stellen en voorzieningen voor 0 – 14 jaar te realiseren (bijvoorbeeld MLF-campus).

Tevens zijn er eerste aanzetten gegeven over het minimale kwaliteitsniveau dat behaald dan wel behouden zou moeten worden. Voorgesteld is in de toekomstige huisvesting het gehanteerde minimum (‘sober en doelmatig’) te veranderen in een kwaliteitsniveau waarbij rekening wordt gehouden met het dan geldende Bouwbesluit (hetgeen sowieso een wettelijke verplichting is) en Frisse Scholen Klasse B wat betreft binnenklimaat en energiehuishouding. Voor nieuwe voorzieningen is en blijft dit vanzelfsprekend het uitgangspunt waarbij nu reeds de eis van BENG geldt voor nieuwe gebouwen. Ook is voorgesteld om gefaseerd binnen een periode van 12 jaar ook de bestaande scholen op Frisse Scholen Klasse B te krijgen, daarbij weliswaar rekening houdend met de mogelijkheden van het bestaande gebouw. Hierbij dient ook de vraag gesteld te worden of de investeringen die hiervoor nodig zijn om het kwaliteitsniveau te realiseren duurzame investeringen zijn dan wel dat andere oplossingen moeten worden overwogen. Dit zal vragen om maatwerk en het uitwerken van diverse business cases. Vooralsnog kan gesteld worden dat deze ambitie voor de bestaande voorzieningenstructuur financieel niet

haalbaar is. Het binnen een korte periode van circa 10 jaar verbeteren van alle bestaande gebouwen naar een kwaliteitsniveau Frisse Scholen klasse B gaat gepaard met enorme hoge investeringskosten waarvoor binnen de gemeentelijke begroting de komende jaren geen ruimte is. Deze verbetering zal gekoppeld worden aan de fasegewijze vernieuwing van de bestaande portefeuille door middel van levensduurverlenging dan wel vervangende nieuwbouw. De ambitie blijft gehandhaafd en op projectniveau verder worden uitgewerkt binnen de financiële mogelijkheden.

Ook is opgenomen dat wanneer een gebouw technisch en functioneel gedateerd is, nieuwbouw geen automatisme is. In samenwerking tussen het onderwijs en de gemeente wordt per project bepaald wat op basis van een kosten-baten analyse de meeste voordelen biedt.

Afgesproken is om in de vernieuwing van de huisvesting uit te gaan van onderwijsvoorzieningen van minimaal 14 'traditionele klassen' per gebouw; ook wel circa 330 à 340 leerlingen. In bestaande wijken kan echter ondanks een herstructurering van voorzieningen sprake zijn van een geringere omvang omdat er niet meer kinderen in de basisschoolleeftijd zijn. In die zin zal er met inachtneming van de wens een onderwijskundige en organisatorische schaa sprong te willen maken, altijd sprake zijn van maatwerk leidend tot wellicht een geringere omvang in de bestaande wijken. Voor de uitbreidingswijken streeft de gemeente naar voorzieningen waarin sprake kan zijn van een dubbele bezetting van de jaarklassen i.c. 16-klassige scholen. Hier is dan sprake van voorzieningen voor circa 400 leerlingen. Deze massa is een goede basis voor de inhoudelijke en organisatorische stabiliteit, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van een IKC/Brede Buurtschool, het realiseren van onderwijsondersteuning (bijvoorbeeld IB-/RT-ers, zorg- en jeugdhulpprofessionals), passende onderwijs arrangementen én het verantwoord kunnen exploiteren van de huisvesting. Het is echter niet noodzakelijk dat de massa gelijk staat aan één school/BRIN-nummer, de massa

kan ook vormgegeven worden door twee scholen op een locatie samen te huisvesten.

In het beleidskader is ook een aanzet gegeven inzake een financieringsmodel dat uitgaat van gezamenlijk financiering door gemeente en schoolbesturen. Dit heeft primair betrekking op aanvullende ambities om te komen tot een betere kwaliteit gedurende de levensduur van het gebouw. Door vanaf het begin van de investering na te denken over het gebouw en de gebouw gebonden kosten, kunnen investeringen worden gedaan die op langere termijn terugverdiend kunnen worden (bijvoorbeeld verminderde energielasten en/of onderhoudskosten door een hogere initiële investering). Het samen financieel verantwoordelijk zijn, wordt ingegeven doordat schoolbesturen baat hebben bij een gunstige exploitatie, die het resultaat is van betere initiële kwaliteit c.q. investering waarvoor de gemeente formeel verantwoordelijk is. De gemeente heeft tijdens de exploitatiefase ook baat bij een goed onderhouden gebouw zodat de vervangingsvraag uitgesteld wordt. En als bij de investering al nagedacht is over ander gebruik na functiewijziging, kan dit positief zijn voor eventuele herbestemming. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met de toereikendheid van de bekostiging die schoolbesturen ontvangen van het Ministerie van OCenW voor de instandhouding van de scholen. Voorkomen zou echter moeten worden dat kwalitatieve en duurzaamheidsmaatregelen achterwege blijven vanwege ontoereikende exploitatievergoedingen van de Rijksoverheid. In de concrete planvorming en -ontwikkeling zal dit onderwerp van overleg zijn tussen de gemeente en de schoolbesturen.

De ambities in het voortgezet onderwijs waren in het beleidskader gericht op de versterking van het techniekonderwijs (toenemende behoefte aan technisch geschoolde werknemers) en internationaal onderwijs. De aanwezigheid van internationaal onderwijs alsook beroepsonderwijs is van belang voor het economisch vestigingsklimaat van (internationale) bedrijven

en hun medewerkers. De gemeente is van mening dat het versterken van het beroepsgerichte VMBO breed moet worden opgepakt en een gezamenlijk vraagstuk is van Het Baken, de ASG, Eduvier (Nautilus VMBO), de gemeente en eventueel andere partners (waaronder eventueel Aeres voor het groenonderwijs, het ROC Flevoland en het HBO). De in het beleidskader en het fase II document genoemde optimalisering van de huisvesting van Baken Stad College dient ook in dit kader te worden gezien. De gemeente streeft naar een sterk en gezamenlijk beroepsonderwijs in Almere gericht op de versterking van de diverse beroepskolommen VMBO-MBO-HBO-beroepenveld.

In het beleidskader is ook een eerste aanzet gegeven voor een gezamenlijke uitvoeringsagenda. In overleg met de schoolbesturen zijn prioriteitswijken benoemd waar veelal sprake is van (toenemende) leegstand en technische en functioneel gedateerde schoolgebouwen. Vanuit de gebouwelijke situatie, maar ook de sociaal-maatschappelijke context van deze prioriteitswijken is het wenselijk hier te komen tot vernieuwing van de voorzieningenstructuur. In deze scholen is het wenselijk dat ook zorg- en jeugdhulpprofessionals participeren in de talentontwikkeling van de leerlingen. Knelpunten moeten hier worden opgelost op basis van een doordachte toekomstvisie voor de wijk, die meerwaarde heeft voor het onderwijs en de wijkontwikkeling als totaliteit. De voorgestelde aandachtsgebieden of prioriteitswijken zijn Stedenwijk, Molenbuurt, Almere Haven en Almere Stad Oost (Filmwijk, Danswijk, Parkwijk).

6.3. SCENARIO'S PRIORITEITSWIJKEN (FASE II IHP)

Het Fase II document is een aanvulling op het 'Beleidsrijk kader en uitvoeringsagenda'. In dit document is de toekomstige huisvesting in het

primair onderwijs in de vier prioriteitswijken Stedenwijk, Molenbuurt, Almere Haven en (een deel van) Almere Stad Oost (Filmwijk, Danswijk, Parkwijk) verder uitgewerkt in een scenario-voorstel. Deze voorstellen zijn tot stand gekomen in overleg met de verschillende schoolbesturen. Op basis van de voorstellen is er een plannings- en investeringsagenda opgesteld voor een periode van circa 16 jaar, waarbij een fasering uit vier tijdvakken wordt gehanteerd.

De schoolbesturen zijn met elkaar overeengekomen dat het van belang is om met de vernieuwing van de onderwijshuisvesting te starten in Stedenwijk, omdat een nieuwe voorzieningenstructuur voor het primair onderwijs naar verwachting deze wijk ook een positieve sociaal-maatschappelijke impuls kan geven. Stedenwijk is een van de oudste wijken van Almere. De wijk heeft een bovengemiddelde sociale problematiek en kent complexe thussituaties. De vernieuwing van de onderwijshuisvesting in deze wijk moet leiden tot eigentijdse en toekomstige voorzieningen ten behoeve van de versterking van de kwaliteit van het onderwijs. Anderzijds moet deze vernieuwing ook bijdragen aan de versterking van de wijk en mede antwoord geven op de diverse sociaal-maatschappelijke problematiek. De scholen in deze wijk zijn ook circa 40 jaar oud, waardoor de vraag actueel wordt of levensduurverlenging dan wel vernieuwing aan de orde is rekening houdend met de leerlingenontwikkelingen en de overige maatschappelijke en stedenbouwkundige ontwikkelingen in de wijk¹¹.

Gezien de ontwikkeling van de leerlingenaantallen en de ontwikkelingen en vraagstukken in de wijk en uitgaande van de uitgangspunten die beschreven staan in het beleidskader, hebben de schoolbesturen de nadrukkelijke wens en

¹¹ De periode van 40 jaar heeft betrekking op de financiering van de schoolgebouwen (financieringsperiode is veelal 40 jaar) en niet op de levensduur. Er is geen automatisme dat na beëindiging van de 40-jarige financiering er een nieuwe school

wordt gerealiseerd. Dit is van meerdere factoren afhankelijk. Het is echter wel een moment om afwegingen met betrekking tot nieuwbouw of levensduurverlenging te maken.

behoefte om in Stedenwijk twee brede buurtscholen (BBS) te realiseren. Deze twee BBS-en zouden onderverdeeld moeten worden in een BBS Noord en een BBS Zuid. Deze voorzieningen bestaan uit meerdere scholen, aanvullende kindfuncties om ook te komen tot een meer verbrede opvang van leerlingen (waaronder leerlingen die nu zijn aangewezen op het SBO) en daarnaast wellicht een welzijnsorganisatie om de buurtfunctie van de voorzieningen te versterken. Inmiddels vindt planvorming plaats met de direct betrokkenen om de twee BBS-en te realiseren.

Wat betreft het voortgezet onderwijs wordt in dit Fase II document voorgesteld dat de planvorming van Het Baken Stad College onderdeel wordt van de investeringsagenda. De plannen omtrent eventuele vervangende nieuwbouw voor De Meergronden en het Montessori Lyceum Flevoland werden buiten het IHP gehouden, evenals de planvorming van het Oostvaarders College. De eventuele vervangende nieuwbouw van De Meergronden maakt onderdeel uit van de stedenbouwkundige herstructurering van (delen van) Almere Haven.

6.4. AANVULLING OP PRIORITEITSWIJKEN; HARDHEIDSCLAUSULE

De uitdaging m.b.t. de door de schoolbesturen voorgestelde prioriteitswijken is enorm hoog. De keuze voor de vernieuwing van de basisscholen in de prioriteitswijken betekent dat basisscholen, die geen onderdeel uitmaken van de prioriteitswijken in beginsel niet in aanmerking komen voor vernieuwing door levensduurverlenging of nieuwbouw.

Mede naar aanleiding van overleg met de schoolbesturen over het voorliggende IHP en de consequenties van de keuze voor prioriteitswijken is overeengekomen in het IHP een hardheidsclausule op te nemen voor scholen die buiten de prioriteitswijken vallen en waar sprake is van een 'schrijnende' huisvestingssituatie. Bij een schrijnende huisvestingssituatie gaat het in algemene zin om een technische en functionele zeer slechte huisvesting die

niet verwijtbaar is vanwege ontoereikend en onvoorzien uitgevoerd onderhoud. Deze hardheidsclausule betekent dat er ook ruimte blijft onderzoek te doen naar die eventueel voorkomende situaties zonder dat a priori garanties kunnen worden gegeven dat deze knelpunten ook opgelost kunnen worden. Nader onderzoek moet uitwijzen of in deze situaties er aanpassingen noodzakelijk zijn. Naast maatregelen om de huisvesting te verbeteren, kan dit ook worden vormgegeven door herhuisvesting elders in beschikbaar komende technisch en functioneel betere schoolgebouwen.

Met deze hardheidsclausule wil de gemeente in elk geval ruimte behouden voor schoolbesturen om hun huisvestingssituatie bespreekbaar te maken. Indien er consensus is tussen de gemeente, het betreffende schoolbestuur en de overige schoolbesturen over de noodzaak tot aanpassing c.q. optimalisering van de huisvesting zal verder overleg plaatsvinden over de financiering hiervan.

6.5. AANVULLINGEN OP BELEIDSKADER

Mede naar aanleiding van intern gemeentelijk overleg en overleg met het onderwijsveld is een aantal aanvullingen benoemd op het uit 2017 vastgestelde beleidskader. Hieronder wordt daar op ingegaan.

6.5.1 INCLUSIVITEIT EN PASSEND ONDERWIJS

In het beleidskader onderwijshuisvesting (Fase I document) uit 2017 is de ambitie opgenomen om te streven naar thuisnabij onderwijs voor zoveel mogelijk kinderen in een wijk. Om dit te realiseren wordt naast samenwerking tussen voorzieningen met een specifiek ondersteuningsaanbod in een wijk ook gestreefd naar de vorming van IKC's, die ook als een belangrijk instrument kunnen worden gezien voor passend onderwijs en het voorzien in een sluitende zorgstructuur waarbij er veel aandacht is voor preventie. De verbreding in opvang, onderwijs, deskundigheid en professionaliteit moet door samenwerking en/of IKC-vorming mogelijkheden bieden voor het zoveel

mogelijk regulier opvangen van kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften. Met specifieke arrangementen zouden leerlingen vaker, langer of structureel in reguliere scholen opgevangen moeten worden. De keuze om in de optimalisering van de huisvesting ook te streven naar onderwijsvoorzieningen met een minimale omvang beoogt ook het garanderen van passende onderwijsarrangementen. Een dergelijke schaa sprong in het primair onderwijs betekent immers ook het vergroten van de personele mogelijkheden en het mede daardoor kunnen vergroten van de professionaliteit en het ontwikkelen van specialismen.

Bovenstaande ambitie sluit ook aan bij recente advisering over inclusiviteit in het onderwijs. Zo heeft de Onderwijsraad in juni 2020 in haar rapport “Steeds Inclusiever” aangegeven hoe het onderwijs inclusiever kan worden. In haar rapport constateert de onderwijsraad dat steeds meer scholen voor steeds meer leerlingen met een beperking klaarstaan. De Onderwijsraad ondersteunt deze ontwikkeling vanuit de opdracht die de samenleving heeft om mensen met een beperking ondersteuning te bieden en toe te rusten, zodat ze kunnen meedoen. Dit is ook reden waarom inclusie van mensen met een beperking een plaats heeft in wetgeving en internationaal recht. In de praktijk constateert de Onderwijsraad dat nog steeds te veel mensen met een beperking nog buiten de boot vallen. Zij is van mening dat het onderwijs inclusiever kan en moet. Ook in de evaluatie en de verbeteraanpak passend onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen uit november 2020 komt dit naar voren. Het doel van het in 2014 ingevoerde beleid passend onderwijs is nog steeds gericht op “inclusiever onderwijs zodat dat leerlingen met en zonder ondersteuningsbehoeften vaker samen dicht bij huis naar dezelfde school kunnen, als het kan in dezelfde klas zitten en elkaar ontmoeten op het schoolplein”. Het ministerie geeft aan dat wanneer diversiteit op school de norm wordt, dit ook in de samenleving daarna het geval zal zijn. Dit betekent niet dat alle leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte regulier opgevangen moeten worden. Voor die

leerlingen voor wie dit nodig is, blijft er een meer of minder permanente of tijdelijke plek in een specialistische setting van het (V)SO.

De gemeente Almere ondersteunt de ontwikkeling naar en onderstreept het belang van inclusiever onderwijs ten behoeve van een inclusievere Almeerse samenleving vanuit het uitgangspunt regulier waar het kan, speciaal waar het moet. Dit doet een groot appel op de betrokken schoolbesturen en het samenwerkingsverband om in de uitbreiding en vernieuwing van de voorzieningenstructuur te onderzoeken op welke wijze er vorm en inhoud wordt gegeven aan inclusiever onderwijs. In de concrete planvorming met betrekking tot zowel uitbreiding als vernieuwing van bestaande voorzieningen (door vervangende nieuwbouw of levensduurverlenging) is het van belang dat op basis van een analyse van het aantal kinderen dat aangewezen is of zal zijn op het SBO en/of SO, er concrete ambities worden geformuleerd met betrekking tot het thuisnabij onderwijs aanbieden voor deze leerlingen. Deze ambities en doelstellingen dienen vervolgens vertaald te worden in de benodigde huisvesting hiervoor. Indien er nu uit een bepaalde wijk circa 100 leerlingen aangewezen zijn op het SBO en/of SO zou de ambitie kunnen zijn om in de toekomst een aanzienlijk percentage van deze leerlingen regulier op te vangen in de eigen wijk met eventueel de specialistische ondersteuning vanuit het SBO en/of SO. Op basis van deze concrete doelstellingen met betrekking tot aantallen leerlingen kan ook de aanvullende ruimtebehoefte worden bepaald in de vernieuwingsprojecten van de onderwijshuisvesting. Op projectniveau moeten deze ambities worden bepaald.

Bovenstaande betekent dat het vraagstuk inzake de transformatie naar meer inclusiever onderwijs in Almere expliciet onderdeel c.q. vraagstuk dient te zijn van de concrete planontwikkeling in zowel de uitbreidingswijken als de bestaande wijken waar het veelal gaat om vernieuwing door levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw in combinatie met herstructurering van de voorzieningenstructuur. Gemeentelijke beoordeling

en goedkeuring van de concrete planvorming vindt derhalve ook altijd plaats op dit aspect van passend of inclusiever onderwijs.

In het streven om alle kinderen ongeacht hun beperkingen in de eigen stad op te vangen, hebben de schoolbesturen en de gemeente een aantal scholen voor speciaal onderwijs ingericht, die onderdeel uitmaken van de samenwerkingsverbanden PO en VO. Naast de inspanningen om in Almere nog meer inclusiever onderwijs te realiseren, zal door de groei van de stad de behoefte naar zeer speciale settings voor een kleine groep kinderen waarschijnlijk toenemen. Gebleken is dat ook in het speciaal onderwijs sprake is van meer inclusiviteit, waarbij kinderen met een zeer ernstige lichamelijke en of psychische ondersteuningsbehoefte al (beperkt) een plek op de speciale scholen Aventurijn, Olivijn en Nautilus vinden. Juist in deze scholen is de noodzaak van verbinding tussen onderwijs, jeugdhulp, zorg, revalidatie en welzijn van groot belang; het integraal onderwijzen, behandelen en verzorgen van kinderen is hier gewenst en noodzakelijk. Ook hebben deze kinderen recht op een naschools aanbod dat aansluit op hun mogelijkheden. Dit is vergelijkbaar met de ontwikkelingen van de reguliere scholen naar IKC's.

In het kader van het IHP dient dan ook onderzocht te worden welke disciplines gewenst of noodzakelijk zijn in deze specifieke kindcentra. Naar verwachting zal de Routekaart naar inclusiever onderwijs (voorjaar 2021) daar ook handvatten voor bieden. In 2021 zal een onderzoek gehouden worden naar de huisvestingsbehoefte voor kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften en constructies met zorg- en jeugdhulporganisaties. De huisvesting van de huidige scholen voor speciaal onderwijs zal daarin een belangrijk onderdeel zijn.

6.5.2 VERBREDING VOORZIENINGEN; IKC-VORMING

Naast de in 6.5 genoemde ambitie naar een inclusievere samenleving en daarmee inclusievere scholen om antwoord te geven op de beleidsdoelstellingen inzake passend onderwijs, wil de gemeente in de

conceptontwikkeling van de diverse projecten in het primair onderwijs ook aandacht voor een aantal belangrijke relaties. Deze relaties betreffen de relatie tussen de basisscholen en de voorschoolse periode, de relaties tussen de basisscholen indien sprake is van gezamenlijke huisvesting, de relatie naar het afnemende voortgezet onderwijs en de relatie van de voorziening met de wijk waarin de school, het IKC, de brede buurschool of de multifunctionele accommodatie staat. Het is wenselijk dat wanneer nagedacht wordt over vernieuwing van de onderwijshuisvesting door renovatie of vervangende nieuwbouw in de planvorming nagedacht wordt over deze relaties en de eventuele betekenis hiervan voor de individuele en gezamenlijke programmering, de organisatie en de huisvesting. Ook hier vindt gemeentelijke beoordeling en goedkeuring van de concrete planvorming altijd plaats op de wijze waarop vorm en inhoud is gegeven aan deze relaties.

Bovenstaande conceptontwikkeling past beleidsmatig in de wens om in de toekomst geen solitaire voorzieningen meer te realiseren, maar voorzieningen voor kinderen van 0 – 12 jaar met sterke interne en externe relaties c.q. verbindingen (dan wel voorzieningen voor 0 – 14 jaar). Dit uitgangspunt is reeds benoemd in het beleidskader uit 2017. De wens is te komen tot brede voorzieningen of integrale kindcentra waarin in elk geval basisscholen en voorschoolse voorzieningen zijn gehuisvest die sterke relaties hebben met de omgeving van de wijk en de daarin aanwezige partners, het voortgezet onderwijs en eventueel andere maatschappelijke partners. In de periode van de opstelling van het beleidskader waren er reeds diverse IKC-pilots en in elke wijk is reeds een brede school. Dit wordt niet gezien als een tijdelijke ontwikkeling, maar een structurele ontwikkeling waarin kinderen al op jongere leeftijd naar IKC's, brede (buurt-)scholen, multifunctionele accommodaties zullen gaan (mede vanwege politieke discussies over o.a. het vervroegen van de leerplicht, het aanbieden van gratis peuteropvang etc.).

De wens en ambitie naar meer integrale voorzieningen voor 0 – 12-jarigen stelt hoge eisen aan de realisatie, het eigendom, het dagelijks beheer en exploitatie en het onderhoud van deze voorzieningen waarin meerdere functies onder één dak zijn gehuisvest. Hoewel er consensus is dat de inhoudelijke en organisatorische samenwerking tussen betrokkenen vergemakkelijkt wordt wanneer de voorzieningen in elkaars nabijheid zijn, leiden gecombineerde voorzieningen tot andere eigendoms-, beheer en exploitatievraagstukken. In de concrete projectontwikkeling van deze voorzieningen met meerdere functies onder één dak zullen maatwerkoplossingen moeten worden gecreëerd voor de specifieke situaties. Hierin is geen sprake van een vooraf opgelegde blauwdruk. Wel dienen aan de voorkant afspraken gemaakt te worden over o.a. de condities waaronder KDO participeert, de beheerconstructies, de (voor-)financiering van de aanvullende voorzieningen (waaronder de kinderopvang), het exploitatierisico. Voorgesteld wordt hiervoor een afzonderlijke gemeentelijke beleidsnotitie op te stellen m.b.t. voorzieningen waarin meerdere functies (met een eigen bekostiging en veelal eigen wet- en regelgeving) onder één dak zijn ondergebracht, die vervolgens met het onderwijsveld en de overige maatschappelijke partners (o.a. KDO) wordt besproken en vastgelegd. Belangrijk politiek-bestuurlijk uitgangspunt is dat in het kader van vernieuwing van de onderwijshuisvesting er conform het beleidskader in beginsel geen sprake meer is van solitaire scholen, maar voorzieningen waarin plaats is voor de leeftijd 0 – 12 jaar. Wanneer betrokken partijen dit echter anderszins willen vormgeven (bijvoorbeeld een campusmodel), dan is dit bespreekbaar rekening houdend met financiële en ruimtelijke mogelijkheden.

6.5.3 DUURZAAMHEID

Wat betreft de duurzaamheidsambities wordt aangesloten bij de duurzaamheidsagenda van de gemeente Almere waarin gestreefd wordt naar een groene en gezonde stad. Deze ambitie heeft o.a. betrekking op het energieverbruik, circulariteit, CO₂-neutraliteit, gasloos bouwen,

klimaatadaptatie. Het is de ambitie om volledig energieneutraal en gasloos te worden, de stad gezond en klimaatbestendig te maken en een afvalloze stad te zijn, waarin grondstoffen worden hergebruikt. Door keuzes hierin te maken moet Almere 2.0 zich ontwikkelen tot een ecologisch, sociaal en economisch duurzame stad. Via een aantal programmalijnen zal hieraan gewerkt worden de komende jaren.

In de duurzaamheidsagenda wordt ook een wederkerige relatie met onderwijs gelegd (naast vanzelfsprekend met diverse andere beleidsterreinen en maatschappelijke velden). Vanuit de programmalijnen in de duurzaamheidsagenda wordt ook steeds gezien in hoeverre deze bijdragen aan o.a. het onderwijs en andersom wordt aangegeven dat in onderwijs – en daarmee ook in onderwijshuisvesting – ook altijd een of meer duurzaamheidsthema's worden betrokken. Duurzaamheid als overkoepelend begrip is dan ook een belangrijk thema in de concrete planvorming en -ontwikkeling waarin aandacht dient te zijn voor circulair bouwen, klimaatadaptatie, warmtetransitie, zonne-energie, vergroening (daken, speelterreinen) e.d.

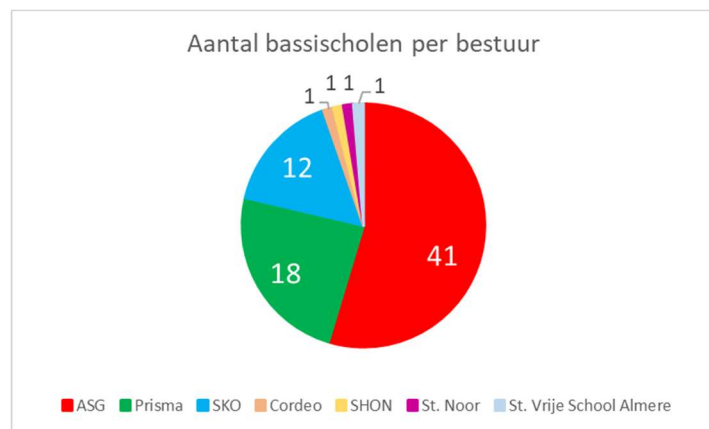
Een aantal kwaliteitscriteria ligt vanzelfsprekend reeds besloten in o.a. het Bouwbesluit en de verordening voorzieningen huisvesting. Zo geldt vanaf 2021 reeds BENG-verplichting (bijna energieneutraal) en geldt voor nieuwbouw Frisse Scholen klasse B. Naast dit reeds bestaande kwaliteitsniveau zal op projectniveau en -uitwerking er echter nader worden gezien welke aanvullende duurzaamheidskeuzes mogelijk en wenselijk zijn. De financierbaarheid hiervan is vanzelfsprekend ook een belangrijk vraagstuk. Immers niet ondenkbeeldig is dat de duurzaamheidsambities leiden tot hogere investeringskosten die niet bekostigd kunnen worden op basis van de normbedragen zoals deze zijn opgenomen in de verordening voorzieningen huisvesting van de gemeente Almere. Aanvullende financiering is dan noodzakelijk om de duurzaamheidsambities te realiseren. Hierbij kunnen ook

de schoolbesturen aangesproken worden indien sprake is van investeringen die voordelig c.q. gunstig(-er) zijn voor de structurele exploitatie van de schoolgebouwen.

7. BASISONDERWIJS

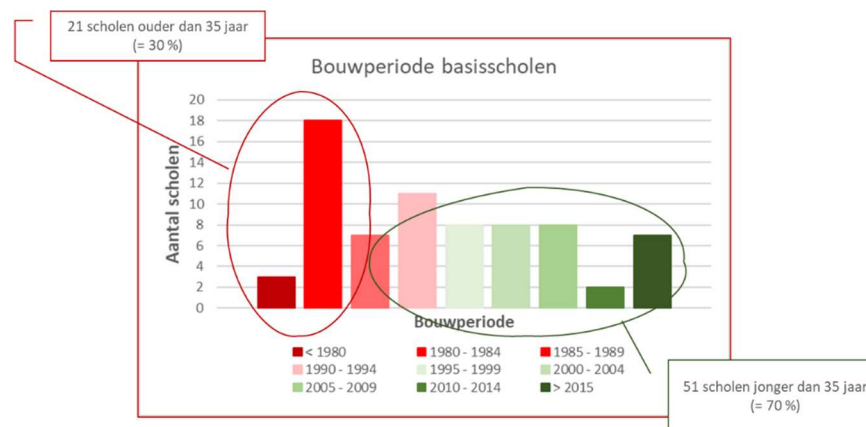
7.1. ALGEMEEN

In totaal telt de gemeente Almere 75 basisscholen. Meer dan de helft van de basisscholen wordt bestuurd door de ASG, te weten 41 basisscholen. De schoolbesturen Prisma en SKO besturen respectievelijk 18 en 12 basisscholen. De overige schoolbesturen hebben één basisschool in Almere.

De leeftijd van de schoolgebouwen varieert vanzelfsprekend. Er zijn 3 basisscholen ouder dan 40 jaar. Deze drie basisscholen zijn in de 2de helft van de jaren zeventig van de vorige eeuw gebouwd. In totaal is circa 30 % van de scholen ouder dan 35 jaar. Circa 70 % is derhalve jonger dan 35 jaar. In het “Beleidsrijk kader en de uitvoeringsagenda” (Fase I) is gesteld dat met betrekking tot gebouwen die 35 jaar of ouder zijn, de afweging gemaakt moet worden of gestreefd moet worden naar levensduurverlenging i.c. renovatie of dat op termijn, vanwege diverse ontwikkelingen vervangende nieuwbouw aan de orde is. Deze afweging dient gemaakt te worden op basis van de opstelling van een businesscase van beide scenario’s. Een kostenbatenanalyse alsmede het betrekken van andere aspecten zijn gewenst om een keuze voor renovatie

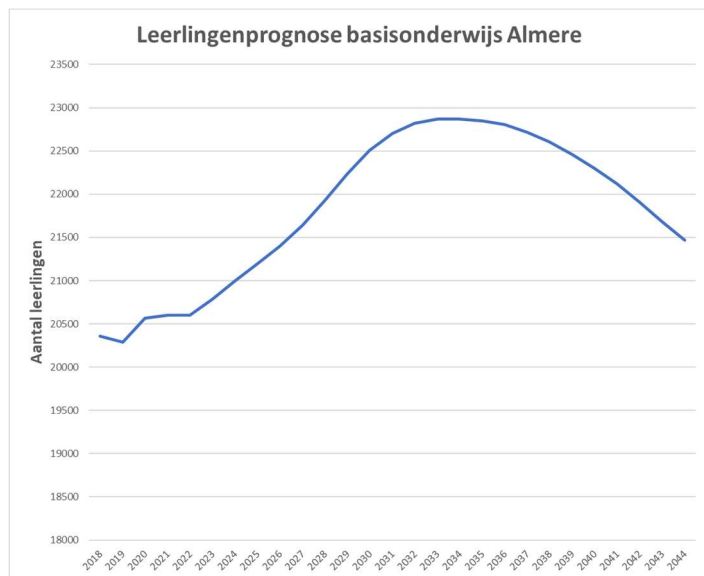
versus vervangende nieuwbouw te komen. De leeftijd van een gebouw is immers niet een allesbepalende factor voor de besluitvorming inzake vernieuwing. In de verdere planontwikkeling en -uitwerking zullen op basis van meerdere aspecten keuzes worden gemaakt. Naast ouderdom zijn dat o.a. de technische staat, de exploitatie en het (uit te voeren) onderhoud van de voorziening, de mate van overcapaciteit, stedenbouwkundige aspecten, verkeersaspecten en vanzelfsprekend onderwijskundige overwegingen (bijvoorbeeld fusies van scholen). Hierin kunnen ook de resultaten uit het belevingsonderzoek worden betrokken. Diverse parameters worden betrokken ten behoeve van het maken van integrale afwegingen inzake prioritering en fasering.

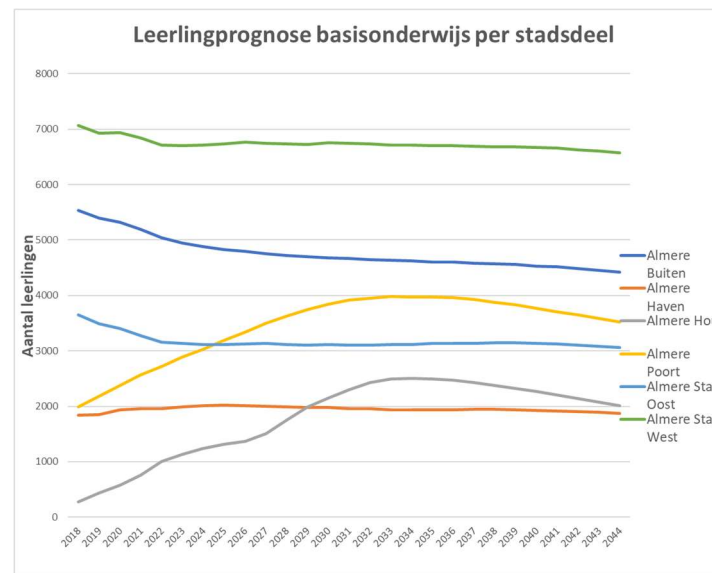
7.2. LEERLINGENAANTALLEN EN -PROGNOSES

Het aantal leerlingen in het basisonderwijs zal de komende jaren groeien naar circa 23.000 leerlingen in 2035. Daarna laat de lange termijn prognose een daling van het aantal leerlingen zien. Het is de verwachting dat deze daling niet zal plaatsvinden vanwege de verdere ontwikkeling van Almere Poort, Almere Hout en Almere Pampus. Met de ontwikkeling van Almere Pampus is in de leerlingenprognoses nog geen rekening gehouden.

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de leerlingenaantallen in het basisonderwijs weergegeven over de periode 2018 – 2044.

Zoals reeds aangegeven zijn er echter verschillen tussen de diverse stadsdelen. In onderstaande grafiek zijn de verschillen per stadsdeel weergegeven. De stadsdelen Almere Poort (gele lijn) en Almere Hout (grijze lijn) laten de komende jaren nog een aanzienlijke groei zien. De stadsdelen Almere Stad West (groen lijn), Almere Buiten (blauwe lijn), Almere Stad Oost (lichtblauwe lijn) laten een lichte daling en daarna een zekere stabilisering zien. Het stadsdeel Almere Haven (oranje lijn) blijft relatief stabiel¹². Binnen een stadsdeel en de daarbinnen aanwezige wijken kunnen vanzelfsprekend verschillen zijn tussen de scholen. In stadsdelen waar sprake is van krimp kunnen ook scholen zijn die een groei laten zien. Dit gaat dan veelal ten koste van de andere in de wijk of stadsdeel aanwezige scholen.

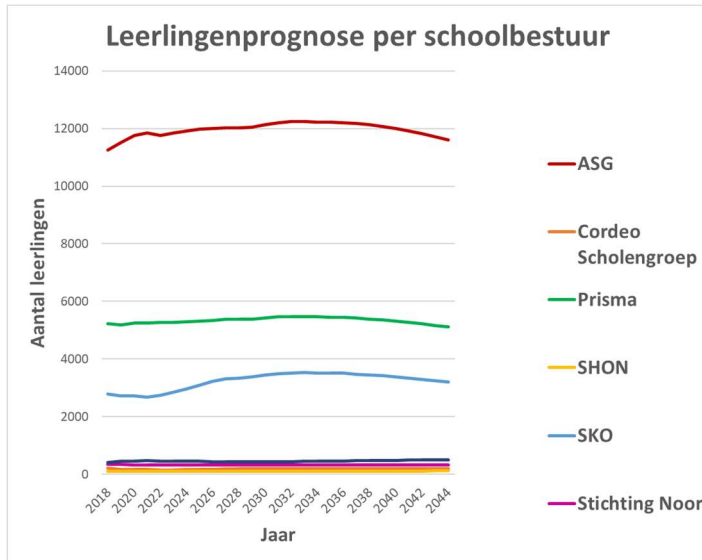

Zoals reeds eerder opgemerkt is in bepaalde delen ook weer sprake van een verjonging van de wijk en vindt er op verschillende plekken in de oudere stadsdelen stedenbouwkundige vernieuwing plaats door het toevoegen van nieuwe woningen. Deze ontwikkelingen laten zich nog niet terug zien in de leerlingenprognoses van de ‘oude’ stadsdelen, dan wel dat er hierdoor sprake is van een geringere daling van het aantal leerlingen dan wanneer deze ontwikkelingen niet aan de orde waren. Deze ontwikkeling betekent dat er in overleg met het onderwijs periodiek gekeken wordt naar de leerlingenontwikkelingen zodat indien nodig rekening kan worden gehouden met een eventuele verjonging van buurten, wijken en stadsdelen.

De leerlingenprognoses per schoolbestuur laten onderstaand beeld zien. De Stichting ASG is het grootste schoolbestuur en telt circa 12.000 leerlingen, gevolgd door Stichting Prisma met circa 5.000 leerlingen. SKO groeit de

¹² De leerlingenprognoses zijn ook beschikbaar op wijkniveau en op schoolniveau.

komende jaren naar circa 3.000 leerlingen. De overige schoolbesturen hebben maar één school in Almere. Ook hier is op de lange termijn sprake van een daling van het aantal leerlingen. Te verwachten is echter dat door de verdere groei van Almere de leerlingprognoses in de toekomst naar boven toe gecorrigeerd zullen worden.

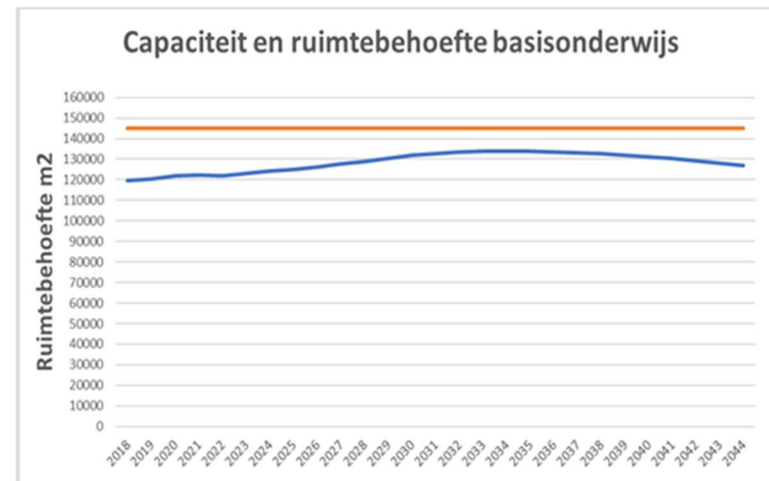

7.3. CAPACITEIT & RUIMTEBEHOEFTE

Op basis van de leerlingenaantallen en -prognoses is de ruimtebehoefte bepaald en afgezet tegen de beschikbare capaciteit in het basisonderwijs. In de vaststelling van de capaciteit is de permanente en de tijdelijke in gebruik zijnde huisvesting meegenomen. In de hierna volgende grafiek is de ruimtebehoefte weergegeven over de periode 2018 – 2044 en afgezet tegen de beschikbare capaciteit.

¹³ BVO is de totale capaciteit aan ruimte. Het betreft de functionele ruimten (groepsruimten, speellocalen, leerpleinen, overleg- en werkruimten etc.), maar ook de

De totale beschikbare capaciteit bedraagt circa 145.000 m² bruto vloeroppervlakte (BVO¹³). De ruimtebehoefte neemt de komende jaren toe van circa 120.000 m² BVO naar circa 135.000 m² BVO. Na 2035 neemt de ruimtebehoefte langzaam af. Geconcludeerd kan worden dat de beschikbare capaciteit voldoende is voor de huisvesting van alle leerlingen in Almere. Er is sprake van een overcapaciteit van circa 20.000 m² BVO anno 2020. Deze overcapaciteit neemt de komende jaren af tot circa 10.000 m² BVO.

Opgemerkt dient te worden dat er sprake is van normatieve leegstand of overcapaciteit berekend op basis van de normering in de verordening onderwijshuisvesting. De feitelijke leegstand is lager omdat er sprake is van medegebruik en verhuur en het door scholen onderwijskundige gebruik van de overcapaciteit (kleinere groepen, individueel en in kleine groepen werken). De leegstand wordt derhalve deels benut door de scholen voor diverse doeleinden. In deze leegstand wordt ook de brede schoolvorming of IKC-

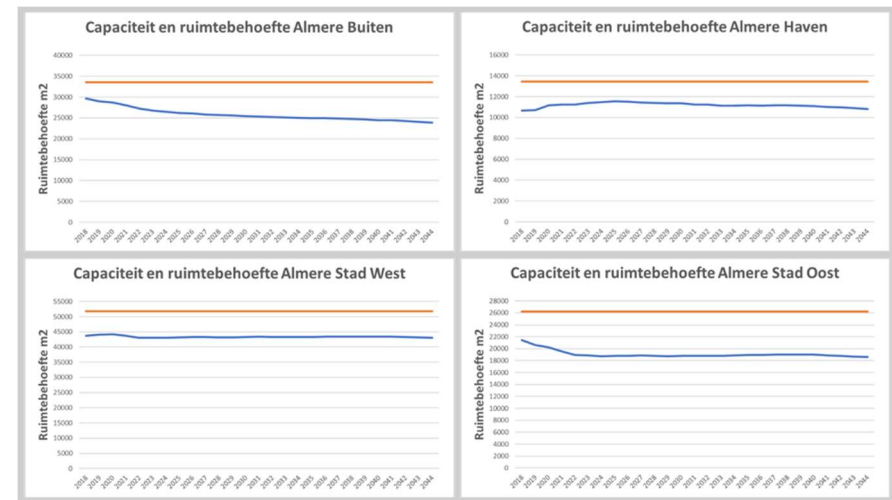
ruimte nodig voor installaties, constructie, verkeersruimte. De functionele ruimte – de ruimte echt beschikbaar voor het onderwijsproces is altijd lager dan het BVO.

vorming gefaciliteerd door medegebruik en/of verhuur ten behoeve van kinderopvang.

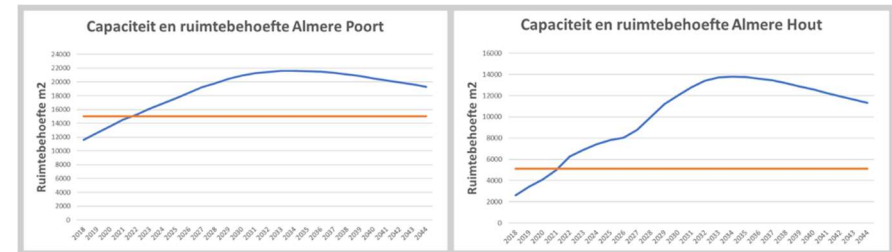
In het beleidskader is reeds als uitgangspunt opgenomen dat in het kader van de vernieuwing van de huisvesting de TOH's zoveel als mogelijk zullen worden afgestoten. Op basis van bovenstaande grafiek kan geconcludeerd worden dat op het niveau van Almere TOH's kunnen worden afgestoten. Als actiepoint uit dit IHP zal worden onderzocht in hoeverre de nog in gebruik zijnde TOH's kunnen worden afgestoten door de inzet van leegstand in permanente voorzieningen. Voorgesteld wordt om in overleg met de afdeling Vastgoed alle TOH's te beoordelen in relatie tot de overige permanente capaciteit in de nabijheid. Op basis hiervan zal dan het overleg gestart worden met de huidige gebruikers van de TOH's.

Vanzelfsprekend laat de ruimtebehoefte per stadsdeel dezelfde verschillen zien als de leerlingenprognoses per stadsdeel. In de stadsdelen Almere Stad West, Almere Stad Oost, Almere Haven en Almere Buiten is sprake van een overcapaciteit; de capaciteit op stadsdeelniveau is voldoende voor de huisvesting van alle leerlingen nu en in de toekomst. Ook hier geldt dat binnen die stadsdelen er sprake kan zijn van scholen met een ruimtetekort omdat ze groeien t.o.v. scholen die krimpen of stabiliseren. In de stadsdelen Almere Hout en Almere Poort is op basis van de leerlingenprognoses een tekort aan huisvesting. Hieronder zijn de capaciteit en ruimtebehoefte per stadsdeel weergegeven.

Stadsdelen waar sprake is van overcapaciteit:

Stadsdelen waar sprake is van een ruimtetekort:

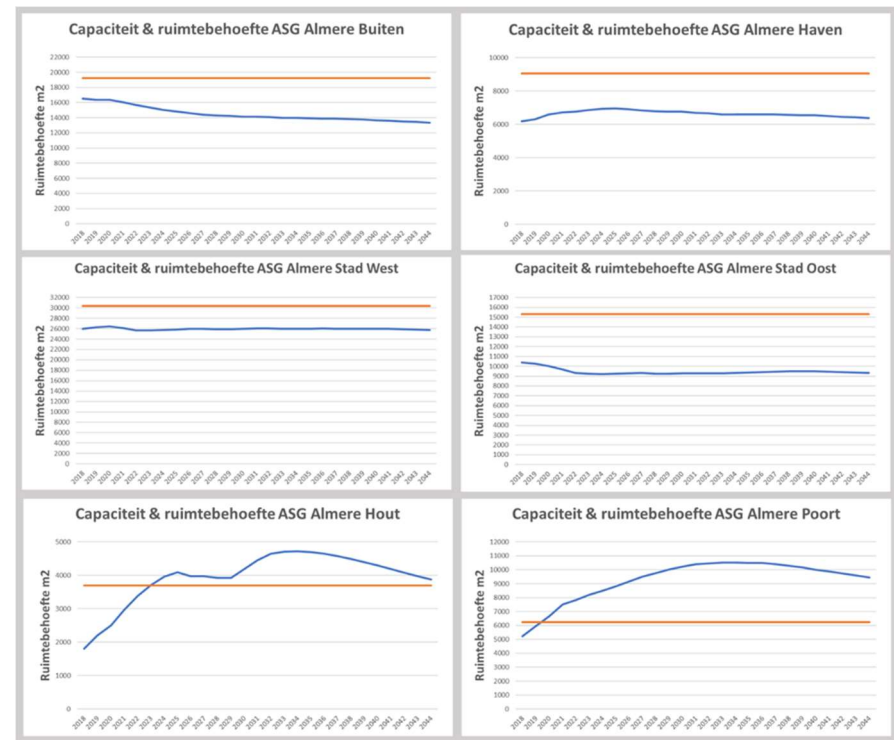

In het kader van de ambitie om voor alle kinderen in de basisschoollleeftijd te zorgen voor thuisnabij passend onderwijs kan het ruimtetekort in Almere Poort en Almere Hout niet worden opgelost door gebruik te maken van de leegstand in de andere vier stadsdelen. De inzet van beschikbare leegstand is op grond van de verordening voorzieningen onderwijshuisvesting mogelijk indien deze leegstand zich binnen een straal van 2 kilometer bevindt. Indien dit niet aan de orde is, zal er aanvullende huisvesting moeten worden

gerealiseerd in de vorm van tijdelijke (indien de extra behoefte een periode van korter dan 15 jaar bestrijkt) of permanente huisvesting (wanneer de ruimtebehoefte langer dan 15 nodig is). Daarnaast is het vanzelfsprekend ook zo dat het de ambitie is van de gemeente om in ieder stadsdeel voldoende voorzieningen voor basisonderwijs te hebben voor het aantal kinderen.

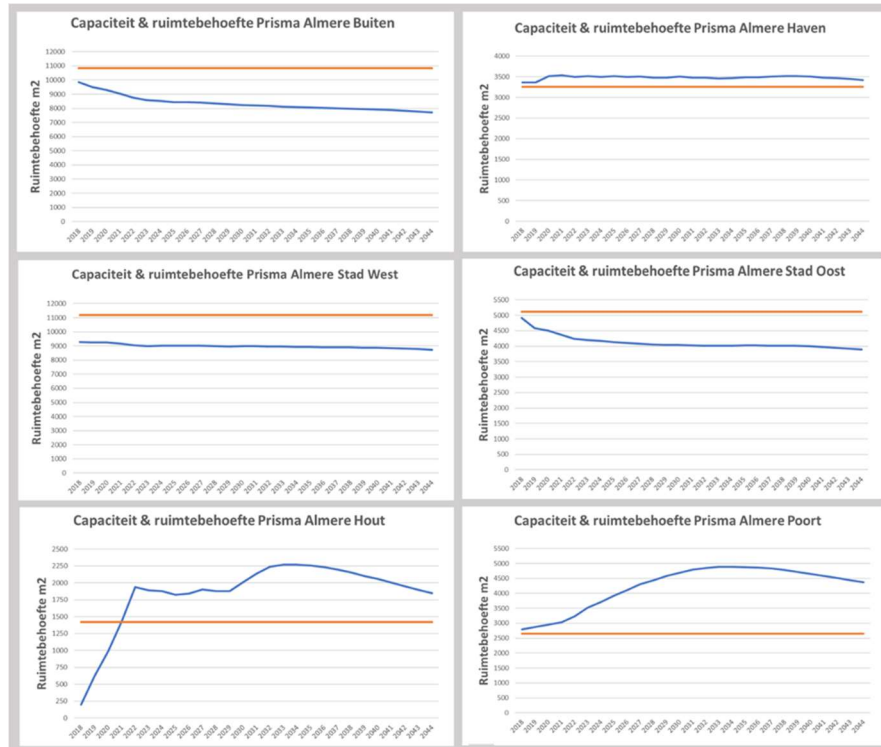
In de hierna volgende grafieken is de beschikbare capaciteit en ruimtebehoefte van de drie grote schoolbesturen ASG, Prisma en SKO per stadsdeel weergegeven. Deze verdere analyse per schoolbestuur volgt de lijn die in de vorige grafieken zichtbaar was per stadsdeel; overcapaciteit in Buiten, Haven, Stad West en Oost, tekort in Almere Hout en Poort. Wederom, dit sluit niet uit dat in de stadsdelen met overcapaciteit er geen scholen zijn met een tekort aan huisvesting. Binnen een wijk of stadsdeel is soms sprake van grote verschillen tussen scholen daar waar het gaat om groei en krimp. De conclusie is wel dat wanneer er sprake is van een ruimtetekort in deze stadsdelen, er eerst gekeken wordt in hoeverre er sprake is van leegstand bij andere scholen voordat sprake is van uitbreiding.

Capaciteit en ruimtebehoefte van de basisscholen van **ASG** per stadsdeel:

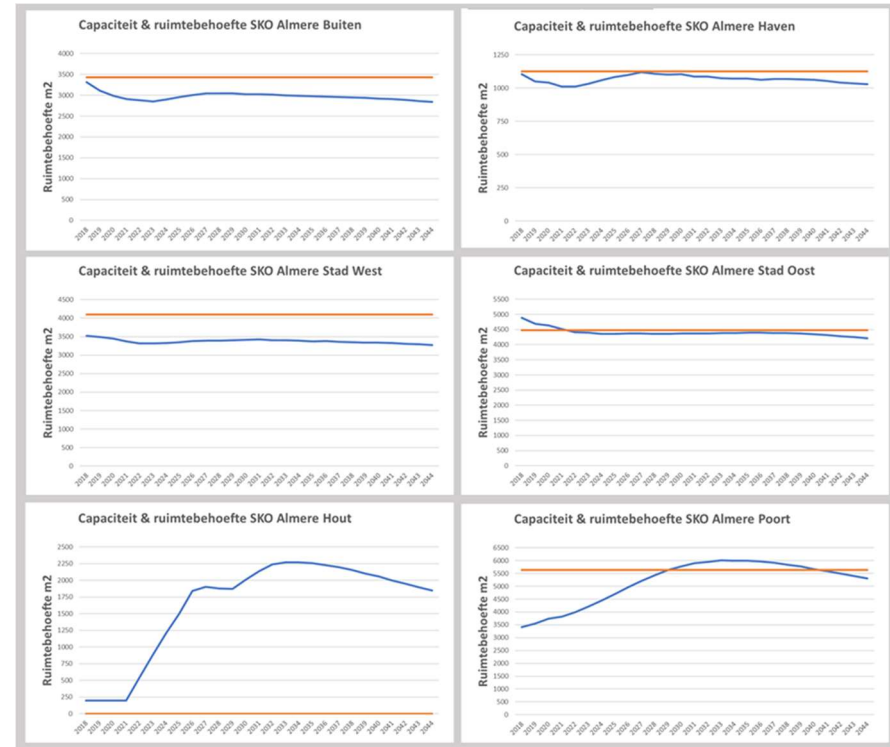
In de grafieken van de ruimtebehoefte van de ASG per stadsdeel is te zien dat in vier stadsdelen ASG een normatieve overcapaciteit heeft. In de stadsdelen Almere Poort en Almere Hout is sprake van een ruimtetekort. Door het nu reeds of binnen afzienbare tijd realiseren van nieuwe voorzieningen in deze stadsdelen wordt voorzien in de ruimtebehoefte voor de ASG.

Capaciteit en ruimtebehoefte van de basisscholen van **Prisma** per stadsdeel:

Prisma heeft in drie stadsdelen een ruimtetekort. In Almere Haven is sprake van een gering ruimtetekort dat kan worden opgelost door gebruikmaking van leegstand bij andere scholen in het stadsdeel. In totaal is in het stadsdeel Haven circa 2.000 m² BVO overcapaciteit. In de stadsdelen Almere Hout en Poort is sprake van een tekort waarin wordt voorzien door uitbreiding van het aantal basisscholen ook voor Prisma.

Capaciteit en ruimtebehoefte van de basisscholen van **SKO** per stadsdeel:

SKO heeft met de realisering van een nieuwe basisschool in Almere Hout op het niveau van de stadsdelen geen capaciteitsvraagstukken (daar waar nu in de grafiek van Almere Hout nog sprake is van een groot tekort). Op wijkniveau is wel sprake van een aantal huisvestingsvraagstukken. Deze kunnen veelal opgelost worden door medegebruik elders. Dit betekent veelal gebruikmaking van leegstand van overige basisscholen van een andere richting of denominatie.

Bovenstaande grafieken geven aan dat in de meeste stadsdelen geen sprake is van een ruimtetekort, behoudens in Almere Hout en Almere Poort waar echter door de realisering van nieuwe scholen wordt voorzien in de ruimtebehoefte. Eventuele individuele capaciteitstekorten van scholen in een stadsdeel kunnen veelal ook opgelost worden door de beschikbare leegstand in een bepaald stadsdeel. Dit betekent wel dat scholen in sommige situaties hun organisatie moeten opsplitsen over meerdere locaties. Indien dit niet gewenst wordt, kunnen schoolbesturen ook een toelatings-/aannamebeleid voeren waarbij de beschikbare capaciteit de omvang van de school bepaalt.

Op basis van de leerlingenprognoses van 2020 (teldatum 1-10-2019) zouden de drie grote schoolbesturen voor de volgende scholen een capaciteitsvraagstuk hebben.

Capaciteitsvraagstukken basisonderwijs (normatieve ruimtetekorten)				
Bestuur	School	Stadsdeel	Wijk	Oplossing
ASG	De Kring	Almere Buiten	Molenbuurt	Medegebruik
ASG	Montessorischool	Almere Stad West	Waterrijk	Medegebruik
ASG	De Ontdekking	Almere Stad West	Noorderplassen	Uitbreiding/TOH
ASG	Syncope	Almere Stad West	Muziekwijk Noord	Medegebruik
ASG	Montessorischool	Almere Hout	Nobelhorst	Uitbreiding
ASG	Zeeraket	Almere Poort	Duin	Uitbreiding
ASG	Odyssee	Almere Poort	Homeruskwartier	Uitbreiding
ASG	Columbusschool	Almere Poort	Columbuskwartier	Medegebruik
Prisma	Kleine Wereld	Almere Poort	Europakwartier	Uitbreiding
Prisma	De Regenboog	Almere Haven	De Grienden	Medegebruik
Prisma	De Ruimte	Almere Poort	Homeruskwartier	Medegebruik
Prisma	De Verwondering	Almere Hout	Nobelhorst	Uitbreiding
SKO	Crescendo	Almere Stad West	Muziekwijk Noord	Medegebruik
SKO	Het Kristal	Almere Buiten	Indische Buurt	Medegebruik
SKO	Nieuw	Almere Hout	Nobelhorst	Uitbreiding
SKO	t Zonnewiel	Almere Stad Oost	Parkwijk	Medegebruik

De capaciteitsvraagstukken van enkele basisscholen kunnen opgelost worden doordat er op het totaal van alle basisscholen van de wijk of het stadsdeel veelal sprake is van een overcapaciteit. Wanneer er sprake is van een capaciteitstekort bij school A kan dit opgelost worden door medegebruik bij een van de andere scholen in de wijk (of de nabijgelegen wijk). Wanneer een basisschool dit niet wenselijk vindt, dan zal er een op de capaciteit van de basisschool gevoerd toelatings-/aannamebeleid gevoerd moeten worden.

Van een gezamenlijk toelatings- of aannamebeleid is geen sprake in Almere. Dit is ook geen formele bevoegdheid van de gemeenten in Nederland, het is een autonome verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Vanwege het ontbreken van dit beleid op schoolbestuurlijk niveau kunnen scholen leerlingen aannemen (ook uit andere wijken waar soms ook scholen van hetzelfde schoolbestuur aanwezig zijn) en groeien waardoor er een tekort aan huisvesting ontstaat. Hiertoe kunnen zij op grond van de regelgeving een aanvraag indienen bij de gemeente, waarbij de gemeente op grond van de regelgeving de bevoegdheid heeft om dan te verwijzen naar leegstand in een straal van 2 kilometer wanneer hiertoe mogelijkheden zijn. De consequentie van het ontbreken van het toelatings- of aannamebeleid betekent veelal dat de gemeente bij huisvestingsvragen uitgaat van het eerst benutten van leegstand alvorens uitbreiding plaatsvindt.

Het is wellicht wenselijk te komen tot een gezamenlijk schoolbestuurlijk en gemeentelijk toelatings-/aannamebeleid (bijvoorbeeld alleen voor kinderen woonachtig in de betreffende wijk) zodat de huisvestingsvraagstukken beter beheerst kunnen worden. De omvang van de benodigde voorzieningenstructuur zou dan bepaald moeten worden door de aanwezige en verwachte basisgeneratie in het betreffende gebied in plaats van een voorzieningenstructuur die 'mee moet bewegen' met de bewegingen en schoolkeuzes die ouders maken (bouwen voor het aantal kinderen dat in de wijk of stadsdeel aanwezig is). Als onderwerp van de Strategische

Onderwijsagenda voor/van de gemeente Almere en de jaarlijkse evaluatie van het IHP zal dit verder worden besproken. Door een jaarlijkse monitoring, analyse en planning dient de voorzieningsstructuur passend te blijven.

Wat betreft het aanname- en toelatingsbeleid respecteert de gemeente vanzelfsprekend de schoolbestuurlijke autonome verantwoordelijkheid en keuzes hierin. Met de schoolbesturen is de gemeente van mening dat de vrijheid van onderwijs en de vrijheid van schoolkeuze een belangrijk uitgangspunt is.

7.4. OVERZICHT BASISSCHOLEN OUDER > 40 JAAR (2020 – 2034)

In overleg met de schoolbesturen is besloten de uitvoeringsagenda voor de periode tot en met 2034 te richten op de voorzieningsstructuur in de vier benoemde prioriteitswijken. De scholen in deze wijken worden in deze periode 40 jaar of ouder waardoor het vraagstuk van vernieuwing aan de orde is (door middel van levensduurverlenging of (vervangende) nieuwbouw. De keuze voor deze prioriteitswijken heeft zoals aangegeven ook een relatie met de bredere sociaal-maatschappelijke vraagstukken in de betreffende wijken. Naast de scholen in deze prioriteitswijken zijn er echter nog meer basisscholen die in dezelfde periode 40 jaar of ouder worden. Indien de technische en functionele staat dermate slecht is, dat ook hiervoor maatregelen nodig zijn ten behoeve van vernieuwing (renovatie of vervangende nieuwbouw), kan hiervoor een beroep worden gedaan op de hardheidsclausule. In onderstaand overzicht zijn de scholen opgenomen die het betreft.

Wat betreft de investeringskosten is hiermee voor de investeringsagenda tot en met 2034 geen rekening gehouden. De eventuele kosten van renovatie dan wel vervangende nieuwbouw zijn wel meegenomen in de raming van de huisvestingslasten voor de periode 2035 – 2050. In die zin zijn in het in beeld brengen van het investeringsvolume voor de totale vernieuwing van de onderwijshuisvesting deze scholen wel meegenomen, maar in een latere fase.

Indien basisscholen uit onderstaand overzicht naar voren worden gehaald wat betreft renovatie en/of vervangende nieuwbouw, dan vraagt dit aanvullende financiering dan wel heroverweging van de investeringsagenda voor de prioriteitswijken.

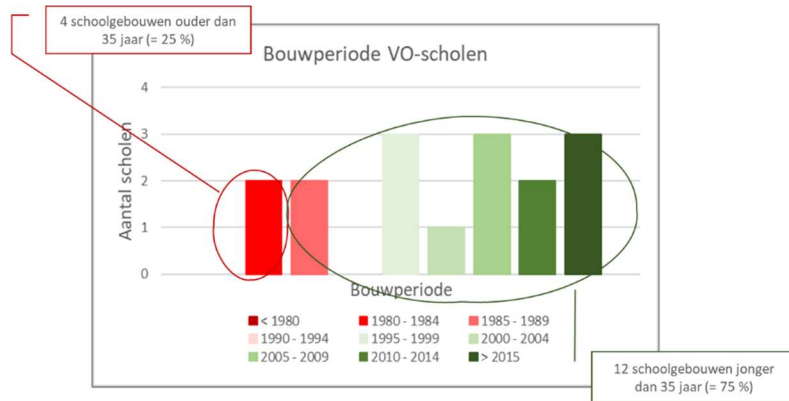
Basischolen > 40 jaar of ouder in periode 2021 - 2034			
Bestuur	School	Stadsdeel	Wijk
ASG	De Kameleon	Stad West	Waterrijk
ASG	De Albatros	Almere Buiten	Faunabuurt
ASG	Digitalis	Stad West	Kruidenwijk
ASG	De Argonaut	Stad West	Waterrijk
ASG	De Watertuin	Stad West	Staatsliedenwijk
ASG	De Vuurvogel	Stad West	Muziekwijk Zuid
ASG	Syncope	Stad West	Muziekwijk Noord
ASG	De Architect	Almere Buiten	Bloemenbuurt
ASG	Bommelstein	Almere Buiten	Landgoederenbuurt
ASG	De Heliotroop	Stad West	Kruidenwijk
ASG	Montessori Muziekwijk	Stad West	Muziekwijk Noord
Prisma	De Lichtboei	Stad West	Muziekwijk Noord
Prisma	De Klimop	Stad West	Muziekwijk Zuid
Prisma	De Buitenburcht	Almere Buiten	Bloemenbuurt
Prisma	De Ichthus	Stad West	Waterrijk
Prisma	De Optimist	Stad Oost	Tussen de Vaarten
SKO	De Lettertuin	Almere Buiten	Bloemenbuurt
SKO	Panta Rhei	Stad West	Waterrijk
SKO	Crescendo	Stad West	Muziekwijk Noord
SHON	Shri Ganeshaschool	Stad West	Staatsliedenwijk
St. NOOR	Al Iman	Stad West	Stedenwijk
St. Vrije School	Vrije School Raphaël	Stad West	Muziekwijk Noord

8. VOORTGEZET ONDERWIJS

8.1. ALGEMEEN

In de gemeente Almere zijn 14 scholen voor voortgezet onderwijs. ASG bestuurt en beheert 8 scholen voor voortgezet onderwijs (inclusief praktijkonderwijs dat gehuisvest is op drie locaties), 't Baken bestuurt en beheert 5 scholen voor voortgezet onderwijs. Aeres biedt vmbo groen- onderwijs in Almere. Deze school valt echter niet onder de gemeentelijke zorgplicht wat betreft de onderwijshuisvesting en is als zodanig geen onderdeel van het IHP.

De leeftijd van de schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs varieert evenals in de andere sectoren. Er zijn 2 scholen voor voortgezet onderwijs die 35 jaar of ouder zijn, te weten De Meergronden (1984) en Echnaton (1982). Baken Stad College (1986) is in 2021 35 jaar oud en Praktijkonderwijs Almere locatie Bachweg is in 2022 35 jaar oud. De overige scholen voor VO zijn 25 jaar oud of jonger.

Voor De Meergronden heeft inmiddels besluitvorming plaatsgevonden om in het kader van stedenbouwkundige vernieuwing te komen tot vervangende nieuwbouw.

Conform het “Beleidsrijk kader en de uitvoeringsagenda” (Fase I) dient met betrekking tot de gebouwen die 35 jaar of ouder zijn de afweging gemaakt te worden of gestreefd moet worden naar levensduurverlenging i.c. renovatie of dat op termijn, vanwege diverse ontwikkelingen, vervangende nieuwbouw aan de orde is. Voor het voortgezet onderwijs geldt dit voor Baken Stad College, Echnaton en Praktijkonderwijs Almere locatie Bachweg.

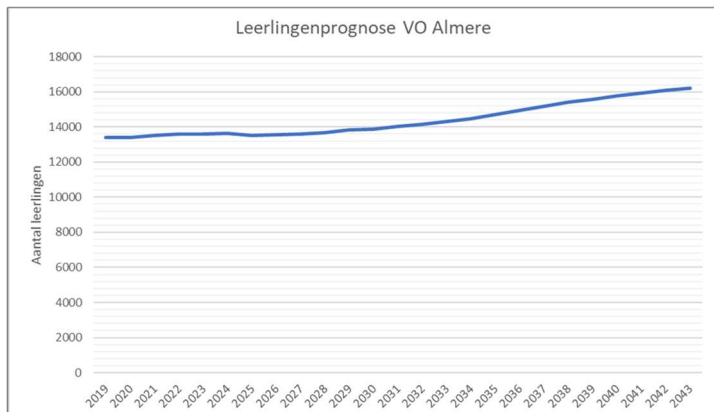
Voor Baken Stad College wordt op korte termijn gestart met een haalbaarheidsonderzoek naar de optimalisering van de huisvesting. Ook hier geldt dat deze afweging gemaakt dient te worden op basis van de opstelling van een businesscase van mogelijke scenario’s met betrekking tot renovatie versus vervangende nieuwbouw. Tevens is het daarbij van belang om integraal te kijken naar de positie en ontwikkeling van het beroepsgerichte VMBO in Almere en de relatie hiervan naar het MBO, HBO en de beroepenvelden. Geadviseerd wordt om daar waar het gaat om de versterking van het beroepsgerichte VMBO van Baken Stad College dit te bezien in relatie tot het overige beroepsgerichte VMBO in Almere. Vernieuwing van Baken Stad College an sich dient als het ware te passen in de gemeente brede visie (van zowel de gemeente als de betrokken schoolbesturen) op het toekomstig beroepsonderwijs en de afspraken die zijn belegd in het regionaal plan onderwijs (RPO). Ook overige huisvestingsvraagstukken in het VO zullen afgestemd moeten worden op het RPO.

De overige scholen voor voortgezet onderwijs kunnen vooralsnog in stand blijven.

8.2. LEERLINGENAANTALLEN EN -PROGNOSES

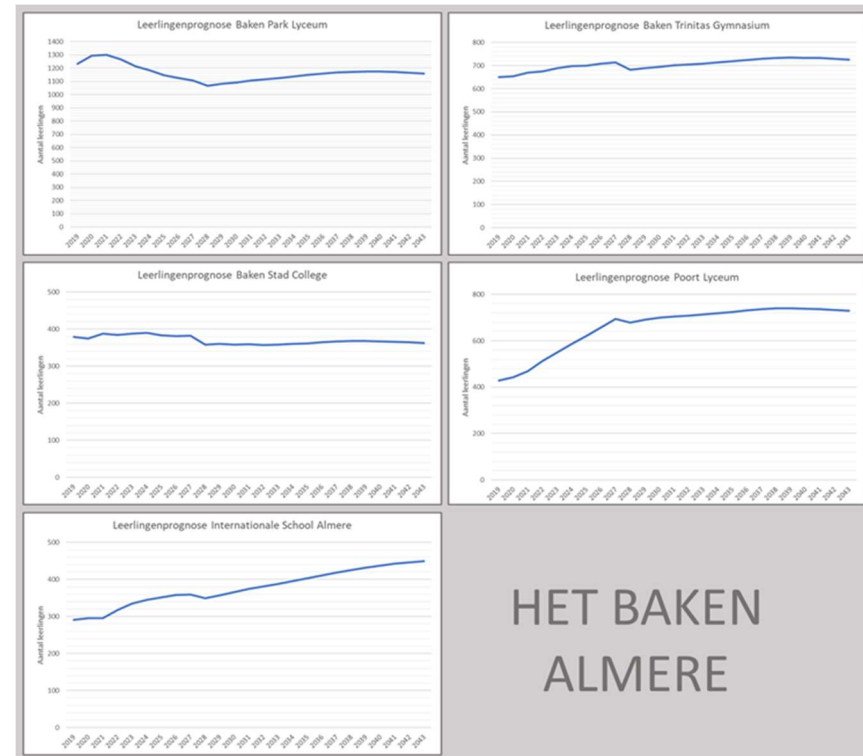
Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs zal de komende jaren groeien van circa 13.500 leerlingen naar circa 16.000 leerlingen. In deze leerlingprognoses zijn ook de verwachte leerlingenaantallen in Almere Poort al opgenomen. Het is de verwachting dat ook in het voortgezet onderwijs verdere groei zal plaatsvinden als gevolg van de verdere ontwikkeling van Almere Poort, Almere Hout en Almere Pampus. Met de ontwikkeling van Almere Pampus is in de leerlingprognoses nog geen rekening gehouden.

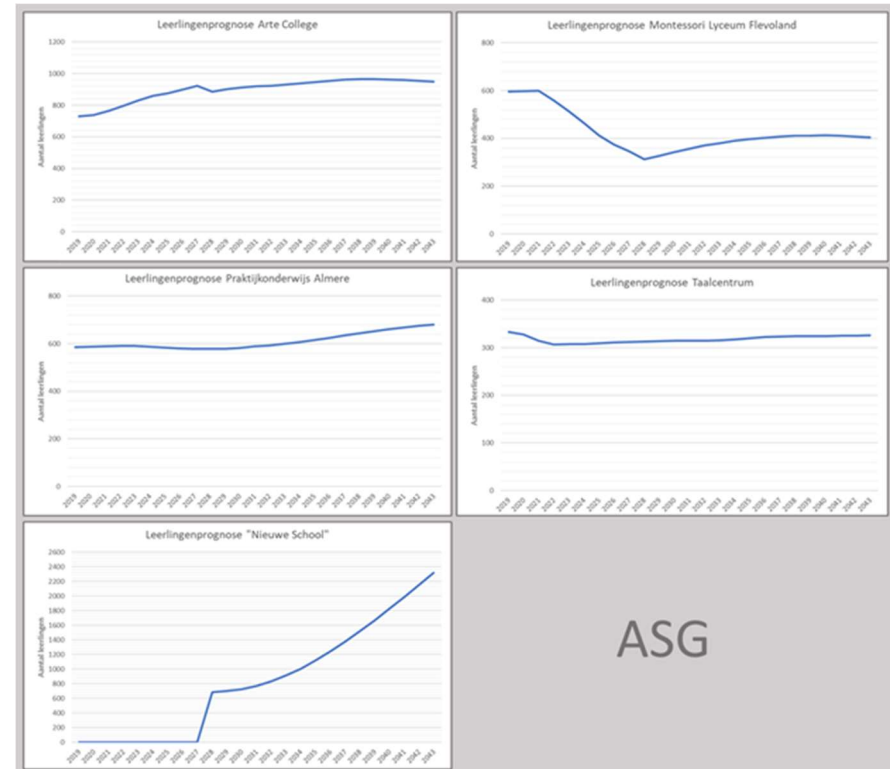
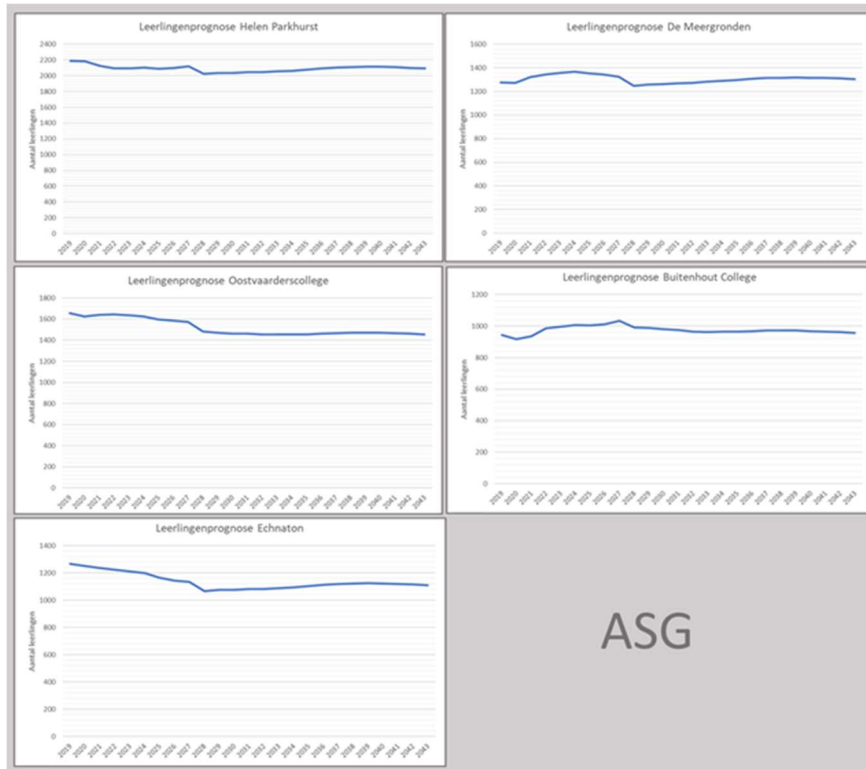
In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de leerlingenaantallen in het voortgezet onderwijs weergegeven.

In onderstaande overzichten zijn de leerlingprognoses van de diverse scholen weergegeven. Te zien is dat de algehele groei in het voortgezet onderwijs wordt veroorzaakt door de VO-scholen Poort Lyceum en de Internationale School. De overige scholen laten wat schommelingen in de leerlingenaantallen zien, maar over een langere periode lijkt sprake te zijn van stabilisering van het aantal leerlingen op de VO-scholen. Het Montessori

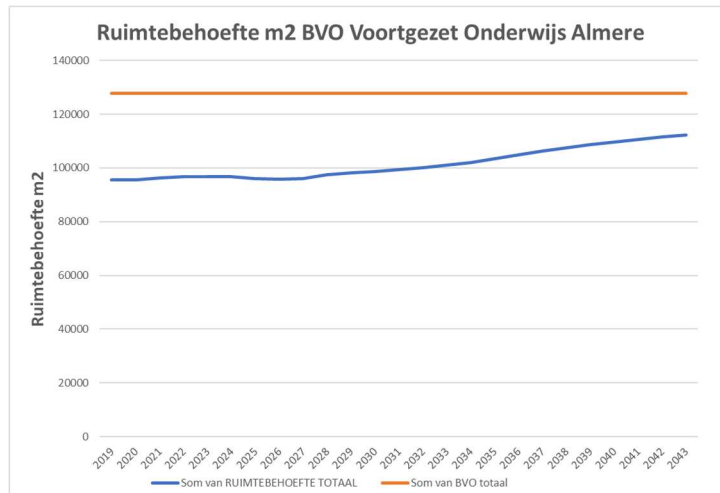
Lyceum (MLF) laat in de prognose nog een aanzienlijke daling zien (zie volgende bladzijde). De verwachting is echter dat door de vernieuwing en de andere locatie deze daling zich niet zal doorzetten. MLF zal haar buurtfunctie in de nieuwe omgeving moeten ontwikkelen alsmede haar stedelijke functie. Dit zal in de te actualiseren prognoses tot uitdrukking moeten komen.

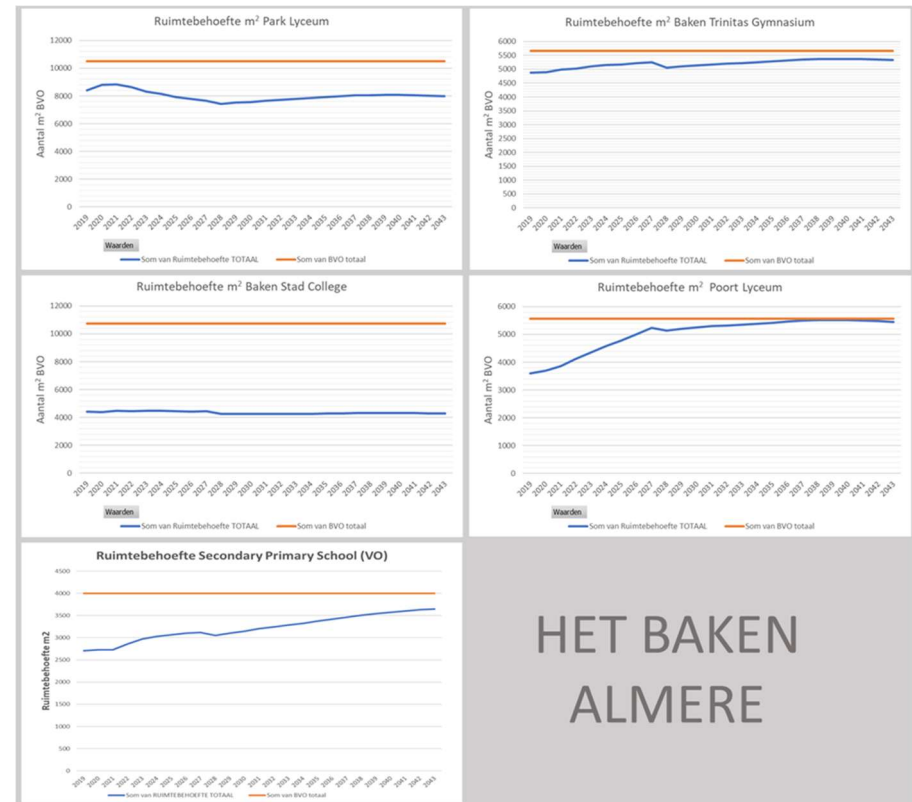
8.3. CAPACITEIT EN RUIMTEBEHOEFTE

Op basis van leerlingenprognoses van de scholen voor voortgezet onderwijs is ook de ruimtebehoefte in beeld gebracht. De totale beschikbare capaciteit in het voortgezet onderwijs is circa 128.000 m² BVO (exclusief dus het vmbo van Aeres). De ruimtebehoefte neemt de komende jaren toe van circa 100.000 m² BVO naar circa 112.000 m² BVO. Ondanks deze groeiende ruimtebehoefte is er nog steeds sprake van een normatieve overcapaciteit in het voortgezet onderwijs. In onderstaande grafiek is de capaciteit (oranje lijn) versus de behoefte (blauwe lijn) weergegeven.

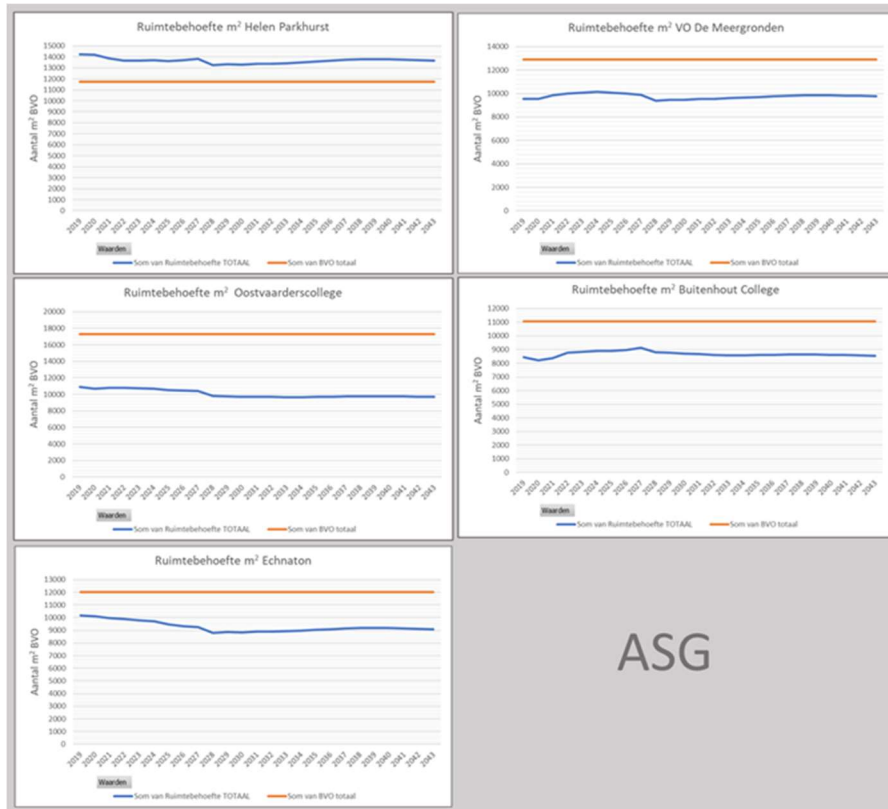
Ondanks de beschikbare overcapaciteit in de bestaande scholen en het feit dat de VO-scholen geen wijk- of stadsdeelgebonden functies hebben maar een stedelijke functie, is er voor gekozen om ook in de nieuwere stadsgedelen nieuwe voorzieningen voor voortgezet onderwijs te realiseren ('t Baken, Poort Lyceum). Er is op die wijze ook sprake van een goede spreiding en bereikbaarheid van algemeen vormende scholen (VMBO-tl, HAVO, VWO).

In de berekeningen van de capaciteit versus de ruimtebehoefte is nog uitgegaan van de huidige situatie van het Montessori Lyceum (Ambonstraat) en de huidige situatie van De Meergronden. Met de vernieuwing van het Montessori Lyceum en De Meergronden zal de beschikbare capaciteit iets afnemen waardoor het verschil tussen de ruimtebehoefte en de beschikbare capaciteit iets geringer zal worden.

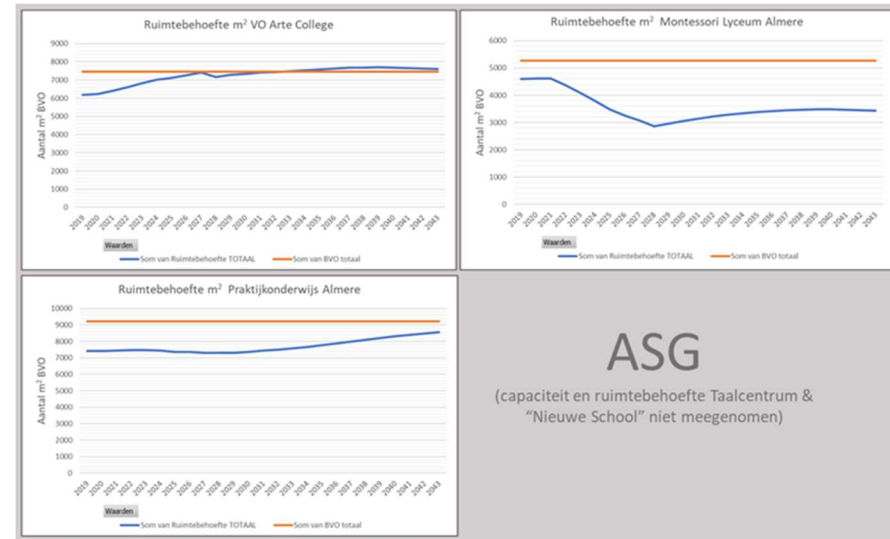

HET BAKEN
ALMERE

In de grafieken van de scholen van 't Baken is te zien dat geen enkele school een ruimtetekort heeft. De beschikbare capaciteit is nu en in de toekomst voldoende voor het aantal leerlingen. Baken Stad College, het vmbo van 't Baken, laat de grootste leegstand zien vanwege de geringe leerlingenaantallen van circa 550 van het Baken Stad College.

ASG

Ook bij de ASG-scholen voor voortgezet onderwijs is sprake van overcapaciteit, behoudens Helen Parkhurst waar sprake is van een tekort. Dit tekort kan wellicht opgelost worden door het voeren van een toelatings-/aannamebeleid binnen het voortgezet onderwijs van ASG. Een aantal avo-wvo-scholen van ASG kent immers leegstand die wellicht verminderd kan worden door het voeren van een aannamebeleid, dan wel dat een deel van het onderwijs van Helen Parkhurst elders wordt gegeven, hoewel dit onderwijskundig en organisatorisch niet de voorkeur zal hebben gezien ook het specifiek (Dalton-) onderwijsconcept van Helen Parkhurst.

9. (VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS

9.1. ALGEMEEN

Er zijn in Almere 3 scholen voor speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Deze scholen zijn gehuisvest op 8 onderwijslocaties voor speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs en worden bestuurd door 3 schoolbesturen. De stichting Eduvier bestuurt en beheert vier onderwijslocaties, te weten de locatie Nautilus SO en drie locaties van het Nautilus College voor VSO. De Stichting Almere Speciaal is bevoegd gezag van De Aventurijn (VSO), De Olivijn (SO) en De Bongerd (SO). De stichting VierTaal is aanwezig in Almere met een nevenvestiging voor SO van de Alexander Roozendaalschool (hoofdvestiging Amsterdam).

Alleen de nevenvestiging van de Alexander Roozendaalschool is ouder dan 30 jaar. De overige locaties voor SO en VSO zijn 20 jaar of jonger.

9.2. LEERLINGENAANTALLEN EN -PROGNOSES

Voor het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs zijn geen leerlingprognoses opgesteld. De omvang van het (voortgezet) speciaal onderwijs laat zich moeilijk prognosticeren en is ook afhankelijk van het beleid passend onderwijs van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere, waarin de reguliere en speciale scholen participeren. Het aantal leerlingen per school en locatie is hieronder weergegeven.

School/onderwijslocatie	Bevoegd gezag	Leerlingen
VSO Nautilus College, locatie Lierstraat	Stichting Eduvier	168
VSO Nautilus College, locatie Radioweg	Stichting Eduvier	59
VSO Nautilus College, locatie Paul Kleestraat	Stichting Eduvier	151
SO Nautilus, locatie Slauerhoffstraat	Stichting Eduvier	48
Totaal Eduvier		426
VSO Aventurijn	Stichting Almere Speciaal	170
SO Olivijn	Stichting Almere Speciaal	147
SO De Bongerd	Stichting Almere Speciaal	83
Totaal Stichting Almere Speciaal		400
Alexander Roozendaalschool	Stichting VierTaal	72
Totaal SO & VSO Almere		898

In totaal volgen circa 900 leerlingen speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs in Almere (peildatum 1-10-2019). Na de teldatum is veelal sprake van verdergaande groei in het (V)SO.

9.3. CAPACITEIT EN RUIMTEBEHOEFTE

Op basis van de huidige leerlingenaantal is de ruimtebehoefte van de verschillende SO- en VSO-locaties in beeld gebracht. Voor het Nautilus College en SO Nautilus is driemaal de vaste voet van 370 m² BVO toegekend alsmede een toeslag voor een speellokaal.¹⁴ Voor de drie locaties van Stichting Almere Speciaal (één brinnummer) is eenmaal de vaste voet van 370 m² BVO meegenomen en een toeslag van 90 m² BVO voor een speellokaal. Voor de scholen Aventurijn en Olivijn is uitgegaan van leerlingen LZ, LG, MG en ZMLK. Dit betekent voor het VSO een gemiddelde ruimtebehoefte per leerling van 12,3 m² BVO ($12,2 + 15,5 + 9,2 / 3 = 12,3$ m² BVO per leerling). Voor de locatie van

toeslag voor een speellokaal van 90 m² BVO (voor SO Nautilus) meegenomen in de berekeningen van de ruimtebehoefte.

¹⁴ In de oorspronkelijk toekenningen en afspraken is voor het Nautilus SO, VSO Nautilus College locaties De Lierstaat en de Radioweg een vaste voet van 370 m² BVO en een

de Alexander Roozendaalschool is geen vaste voet toegekend. Het betreft hier een dislocatie van de school in Amsterdam. Met inachtneming van bovenstaande uitgangspunten ziet de ruimtebehoefte versus de beschikbare capaciteit er als volgt uit. De totale ruimtebehoefte in het (V)SO is circa 12.000 m² BVO, de beschikbare capaciteit is circa 13.700 m² BVO.

School/onderwijslocatie	Ruimtebehoefte	Capaciteit	+/-
VSO Nautilus College, locatie Lierstraat	2420	2667	247
VSO Nautilus College, locatie Radioweg	1090	1748	658
VSO Nautilus College, locatie Paul Kleestraat	1842	1148	-694
SO Nautilus, locatie Slauerhoffstraat	882	627	-255
Totaal Eduvier	6234	6190	-44
VSO Aventurijn	2216	3282	1066
SO Olivijn	2023	2415	392
SO De Bongerd	945	760	-185
Totaal Stichting Almere Speciaal	5185	6457	1273
<i>Vaste voet van 370 m² BVO verdeeld over 3 locaties (3 x 125 m² BVO), toeslag speellokaal 90 m² BVO bij De Bongerd & Olivijn</i>			
Alexander Roozendaalschool	634	1046	412
Totaal SO & VSO Almere	12052	13693	1641

Op basis van de normatieve ruimtebehoefteberekening en de beschikbare capaciteit is te zien dat er op schoolbestuurlijk niveau op dit moment geen capaciteitsvraagstukken zijn voor het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.

Voor de bepaling van de ruimtebehoefte van SO Olivijn is uitgegaan van de gemiddelde ruimtebehoefte voor leerlingen LZ, LG, MG en ZMLK (12,3 m² BVO per leerling). Indien uitgegaan wordt van de ruimtebehoefte op basis van de norm voor SO MG-leerlingen (13,8 m² BVO per leerling) en het toekennen van een volledige vaste voet dan is de normatieve ruimtebehoefte gelijk aan de beschikbare capaciteit (circa 2.400 m² BVO). Belangrijk vraagstuk hierin is echter in hoeverre het schoolgebouw functioneel passend is voor de doelgroep SO MG-leerlingen. In het kader van het in paragraaf 6.5.1. genoemde onderzoek naar de huisvestingsbehoefte voor kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften zal de functionaliteit van de locatie SO

Olivijn onderwerp van onderzoek zijn in hoeverre er voor de betreffende doelgroep sprake is van een passende en functionele huisvesting.

Het ruimtetekort bij VSO Nautilus College locatie Paul Kleestraat wordt opgelost doordat er uitbreiding plaatsvindt van de locatie. Hierdoor kan de TOH aan de Operetteweg worden afgestoten (die nu nog in gebruik is, maar niet is opgenomen in bovenstaand overzicht). Bij de SO Nautilus is normatief sprake van een tekort. De vraag is echter of sprake is van een reëel tekort aangezien in de ruimtebehoefte berekening voor deze vestiging ook een vaste voet van 370 m² BVO is meegenomen terwijl sprake is van een relatief kleine school met 48 leerlingen.

Zoals reeds beschreven in paragraaf 6.5.1 zal door de groei van de stad de behoefte naar zeer speciale settings voor een kleine groep kinderen waarschijnlijk ook toenemen. Ook in het speciaal onderwijs is sprake van meer inclusiviteit, waarbij kinderen met een zeer ernstige lichamelijke en of psychische ondersteuningsbehoefte al (beperkt) een plek op de speciale scholen De Aventurijn, De Olivijn, VSO Nautilus College en Nautilus SO vinden. De noodzaak van verbinding tussen onderwijs, jeugdhulp, zorg, revalidatie en welzijn is hier ook van groot belang. Zo heeft de VSO Nautilus College locatie Radioweg reeds een directe verbinding met de locatie van Pluryn in Almere waardoor er al een sterk relatie is tussen onderwijs en zorg. Onderzocht zal worden welke disciplines gewenst of noodzakelijk zijn in de nabije toekomst in deze specifieke scholen. In 2021 zal hier verder onderzoek naar worden gedaan waarbij ook huidige samenwerkingspartners, zoals Merem, Vitree, JGZ, betrokken zullen worden.

10. PRIORITEITSWIJKEN EN (V)SO & VO-AMBITIES

10.1. ALGEMEEN

Zoals in hoofdstuk 6 aangegeven, is in het beleidskader en het Fase II-document een eerste aanzet gegeven voor een gezamenlijke uitvoeringsagenda bestaande uit een viertal prioriteitswijken. In deze wijken is sprake van (toenemende) leegstand en technische en functioneel gedateerde schoolgebouwen. Vanuit de gebouwelijke situatie, maar ook de sociaal-maatschappelijke context van deze prioriteitswijken is het wenselijk hier te komen tot vernieuwing van de voorzieningenstructuur. De keuze voor en fasering in de prioriteitswijken is derhalve tot stand gekomen op meer dan alleen de leeftijd van de gebouwen. Ook de maatschappelijke context en behoeften hebben hierin een rol gespeeld.

De uitvoeringsagenda richt zich op Stedenwijk, Molenbuurt/Almere Buiten, Almere Haven en Almere Stad Oost (Filmwijk, Danswijk en Parkwijk). Op basis van voorstellen van en overleg met de betrokken schoolbesturen is er een plannings- en investeringsagenda opgesteld voor een periode van circa 16 jaar, waarbij een fasering met vier tijdvakken wordt gehanteerd (periode 2019 – 2034). Ook staan in het Fase II document voornemens voor de VO-scholen Het Baken Stad College en De Meergronden.

Naar aanleiding van het overleg met de schoolbesturen over deze prioritering voor deze vier wijken is besloten tot het opnemen van de eerder genoemde hardheidsclausule voor scholen die buiten de prioriteitswijken vallen en waar sprake is van een 'schrijnende' huisvestingssituatie. Hiermee wil de gemeente in elk geval ruimte behouden voor schoolbesturen om hun huisvestingssituatie bespreekbaar te maken. Indien er consensus is tussen de gemeente, het betreffende schoolbestuur en de overige schoolbesturen over de noodzaak

tot aanpassing c.q. optimalisering van de huisvesting zal verder overleg plaatsvinden over de financiering hiervan.

Tevens is in het voorliggende IHP het onderzoek opgenomen naar de verdere optimalisering van de huisvesting van het (V)SO. De urgentie en noodzaak tot uitbreiding, nieuwbouw dan wel renovatie en de wijze waarop de stedelijke ambities met betrekking tot passend onderwijs en speciaal onderwijs binnen de speciale voorzieningen op de middellange termijn kunnen worden gerealiseerd, worden hierbij in kaart gebracht.

10.2. PRIORITEITSWIJKEN

10.2.1 STEDENWIJK

Besloten is in Stedenwijk te starten met de herstructurering van de onderwijshuisvesting. Dit dient plaats te vinden in de periode 2019 – 2022. Het doel van de vernieuwing van de basisscholen is de versterking van de kwaliteit van het onderwijs. Ook moet zij bijdragen aan versterking van de wijk en een antwoord geven op diverse sociaal-maatschappelijke problematiek.

De basisscholen die in Stedenwijk vernieuwd gaan worden, zijn Het Samenspel (ASG), De Achtbaan (ASG), De Driemaster (Prisma) en De Delta (SKO). Het Samenspel en De Delta gaan samen Brede Buurtschool Noord vormen, De Achtbaan en de Driemaster de Brede Buurtschool Zuid. Renovatie van deze basisscholen kost circa € 8,5 miljoen. Voor het nieuwbouwsценario is een bedrag nodig van circa € 16,9. De voor het scenario nieuwbouw benodigde kapitaal – en exploitatielasten zijn vorig jaar opgenomen in de begroting. Ten behoeve van een voorziening voor bewegingsonderwijs zal er ook een voorstel voor de realisering van een gymzaal worden opgenomen.

10.2.2 MOLENBUURT

Na Stedenwijk wordt gestart met de wijk Molenbuurt (periode 2023 – 2026), waar vier basisscholen zijn die inmiddels ook zowat 40 jaar oud zijn. Het is het voornemen de relatief kleine scholen Het Kompas (Prisma) en De Tjasker (ASG) onder te brengen in één nieuw gebouw. In eerste instantie zou ook basisschool De Goede Herder (SKO) participeren. De Goede Herder is echter per 1 augustus 2020 gefuseerd met De Lettertuin. De leerlingen van de gefuseerde school verlaten na dit schooljaar de locatie in Molenbuurt, waardoor basisschool De Goede Herder vrijkomt. Het is de ambitie van de betrokken schoolbesturen Prisma en ASG een sterke gezamenlijke onderwijsvoorziening te realiseren. Basisschool De Kring (ASG) gaat als zelfstandige school solitair verder in een nieuw gebouw. Beide nieuwe voorzieningen kunnen zich evenals in Stedenwijk ontwikkelen tot een Brede Buurtschool met aanvullende functies en kunnen op deze manier ook ten goede komen aan de leefbaarheid en sociale cohesie van de wijk. Dit zal ook in samenhang moeten plaatsvinden met het nabijgelegen buurtcentrum De Wieken. De komende periode zal hier verdere planvorming plaatsvinden.

De vervangende nieuwbouw voor de vier basisscholen in Molenbuurt vraagt een investering van circa € 13,2 miljoen. Wanneer besloten wordt tot renovatie c.q. levensduurverlenging is een investeringsbedrag van circa € 7,4 miljoen nodig. Voorgesteld wordt om de besluitvorming over de vernieuwing van de scholen in Molenbuurt te vervroegen naar 2022, zodat deze besluitvorming in samenhang kan plaatsvinden met de besluitvorming over de vernieuwing van het centrumgebied van Almere Buiten.

10.2.3 ALMERE HAVEN

In Almere Haven staan zeven basisscholen. Behalve het IKC De Aquamarijn (ASG) zijn deze scholen circa veertig jaar oud. Almere Haven is immers de oudste wijk c.q. het oudste stadsdeel van de gemeente Almere. IKC De

Aquamarijn heeft in 2016 nieuwbouw gekregen. Ondanks de leeftijd van de schoolgebouwen hebben de betrokken schoolbesturen aangegeven dat er nog geen aanleiding is om al op korte termijn te komen tot vernieuwing van de voorzieningenstructuur in dit stadsdeel. Derhalve is voorgesteld deze vernieuwing te realiseren in de periodes 2023 - 2026 en 2027 - 2030. Hiertoe zijn reeds meerdere scenario's benoemd die t.z.t. onderzocht moeten worden op haalbaarheid. Deze scenario's variëren van renovatie/levensduurverlenging van huidige solitaire onderwijsvoorzieningen tot participatie in vervangende nieuwbouw met meerdere basisscholen.

De renovatie c.q. levensduurverlenging van de scholen in Almere Haven wordt geraamd op circa € 16,8 miljoen. Wanneer sprake is van volledige vervangende nieuwbouw is sprake van een investeringsbedrag van circa € 28,2 miljoen.

10.2.4 ALMERE STAD OOST (FILM-, DANS-, PARKWIJK)

In de wijk Almere Stad Oost (Filmwijk, Danswijk, Parkwijk) zijn negen basisscholen. De vernieuwing van de schoolgebouwen hoeft niet op korte termijn plaats te vinden. In overleg met de betrokken schoolbesturen is besloten dat vernieuwing van deze scholen pas aan de orde is in de periode 2031 - 2034. Dan zijn de eerste scholen in deze wijk circa veertig jaar oud.

Het renoveren van de schoolgebouwen in Almere Stad Oost kost circa € 19,7 miljoen. De kosten van volledige vervangende nieuwbouw bedragen circa € 33,9 miljoen. De schoolbesturen en de gemeente onderzoeken momenteel hoe ze de basisscholen in Almere Stad Oost zo optimaal kunnen huisvesten.

10.3. VOORTGEZET ONDERWIJS

In hoofdstuk 8 zijn de leerlingenprognoses van het voortgezet onderwijs in beeld gebracht en de ruimtebehoefte op basis hiervan. De huidige capaciteit van de schoolgebouwen van het voortgezet onderwijs is voldoende om de

toekomstige groei van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs op te vangen.

Wel is geconcludeerd dat de huisvesting van Het Bakken Stad College en De Meergronden aandacht behoeft vanwege de technische en functionele staat. Het Bakken Stad College is de enige VMBO school in Almere dat een Vakcollege is. Stichting Het Bakken en de gemeente hechten groot belang aan het versterken van deze vorm van praktijkgericht VMBO. Het gebouw van Het Bakken Stad College is gedateerd en veertig jaar oud. Daarnaast is sprake van erg veel overcapaciteit. Op dit moment volgen in het gebouw ongeveer 500 leerlingen onderwijs, terwijl het gebouw is gerealiseerd voor circa 1.100 leerlingen. Het Bakken heeft de ambitie om Het Stad College te versterken en daardoor te groeien naar een leerlingenaantal van 700 à 800 leerlingen. Begin 2018 heeft Het Bakken een ambitiedocument opgesteld voor de optimalisering van de huisvesting van Het Bakken Stad College. Op basis van het onderzoek zijn de investeringskosten voor de renovatie c.q. levensduurverlenging geraamd op circa € 12,5 miljoen. Vervangende nieuwbouw vraagt een investering van circa € 22,2 miljoen.

Nader onderzoek zal plaatsvinden naar de optimalisering van de huisvesting van het Bakken Stad College. Vanwege het belang van sterk beroepsonderwijs voor het economisch vestigingsklimaat van (internationale) bedrijven en hun medewerkers, is de gemeente van mening dat het versterken van het beroepsgerichte VMBO breed moet worden opgepakt en een gezamenlijk vraagstuk is van Het Bakken, de ASG, de gemeente en eventueel andere partners (waaronder het ROC Flevoland en het HBO). De beoogde optimalisering van de huisvesting van Bakken Stad College dient ook in dit kader te worden gezien. De gemeente zal hierin na vaststelling van het IHP de regie nemen om met de betrokken instellingen te komen tot gezamenlijke planontwikkeling voor het beroepsonderwijs.

De Meergronden is een van de eerste en daarmee oudste schoolgebouwen in Almere. Het schoolgebouw is technisch en functioneel verouderd en matig tot slecht uitgerust voor eigentijds onderwijs. Het vraagt ook veel onderhoud mede vanwege het feit dat het gebouw als semipermanent gebouw is gerealiseerd. Een werkelijke verbetering van het gebouw (o.a. verbetering van het binnenklimaat) vraagt een grootschalige en zeer kostbare renovatie. Mede vanwege de hoge renovatiekosten is besloten tot vervangende nieuwbouw als onderdeel van een grotere stedenbouwkundige herstructurering.

De vervangende nieuwbouw van De Meergronden vraagt een investering van circa € 29,7 miljoen. In de herstructurering van de binnenring van Almere Haven is de nieuwbouw van De Meergronden als sleutelproject benoemd. De financiële consequenties van de vernieuwing zijn meegenomen in het financieel meerjaren beleid van de gemeente.

10.4. INVESTERINGSAGENDA PRIORITEITSWIJKEN EN VO; PLANPERIODE 2020 - 2034

De voorgestelde vernieuwing in de prioriteitswijken en het voortgezet onderwijs gaat gepaard met hoge investeringskosten. In het overzicht op de volgende bladzijde zijn de investeringskosten en hiermee gemoeide kapitaallasten weergegeven van zowel de kosten van vervangende nieuwbouw als renovatie.

De totale investeringskosten kennen een bandbreedte van circa € 82 miljoen, wanneer sprake is van renovatie van de huidige gebouwen, tot circa € 145 miljoen, wanneer sprake is van vervangende nieuwbouw. Dit komt overeen met een jaarlijkse kapitaallast van circa € 3,8 miljoen (renovatie) à € 4,6 miljoen (vervangende nieuwbouw). Hoewel de investeringskosten van vervangende nieuwbouw circa € 60 miljoen hoger liggen, liggen de jaarlijkse kapitaallasten van vervangende nieuwbouw en renovatie dicht bij elkaar. Vervangende

nieuwbouw leidt tot circa € 755.000 aan extra jaarlasten in vergelijking met renovatie. Dit zijn circa 16,5 % hogere jaarlasten. Dit wordt veroorzaakt doordat verschillende afschrijvingsperioden worden gehanteerd. Voor renovatie geldt een afschrijvingstermijn van 25 jaar, voor vervangende nieuwbouw 40 jaar. De hogere investering voor vervangende nieuwbouw wordt over een langere periode afgeschreven hetgeen effect heeft op de jaarlasten.

Inmiddels is de investeringsagenda hoger dan € 82 miljoen zijn (de raming op basis van renovatie), omdat reeds besloten is tot vervangende nieuwbouw van de basisscholen in de prioriteitswijk Stedenwijk en de vervangende nieuwbouw van De Meergronden.

Onderstaande investeringsraming kan gezien worden als de indicatieve investeringsagenda voor de korte en middellange termijn van de gemeente Almere ervan uitgaande dat de in de paragrafen 10.2 en 10.3 opgenomen planning wordt gevolgd. Dekking voor deze investeringsagenda is er anno 2021 voor de vernieuwing van de basisscholen in Stedenwijk (€ 16,9 miljoen) en de vernieuwing van De Meergronden (€ 29,6 miljoen).

Voor de overige beoogde vernieuwing van de prioriteitswijken in de planperiode tot 2034 moet nog afzonderlijke besluitvorming plaatsvinden wat betreft financiering. Dit geldt ook voor de beoogde vernieuwing in het voortgezet onderwijs (Baken Stad College) en de huisvestingsvraagstukken in het (V)SO, alsmede projecten die voortkomen uit het beroep dat wellicht wordt gedaan op de hardheidsclausule. Op dit moment is dat nog niet mogelijk vanwege het ontbreken van concrete planvorming hiervoor.

10.5. INVESTERINGEN UITBREIDINGEN OOSTERWOLD EN POORT

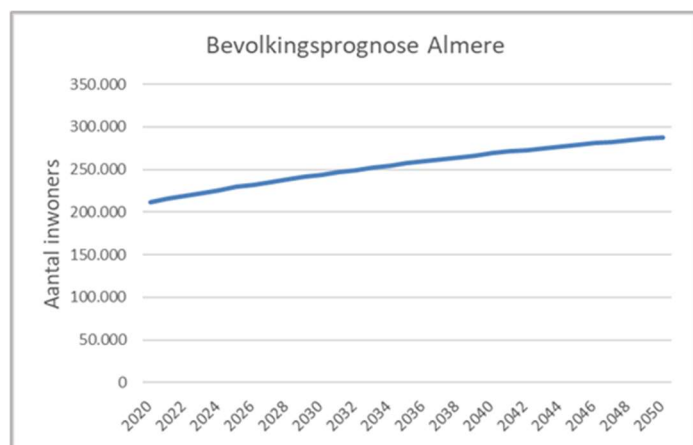
Naast de investeringsagenda voor de prioriteitswijken, het voortgezet onderwijs en eventueel het (V)SO zullen er de komende jaren ook nog de komende uitbreidingen plaatsvinden in Almere Poort, Almere Nobelhorst & Oosterwold (reguliere groei in uitbreidingswijken). Het betreft hier twee permanente voorzieningen in Oosterwold en twee tijdelijke voorzieningen voor basisonderwijs in Almere Poort en Oosterwold. De totale investeringen hiervoor bedragen circa € 20 miljoen.

Investeringsagenda prioriteitswijken en voortgezet onderwijs						
Prioriteitswijken		Planning	Vervangende nieuwbouw		Renovatie/levensduurverlenging	
			Investeringskosten	Kapitaallasten	Investeringskosten	Kapitaallasten
1	Stedenwijk	2023	€ 16.876.549	€ 533.722	€ 8.498.576	€ 395.501
2	Molenbuurt	2023	€ 13.187.876	€ 417.067	€ 7.375.162	€ 343.220
3	Almere Haven	2026 en 2030	€ 28.236.272	€ 892.973	€ 16.761.269	€ 780.024
4	Almere Stad Oost	2034	€ 33.913.716	€ 1.072.523	€ 19.719.140	€ 917.675
Totaal prioriteitswijken			€ 92.214.413	€ 2.916.285	€ 52.354.147	€ 2.436.420
Voortgezet onderwijs						
1	De Meergronden	2024	€ 29.672.293	€ 938.388	€ 16.861.392	€ 784.684
2	Baken Stad College	2025	€ 22.227.566	€ 702.948	€ 12.488.223	€ 581.168
Totaal voortgezet onderwijs			€ 51.899.859	€ 1.641.335	€ 29.349.615	€ 1.365.852
Totaal Fase II ambities			€ 144.114.272	€ 4.557.620	€ 81.703.762	€ 3.802.272

11. ALMERE PAMPUS

11.1. ALGEMEEN

Op 1 december 2020 telde Almere circa 210.000 inwoners. Op basis van recente bevolkingsprognoses zal de komende jaren de bevolking verder groeien naar circa 250.000 inwoners in 2030, 270.000 inwoners in 2040 en circa 290.000 inwoners in 2050¹⁵. In onderstaande grafiek is de bevolkingsprognose weergegeven.

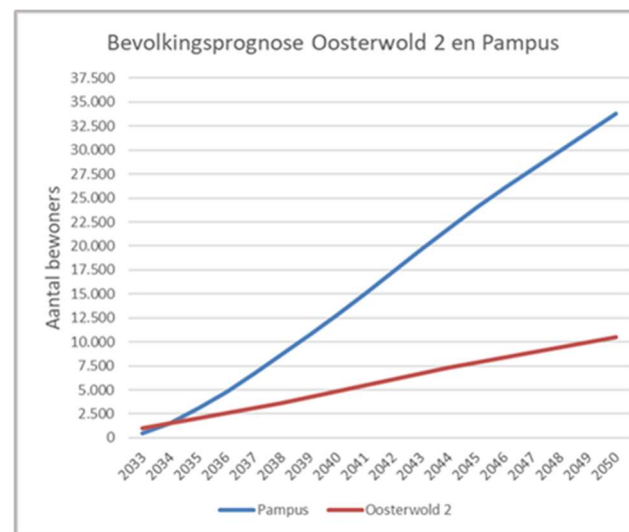
De groei van Almere op de langere termijn komt grotendeels voort uit de ontwikkeling van Almere Pampus en ook Oosterwold fase 2. Almere Pampus is onderdeel van de ontwikkeling van de Oostflank van de Metropoolregio Amsterdam. Het is de ambitie een diverse stedelijke omgeving te ontwikkelen met onder andere (hoog)stedelijke, landelijke en suburbane woonmilieus, die complementair zijn aan de al aanwezige woonmilieus in Almere en de regio waarvoor de IJmeerverbinding belangrijk is. Pampus wordt het verbindend stadsdeel tussen Amsterdam en Almere en biedt mogelijkheden voor

¹⁵ Bron www.almere.nl/over-almere/feiten-en-cijfers/bevolkingsprognose.

bebouwing in hoge dichtheden en voor bijzondere werkmilieus. Hiermee krijgt het een stedelijkheid die geheel nieuw is voor Almere.

Oosterwold ligt aan de oostkant van Almere waar ruimte is voor 15.000 nieuwe woningen. In dit gebied wordt gestreefd naar een rijke variatie aan woon- en werkmilieus en voorzieningen in lage dichtheden, als tegenhanger van de hoogstedelijke westelijke ontwikkeling in Pampus.

Beide gebieden dragen in hoge mate bij aan de verdere groei van Almere, zoals in onderstaande grafiek is te zien¹⁶.

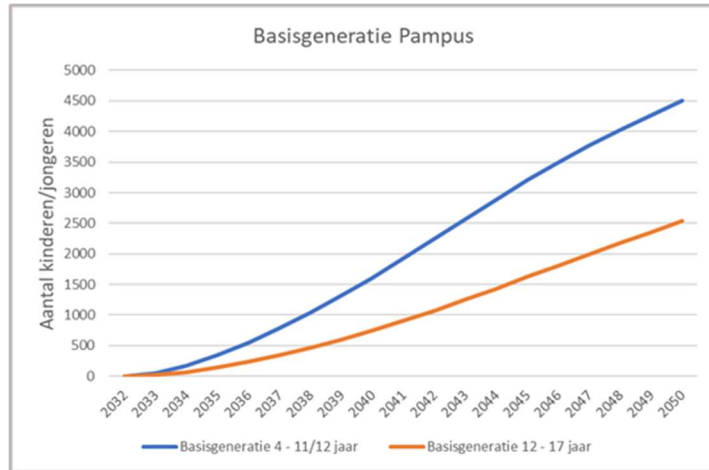

11.2. LEERLINGENPROGNOSES

De ontwikkeling van Pampus en Oosterwold leidt vanzelfsprekend ook tot een toenemende groei van het aantal kinderen dat opvang, onderwijs en andere jeugd-/jongerenvoorzieningen nodig heeft. De basisgeneratie 4 tot en met 11

¹⁶ Idem: www.almere.nl/over-almere/feiten-en-cijfers/bevolkingsprognose.

jaar en 30 % van de 12-jarigen en de basisgeneratie 12 tot en met 17-jarigen voor Pampus is hieronder weergegeven. Oosterwold 2 is hierin niet meegenomen omdat dit nog grondgebied is van de gemeente Zeewolde.

Te zien is dat het aantal kinderen dat aangewezen is op basisonderwijs vanaf 2030 zal groeien naar 4.500 kinderen in 2050. Het aantal jongeren dat naar het voortgezet onderwijs zal gaan, groeit naar circa 2.500 in 2050. In totaal zullen er anno 2050 circa 7.000 kinderen en jongeren zijn. Dit vraagt vanzelfsprekend om aanvullende onderwijsvoorzieningen.

Het is echter niet de verwachting dat alle kinderen van 4 tot 12 jaar ook in Pampus naar school zullen gaan. Op dit moment gaat circa 10 % van alle kinderen in de basisgeneratie naar basisscholen met een specifiek onderwijsconcept en/of denominatie, de overige kinderen bezoeken veelal een openbare, katholieke of oecumenische basisschool in de buurt (van de schoolbesturen ASG, SKO en Prisma). Daarnaast gaat nog een aantal kinderen

naar speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs. Het aantal leerlingen waarvoor derhalve aanvullende nieuwe voorzieningen moet worden gerealiseerd is dus circa 10 % lager dan de verwachte basisgeneratie in de gehele periode.¹⁷ Voor de bepaling van het aantal benodigde basisscholen in Pampus om te zorgen voor thuisnabij onderwijs wordt dan ook vooralsnog uitgegaan van circa 4.000 leerlingen dat aangewezen is op basisonderwijs (hetgeen uiteindelijk ook afhankelijk is van de samenstelling van de bewoners van deze nieuwe wijk).

Naast de behoefte aan basisonderwijs zal de groei van Almere ook leiden tot een groei van het SBO en (V)SO. Op welke wijze deze groei gefaciliteerd moet worden, is onderwerp van nader onderzoek en beleid (beleid passend onderwijs). Het is van belang dat in de ontwikkeling van Pampus ook deze behoefte aan SBO en (V)SO wordt betrokken en de wijze waarop hierin kan of moet worden voorzien (wel of niet onderdeel van reguliere voorzieningen, koppelingen met jeugdzorg e.d.).

Het aantal jongeren in de leeftijd 12 – 17 jaar groeit naar circa 2.500. Een groot deel van deze jongeren zal waarschijnlijk naar de bestaande – stedelijke – voorzieningen voor voortgezet onderwijs in Almere gaan. Het lijkt niet noodzakelijk om in Pampus voor de totale te verwachten basisgeneratie voorzieningen voor voortgezet onderwijs te realiseren. Vooral nog wordt als uitgangspunt gehanteerd dat voor circa de helft van de basisgeneratie 12 – 17 jaar er een nieuwe voorziening voor voortgezet onderwijs wordt gerealiseerd in Pampus.

¹⁷ Wellicht dat als gevolg van passend onderwijs dit percentage in de toekomst lager is omdat meer leerlingen (SBO en SO) regulier kunnen worden opgevangen.

11.3. RUIMTEBEHOEFTE PAMPUS

De ontwikkeling van Pampus betekent dat er zal moeten worden voorzien in de nodige basisscholen en (vooralsnog) een school voor voortgezet onderwijs.

Uitgaande van een verwacht aantal leerlingen in de basisschoolleeftijd van circa 4.000 dat ook in Almere Pampus zal kiezen voor een wijk- c.q. thuisnabij basisschool en een gemiddelde schoolgrootte van 400 leerlingen (2 x 8 groepen) is er een behoefte aan circa 10 basisscholen in Pampus. De gemiddelde schoolgrootte is circa 2.250 m² BVO (exclusief aanvullende voorzieningen voor bijvoorbeeld kinderopvang en speciale voorzieningen voor SBO en (V)SO, jeugdzorg e.d.)¹⁸. Op basis van de huidige normbedragen van de gemeente Almere resulteert een nieuwe basisschool van deze omvang tot een stichtingskostenbedrag van circa € 6.074.201. Een tiental nieuwe basisscholen vraagt derhalve een investering van circa € 61 miljoen.

Er dienen naast basisscholen ook voorzieningen voor bewegingsonderwijs te komen. Wanneer uitgegaan wordt van een gymzaal per basisschool, is sprake van een stichtingskostenbudget van circa € 14,5 miljoen (het normbedrag voor een gymzaal is € 1,45 miljoen).

Het betreft hier een (grote) investeringsraming voor de periode 2030 – 2050 waarin het aantal kinderen toeneemt naar circa 4.500. Hieronder is de indicatieve investeringsopgave voor Almere Pampus weergegeven. In totaal is sprake van een investeringsraming van circa € 75,2 miljoen¹⁹.

¹⁸ Ruimtebehoefte: 400 leerlingen x 5,03 m² BVO per leerling plus vaste voet van 200 m² BVO.

¹⁹ Eventuele investeringen in aanvullende voorzieningen waaronder kinderopvang zijn niet meegenomen in deze raming. Wanneer de gemeente hierin investeert is sprake

Basisonderwijs & bewegingsonderwijs Pampus	
Totaal aantal leerlingen Pampus	4.000
Gemiddelde schoolgrootte (16 groepen)	400
Aantal basisscholen Pampus	10
<hr/>	
Gemiddeld m ² BVO per school	2.250
Totale ruimtebehoefte basisonderwijs	22.500
<hr/>	
Stichtingskosten per school ¹⁾	€ 6.074.201
Totaal stichtingskosten (10 scholen)	€ 60.742.010
<hr/>	
Stichtingskosten gymzaal	€ 1.450.000
Totaal stichtingskosten gymzalen (10 zalen)	€ 14.500.000
<hr/>	
Totaal basisonderwijs & bewegingsonderwijs	€ 75.242.010

Ad. 1: stichtingskosten per school: € 1.428.701 startbedrag + € 2.445 per m² BVO (minus eerste 350 m² BVO)

Voor het voortgezet onderwijs wordt vooralsnog uitgegaan van een nieuwe voorziening voor circa 1.250 leerlingen en een ruimtebehoefte van circa 10.000 m² BVO voor het lesgebouw²⁰. Voor een VO-school met deze omvang is er een behoefte aan drie zaaldelen voor bewegingsonderwijs. Op basis van huidige kengetallen vraagt een dergelijke voorziening een investering van circa € 27,5 miljoen voor het lesgebouw en circa € 4,3 miljoen voor de voorzieningen voor bewegingsonderwijs. Bij elkaar is sprake van een investering van circa € 31,8 miljoen.

van voorfinanciering waarbij door middel van huurinkomsten deze financiering terugbetaald wordt.

²⁰ De precieze omvang is afhankelijk van het onderwijsaanbod van de voorziening.

Voortgezet onderwijs & bewegingsonderwijs Pampus	
Totaal aantal leerlingen Pampus	1.250
Aantal VO-scholen Pampus	1
Indicatief m ² BVO	10.000
Totale ruimtebehoefte voortgezet onderwijs	10.000
Stichtingskosten per school ¹⁾	€ 27.500.000
Totaal stichtingskosten (10 scholen)	€ 27.500.000
Stichtingskosten gymzaal	€ 1.450.000
Totaal stichtingskosten gymzalen (3 zalen)	€ 4.350.000
Totaal VO & bewegingsonderwijs	€ 31.850.000

Ad. 1: stichtingskosten gebaseerd op € 2.750 per m² BVO

De totale stichtingskosten voor het funderend onderwijs in Almere Pampus zullen circa € 105 miljoen zijn (prijspeil 2020).

Bovenstaande raming is exclusief diverse aanvullende kosten die veelal aan de orde zijn bij de realisering van onderwijsvoorzieningen. Te denken is aan planontwikkelingskosten, infrastructurele voorzieningen, voorzieningen voor parkeren.

12. VERNIEUWING ONDERWIJSPORTEFEUILLE > 2035

12.1. ALGEMEEN

Met de vernieuwing van de scholen in de prioriteitswijken en het voortgezet onderwijs in de periode tot circa 2034 is de huisvestingsopgave in Almere niet voorbij. Immers, er zullen na die periode waarin de vernieuwing in de prioriteitswijken heeft plaatsgevonden wederom schoolgebouwen zijn die dan de leeftijd bereiken van 35 à 40 jaar. Voor deze schoolgebouwen komt dan de vraag aan de orde in hoeverre handhaving en levensduurverlenging wenselijk en mogelijk is dan wel dat vervangende nieuwbouw aan de orde is. Er zal ook dan sprake zijn van een voortdurend proces van vernieuwing van de bestaande schoolgebouwen (naast de hiervoor beschreven noodzakelijke uitbreidingen van de voorzieningenstructuur als gevolg van de groei van Almere). De wijze waarop de vernieuwing dan zal plaatsvinden i.c. de uitvoeringsagenda vorm krijgt, is vanzelfsprekend onderwerp van nader overleg met het onderwijsveld. De vraag is of de vernieuwing wederom plaatsvindt op basis van prioriteitswijken dan wel dat andere keuzes gemaakt moeten worden. Omdat deze vernieuwingsopgave nog ver in de toekomst ligt, zijn in dit IHP hierover nog geen verdere procedurele afspraken gemaakt anders dan dat sprake zal zijn van een continu en dynamisch proces tussen de gemeente en het onderwijsveld op basis van periodieke analyse van de huisvestingssituatie en herijking van de diverse uitgangspunten.

12.2. OMVANG VERDUURZAMING/VERNIEUWING

Na de vernieuwing in de prioriteitswijken en het voortgezet onderwijs blijft er sprake van een bestaande huisvestingsportefeuille in het PO, VO en (V)SO met een grote omvang. Hieronder is rekening houdend met de planvorming in de prioriteitswijken en het voortgezet onderwijs deze omvang weergegeven:

- PO: circa 106.000 m² BVO capaciteit die geen onderdeel uitmaakt van de prioriteitswijken. De behoefte in de periode na 2035 (2035 – 2050) is circa

90.000 à 95.000 m² BVO. Het betreft hier 51 basisscholen PO die geen onderdeel uitmaken van de huisvestingsagenda tot en met 2034;

- VO: circa 100.000 m² BVO capaciteit. De behoefte in de periode 2035 – 2050 is circa 75.000 à 80.000 m² BVO (exclusief de uitbreiding als gevolg van Almere Pampus). Dit zijn 12 scholen voor VO. In dit aantal is ook Baken Stad College nog betrokken omdat de planvorming hiervoor nog moet plaatsvinden. De Meergronden, Almere Poort en de Internationale School zijn hierin niet meegenomen.
- (V)SO: circa 14.000 m² BVO capaciteit. Op basis van de huidige aantallen leerlingen is de behoefte circa 10.000 m² BVO in de periode 2035 – 2050. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de verdeling over onderwijssoorten enigszins gelijk blijft aan de huidige situatie en er in het kader van passend onderwijs geen grote veranderingen c.q. verschuivingen plaatsvinden. Evenmin dat het in 2021 uit te voeren onderzoek naar de huisvestingsbehoefte voor kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften geen grote wijzigingen in de ruimtebehoefte met zich zal meebrengen. In beginsel gaat het hier om alle voorzieningen voor SO en VSO. Deze zijn immers geen onderdeel van de huisvestingsagenda tot en met 2034.

Op basis van de huidige informatie is er derhalve na de vernieuwing in het PO en VO in de komende periode (2020 – 2034) na 2035 nog circa 220.000 m² BVO aan bestaande onderwijscapaciteit aanwezig. Dit is onderwijscapaciteit waarover in de periode 2035 – 2050 ook beslissingen genomen moeten worden over het wel of niet in stand houden van de voorziening, over het wel of niet vernieuwen en zo ja op welke wijze (renovatie/levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw). Enige vorm van herstructurering zal zeker aan de orde zijn gezien het feit dat er sprake blijft van een overcapaciteit in met name de oudere stadsdelen.

De totale toekomstige behoefte van het PO, VO en (V)SO is circa 175.000 à 185.000 m² BVO exclusief de voorgenomen uitbreidingen in Almere Poort, Almere Hout en Almere Pampus. Het betreft hier dus de ruimtebehoefte van de scholen die géén onderdeel uitmaken van de huisvestingsagenda tot en met 2034.

12.3. INVESTERINGSKOSTEN VERDUURZAMING/VERNIEUWING

De investeringskosten voor de vernieuwing van deze bovenstaande huisvestingsportefeuille na 2034 zijn complex te ramen. Er kan slechts een grove indicatie worden gegeven op basis van kengetallen. In de raming van de investeringskosten is uitgegaan van een totale toekomstige ruimtebehoefte van circa 175.000 à 185.000 m² BVO en een kengetal voor renovatie van € 1.500 per m² BVO. De vraag kan gesteld worden of dit voldoende is voor een renovatie c.q. levensduurverlenging van een schoolgebouw. Er zal echter sprake zijn van ‘goedkopere’ en ‘duurdere’ renovaties afhankelijk van de kwaliteit van de betreffende gebouwen wat betreft de initiële investeringen en de mate waarin dagelijks en planmatig onderhoud heeft plaatsgevonden. Voor vervangende nieuwbouw is uitgegaan van € 2.750 per m² BVO.

Uitgaande van bovenstaande kengetallen en de totale ruimtebehoefte waarover in de periode 2035 – 2050 besluitvorming moet plaatsvinden, dan bedragen de investeringsopgaven een bandbreedte van circa € 270 miljoen voor renovatie c.q. levensduurverlenging van de behoefte van 180.000 m² BVO à € 495 miljoen voor vervangende nieuwbouw. Deze investeringen dienen dan eveneens de benodigde duurzaamheidsmaatregelen mogelijk te maken (o.a. Co2-neutraal).

Het gaat hierboven om een grove indicatieve raming van de investeringsopgave in de periode 2035 – 2050. Gezien het feit dat uitvoering nog lang op zich laat wachten, is de raming niet verder uitgewerkt naar bepaalde jaren of perioden. Op basis van de ouderdom van de betreffende

scholen kan eventueel gezien worden in welk jaar eventueel renovatie of vervanging aan de orde is. Echter, zoals hiervoor ook al aangegeven zal de prioritering en daarmee fasering niet alleen bepaald worden door de leeftijd van een gebouw maar ook door andere factoren. Indien uitgegaan worden van een geleidelijke fasegewijze vernieuwing (gelijkmatig uitvoeringsprogramma), hetgeen wenselijk is om ‘stuwmeren’ van vernieuwing te voorkomen, is op basis van bovenstaande raming sprake van een jaarlijkse investering van € 18 miljoen (renovatie van de behoefte in de periode 2035 - 2050) à 33 miljoen (vervangende nieuwbouw van de behoefte). Dit komt overeen met een jaarlast van circa € 850.000 (jaarlasten renovatie) à € 1,05 miljoen (jaarlasten nieuwbouw), uitgaande van een annuïtaire financiering met een looptijd van 25 à 40 jaar en een rekenrente van 1,2%. Opgemerkt moet worden dat in deze grove analyse ervan wordt uitgegaan dat na een 40-jarige levensduur van een gebouw er sowieso sprake zal zijn van renovatie c.q. levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw. Er zullen echter ook diverse gebouwen zijn waarvan de levensduur door middel van goed dagelijks en planmatig onderhoud verlengd kan worden.

12.4. SAMENVATTING VERNIEUWING 2035 - 2050

Hieronder is de indicatieve investeringsagenda weergegeven wanneer uitgegaan wordt van vernieuwing van de toekomstige ruimtebehoefte in het PO, VO en (V)SO door renovatie/levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw (en niet de beschikbare capaciteit).

	Capaciteit (m ² BVO)	Behoefte (m ² BVO)	Investeringskosten	
			Renovatie	Nieuwbouw
PO	106.000	90.000 à 95.000	€ 138.750.000	€ 254.375.000
VO	100.000	75.000 à 80.000	€ 116.250.000	€ 213.125.000
(V)SO	14.000	10.000	€ 15.000.000	€ 27.500.000
Totaal	220.000	175.000 à 185.000	€ 270.000.000	€ 495.000.000

De investeringsopgave laat een bandbreedte zien van € 270 miljoen à € 495 miljoen (exclusief investeringen voor vernieuwing voorzieningen voor bewegingsonderwijs).

13. BELEVINGSONDERZOEK

13.1. ALGEMEEN

In december 2019 is er een uitgebreid belevingsonderzoek gedaan onder alle scholen in Almere. De enquêtes zijn ingevuld door de schooldirecteuren. Dit onderzoek geeft inzicht in hoe de betreffende school het schoolgebouw ervaart. De respondent vertegenwoordigt de beleving van alle gebruikers, waarbij een beleving altijd relatief subjectief is.

De enquête richtte zich op alle *schoollocaties* in Almere. Dat betekent dat in dit onderzoek zowel de hoofdlocaties als de dislocaties zijn meegenomen. De enquête PO was beschikbaar voor het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs en was opgebouwd uit 32 vragen bestaande uit verschillende categorieën, zoals weergegeven in de tabel op deze pagina.

Voor het PO is het respons 99 %. Daarmee komt het aantal ingevulde vragenlijsten voor het PO, inclusief SO en SBO uit op 99 schoollocaties. Voor het VO is het respons 91 %. Daarmee komt het aantal ingevulde vragenlijsten voor het VO, inclusief VSO uit op 21 schoollocaties.

Het onderzoek brengt een breed aantal aspecten in beeld. De knelpunten worden per schoollocatie inzichtelijk en dat draagt bij aan de volgende twee doelstellingen:

- Het belevingsonderzoek brengt de ‘zachte’ data, naast de ‘harde data’ zoals levensduur en capaciteit, helder in beeld, zodat deze meegewogen kunnen worden in de prioritering na 2034;
- Het biedt de betrokken schoolbesturen ook informatie over de knelpunten die de gebruikers nu ervaren en op basis waarvan de schoolbesturen deze korte termijn knelpunten kunnen aanpakken c.q. oplossen.

De informatie uit het belevingsonderzoek kan gezien worden als aanvullende informatie die betrokken wordt bij de verdere prioritering en afweging of gekozen wordt voor renovatie/levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw. De resultaten van het belevingsonderzoek hebben tot nu toe echter geen rol gespeeld in de prioritering voor de periode tot 2035. In de verdere uitwerking en planontwikkeling van de prioriteitswijken zal de informatie uit het belevingsonderzoek worden betrokken. Op basis van de informatie kunnen schoolbesturen nu reeds in overleg met de scholen beziën welke maatregelen op korte termijn kunnen worden genomen.

In prioriteitswijk Parkwijk heeft in de afgelopen periode al een zekere herstructurering plaatsgevonden waardoor o.a. TOH's zijn onttrokken aan de onderwijscapaciteit. Zo is basisschool De Pirouette in haar geheel verhuisd naar gebouw Iepenstraat en is basisschool De Kraanvogel in zijn geheel gehuisvest aan de Perzikstraat. Hierdoor was het mogelijk om de Vrije School in TOH Danslaan te huisvesten. In onderstaande analyse van het belevingsonderzoek zijn echter de gegevens weergegeven ten tijde van het invullen van de enquêtes.

In de volgende paragrafen worden de belangrijkste conclusies van uit het PO en VO weergegeven.

Thema's van de vragen uit de vragenlijst

1	Algemene informatie
2	Beleving huisvesting irt ruimte, leerlingen, medewerkers en veiligheid
3	Aanwezigheid en geschiktheid van specifieke ruimten
4	Aansluiting huisvesting pedagogisch/ didactisch concept/ ambities
5	Waardering functies buitenruimte irt spelen, parkeren etc
6	Waardering locatie irt ligging, bereikbaarheid, veiligheid etc
7	Waardering technische staat, binnenklimaat en onderhoud
8	Beoordeling energieverbruik en duurzame maatregelen
9	Behoeftte en waardering huisvesting voor medegebruik (kdo, ggzm revalidatie etc)
10	Knelpunten schoolgebouw algemeen
11	Toekomstbeeld schoolgebouw

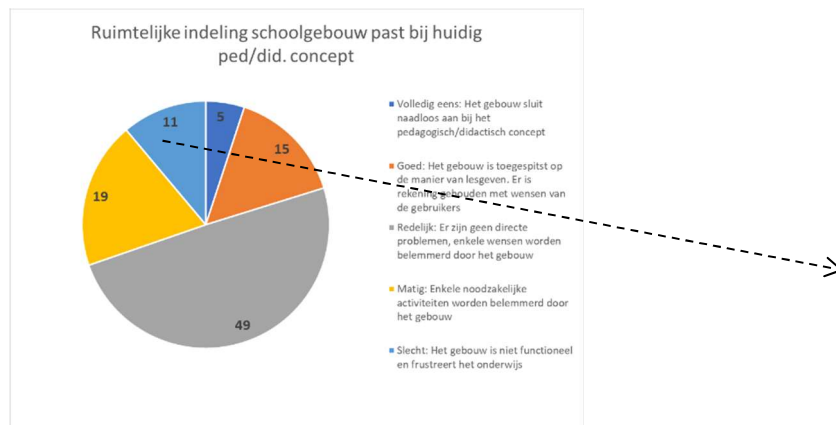
13.2. RESULTATEN PO

In deze paragraaf worden de volgende thema's ten aanzien van de beleving en het functioneren van de PO-schoolgebouwen nader uitgewerkt:

- Ad 1. Mate van tevredenheid over functionaliteit van het gebouw;
- Ad 2. Mate tevredenheid over capaciteit van het gebouw;
- Ad 3. Mate van tevredenheid over technische kwaliteit van het gebouw;
- Ad 4. Mate van tevredenheid over binnenklimaat.

Ad 1. Mate van tevredenheid over het aansluiten van de indeling van het schoolgebouw bij het pedagogisch/ didactisch concept

Eén vijfde (20 %) van de gebruikers is tevreden tot zeer tevreden over het schoolgebouw. Bij een groot deel van de gebouwen (49 %) zijn er wel wensen ter verbetering, maar er zijn geen directe problemen. 19 % Van de gebouwen sluit matig aan bij het pedagogische en didactische concept en in 11 % van de gevallen wordt aangegeven dat het gebouw het onderwijs frustrereert. Nader onderzoek op deze 11 scholen²¹ leidt tot de volgende inzichten:

- 5 van de 11 gebouwen zijn relatief jonge gebouwen (10-20 jaar).
 - Odyssee betreft tijdelijke huisvesting. Dat kan de ontevredenheid verklaren.
 - 't Zonnewiel heeft een capaciteitsvraagstuk, wat een deel van de ontevredenheid verklaart. Het hoofdgebouw is te klein en zij heeft 14 groepen in tijdelijke huisvesting.
 - Voor de overige drie scholen kan op basis van de data uit het IHP de ontevredenheid niet verklaard worden.
- De Loofhut is ouder dan 40 jaar, hetgeen de ontevredenheid kan verklaren. De Loofhut maakt onderdeel uit van de planvorming Almere Haven.
- 2 scholen (De Tjasker en De Vrije School Almere) naderen de 40 jaar. Ook hier kan de verouderde huisvesting (deels) een verklaring zijn voor de ontevredenheid. De Tjasker bevindt zich in de prioriteitswijk Molenbuurt. Het is het voornemen De Tjasker samen onder te brengen in nieuwe huisvesting met Het Kompas. Basisschool De Goede Herder participeert hierin niet meer. Deze school is gefuseerd met De Lettertuin.
- 3 schoollocaties (Odyssee, De Pirouette en de Vrije School) zaten ten tijde van de enquëtering in tijdelijke huisvesting. Basisschool De Pirouette maakt inmiddels geen gebruik meer van een TOH, zij is in haar geheel verhuisd naar gebouw Iepenstraat. Een deel van de Vrije School is inmiddels verhuisd naar TOH Danslaan.

Schoolgebouwen waar de huisvesting als beperkend (slecht) wordt ervaren voor het onderwijs						
Stadsdeel	Wijk	Prioriteitswijk	Schoolbestuur	School	Bouwjaar	Permanent/TOH
Almere Buiten	Stripheldenbuurt	Nee	Prisma	De Klimop	2001-2010	Permanent
Almere Buiten	Molenbuurt	Ja	ASG	De Tjasker	1981-1990	Permanent
Almere Duin	Duin	Nee	SKO	De Duinvlinder	2001-2010	Permanent
Almere Haven	De Marken	Ja	SKO	De Loofhut	1970-1980	Permanent
Almere Poort	Columbuskwartier	Nee	SKO	De Droomspiegel	2001-2010	Permanent
Almere Poort	Homeruskwartier	Nee	ASG	Odyssee	2001-2010	TOH
Almere Stad-Oost	Parkwijk	Nee	SKO	De Pirouette	1991-2000	TOH
Almere Stad-Oost	Danswijk	Nee	ASG	De Zevensprong	1991-2000	Permanent
Almere Stad-Oost	Parkwijk	Nee	SKO	t Zonnewiel	1991-2000	Permanent
Almere Stad-Oost	Parkwijk	Nee	SKO	t Zonnewiel	2001-2010	Permanent
Almere Stad-West	Muziekwijk Noord	Nee	SVSA	Vrijeschool Almere	1981-1990	TOH

²¹ Aangezien het respons 99 schoollocaties betreft, is het percentage nagenoeg gelijk aan het aantal scholen.

Ad 2. Mate van tevredenheid over capaciteit van het gebouw

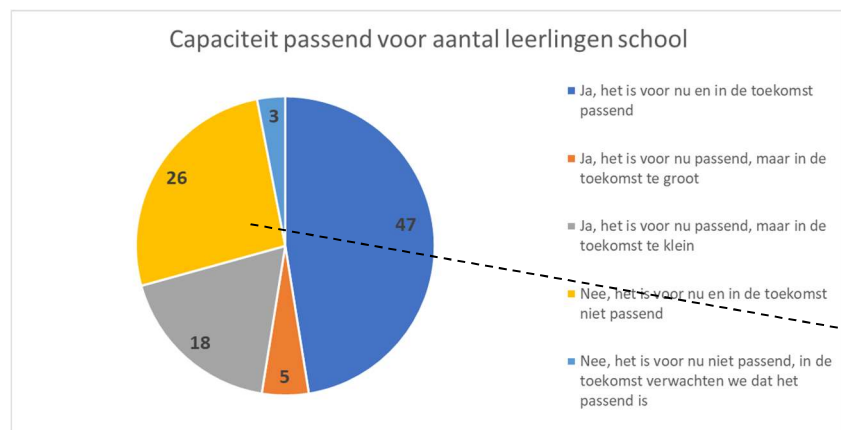
70 % Van de gebruikers is tevreden met de capaciteit van het gebouw. Dat betekent dat de omvang van het gebouw aansluit bij het aantal leerlingen. Van deze gebruikers verwacht 18 % dat het gebouw in de toekomst te klein is. 3 % Van de gebruikers geeft aan dat de capaciteit nu niet passend is, maar dat dit waarschijnlijk in de toekomst wel past. Bij 26 % van de gebouwen wordt aangegeven dat de capaciteit nu en in de toekomst niet passend is. Nader onderzoek op deze 26 scholen leidt tot de volgende inzichten:

- 12 van de 26 gebouwen zijn relatief jonge gebouwen (max 20 jaar);
- 6 schoollocaties zijn gehuisvest in tijdelijke huisvesting. Dat kan bijdragen aan de beleving van krapte/ niet passende capaciteit.

NB1. De Zeetuin is 1 september 2020 opgeheven en doet om die reden niet mee in de verdere analyse.

NB2. In Parkwijk heeft inmiddels al een herstructurering plaatsgevonden.

NB2. De tevredenheid over de capaciteit betreft de beleving; dit staat los van normatieve vaststelling van de ruimtebehoefte en capaciteit.

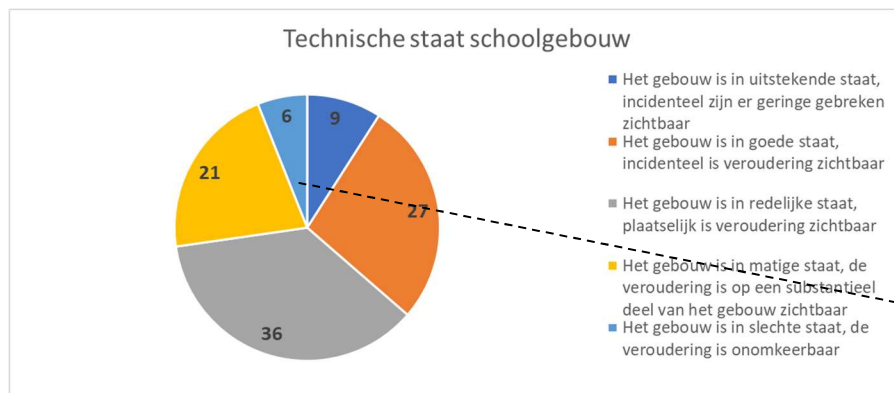
Schoolgebouwen waar de capaciteit als niet passend wordt ervaren (niet nu en niet in de toekomst)						
Stadsdeel	Wijk	Prioriteitswijk	Schoolbestuur	School	Bouwjaar	Permanent/TOH
Almere Stad-Oost	Filmwijk	Nee	ASG	De Bombardon	1991-2000	Permanent
Almere Poort	Columbuskwartier	Nee	ASG	Columbuschool Marcopoloroute 5	2001-2010	Permanent
Almere Poort	Europakwartier	Nee	ASG	Columbuschool Nederlandhof 3	2001-2010	Permanent
Almere Stad-West	Muziekwijk Noord	Nee	SKO	Crescendo	1991-2000	Permanent
Almere Poort	Columbuskwartier	Nee	SKO	De Droomspiegel Marco Poloroute	2001-2010	Permanent
Almere Buiten	Oostvaardersbuurt	Nee	ASG	De Egelantier	1991-2000	Permanent
Almere Haven	De Gouwen	Ja	ASG	De Flierefluter Bosgouw 235	1981-1990	Permanent
Almere Haven	De Hoven	Ja	ASG	De Flierefluter Uithof 1	1981-1990	Permanent
Almere Stad-West	Literatuurwijk	Nee	ASG	International School Primary School	2001-2010	Permanent
Almere Buiten	Stripheldenbuurt	Nee	Prisma	De Klimop Ten Harmsen van de Bee	2001-2010	Permanent
Almere Buiten	Molenbuurt	Ja	ASG	De Kring	1981-1990	Permanent
Almere Stad-West	Literatuurwijk	Nee	ASG	Letterland A. Rolandholtstraat 58	2001-2010	Permanent
Almere Stad-West	Waterwijk	Nee	ASG	Montessorischool Stad (Randstad)	2001-2010	Permanent
Almere Poort	Homeruskwartier	Nee	ASG	Odyssee TOH	2001-2010	TOH
Almere Stad-Oost	Tussen de Vaarten Noord	Nee	Almere Speciaal	De Olivijn	2001-2010	Permanent
Almere Stad-West	Noorderplassen	Nee	ASG	De Ontdekking Kraaiennest 12 TOH	1991-2000	TOH
Almere Stad-West	Noorderplassen	Nee	ASG	De Ontdekking Kraaiennest 6	2001-2010	Permanent
Almere Stad-West	Noorderplassen	Nee	ASG	De Ontdekking Razell 1 TOH	>2011	TOH
Almere Stad-Oost	Parkwijk	Ja	SKO	De Pirouette Kastanjeplein TOH	1991-2000	TOH
Almere Haven	De Grienden	Ja	Prisma	De Regenboog Klipgriend 1	1981-1990	Permanent
Almere Stad-West	Kruidenwijk	Nee	ASG	Taalcentrum PO Sesamstraat 1 TOH	1981-1990	TOH
Almere Hout	Nobelhorst	Nee	ASG	Het Universum Sterrenschool	>2011	Permanent
Almere Stad-West	Muziekwijk Noord	Nee	Stichting Vrije Sch	Vrijeschool Almere Lierstraat 1 TOH	1981-1990	TOH
Almere Stad-West	Muziekwijk Noord	Nee	Stichting Vrije Sch	Vrijeschool Almere Lierstraat 7	1981-1990	Permanent
Almere Stad-West	Muziekwijk Zuid	Nee	ASG	De Zeetuin (opgeheven)	1981-1990	Permanent
Almere Stad-Oost	Parkwijk	Ja	SKO	t Zonnewiel Bongerdstraat 4, 't	1991-2000	Permanent

Ad 3. Mate van tevredenheid over technische kwaliteit van het gebouw

Ruim één derde van de gebruikers is tevreden tot zeer tevreden over de technische staat van het schoolgebouw (36 %). Bij 21 % van de gebouwen is de veroudering op een substantieel gedeelte van het gebouw zichtbaar; bij 6 % van de schoolgebouwen wordt de technische staat als slecht beoordeeld.

6 Scholen geven aan dat de technische staat slecht is. Bij alle zes de scholen is de ontevredenheid verklaarbaar gezien de leeftijd en voor De Pirouette de tijdelijkheid van de huisvesting:

- De Ark is ouder dan 40 jaar. De verouderde huisvesting kan (een deel van) de ontevredenheid verklaren.
- Vier scholen naderen de 40 jaar. Dit zijn De Watertuin, De Achtbaan, De Vrijeschool Almere en De Tjasker.
 - De Achtbaan neemt deel aan het ontwikkeltraject voor de Brede Buurtschool Zuid en krijgt dus op korte termijn vervangende nieuwbouw.

Schoolgebouwen waar de technische staat als slecht wordt ervaren						
Stadsdeel	Wijk	Prioriteitswijk	Schoolbestuur	School	Bouwjaar	Permanent/TOH
Almere Buiten	Molenbuurt	Ja	ASG	De Tjasker	1981-1990	Permanent
Almere Haven	De Hoven	Ja	Prisma	De Ark	1970-1980	Permanent
Almere Stad-Oost	Parkwijk	Ja	SKO	De Pirouette	1991-2000	TOH
Almere Stad-West	Staatsliedenwijk	Nee	ASG	De Watertuin	1981-1990	Permanent
Almere Stad-West	Stedenwijk	Ja	ASG	De Achtbaan	1981-1990	Permanent
Almere Stad-West	Muziekwijk Noord	Nee	SVSA	Vrijeschool Almere	1981-1990	TOH

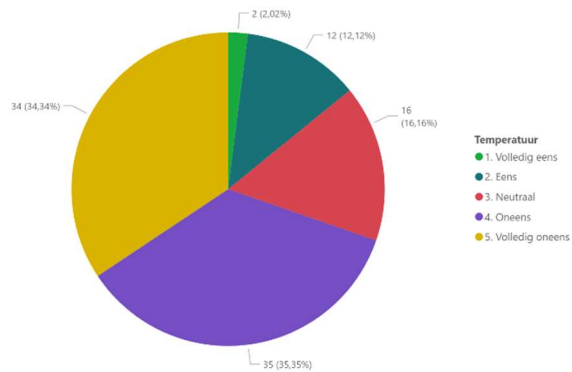
Ad 4. Mate van tevredenheid over binnenklimaat

In de volgende vier categorieën wordt de beleving van het binnenklimaat van het gebouw nader uitgewerkt:

- Temperatuur
- Licht
- Geluid
- Frisse lucht (luchtkwaliteit)

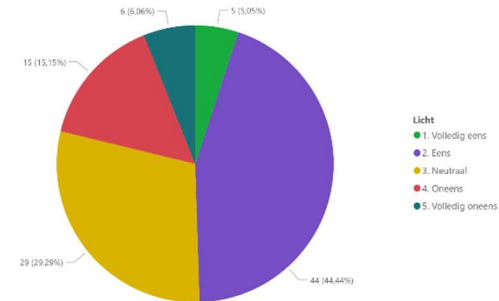
Temperatuur

Bij slechts 14 % van de scholen zijn de gebruikers tevreden tot zeer tevreden met de kwaliteit van de temperatuur in de school. Meer dan twee derde (69 %) van de scholen geeft aan dat de kwaliteit van het temperatuur slecht tot zeer slecht is.

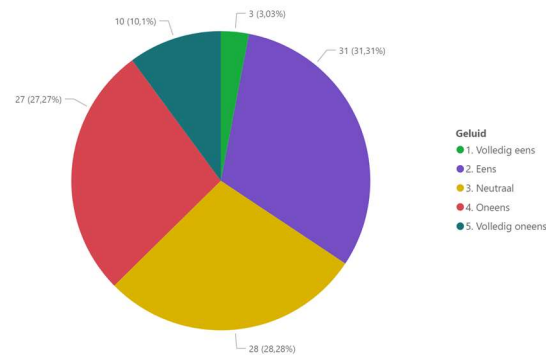
Licht

Bij bijna de helft (49 %) van de scholen zijn de gebruikers tevreden tot zeer tevreden met de kwaliteit van het licht in de school. 21 % Van de scholen geeft aan dat de kwaliteit van het licht slecht tot zeer slecht is.

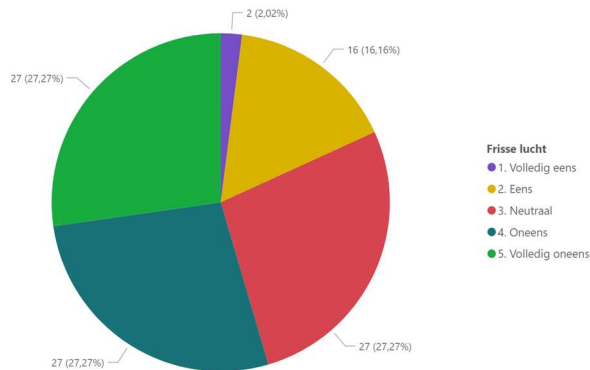
Geluid (akoestiek)

Bij een derde (34 %) van de scholen zijn de gebruikers tevreden tot zeer tevreden met de kwaliteit van het geluid in de school. 37 % Van de scholen geeft aan dat de kwaliteit van het geluid slecht tot zeer slecht is.

Frisse lucht (luchtkwaliteit)

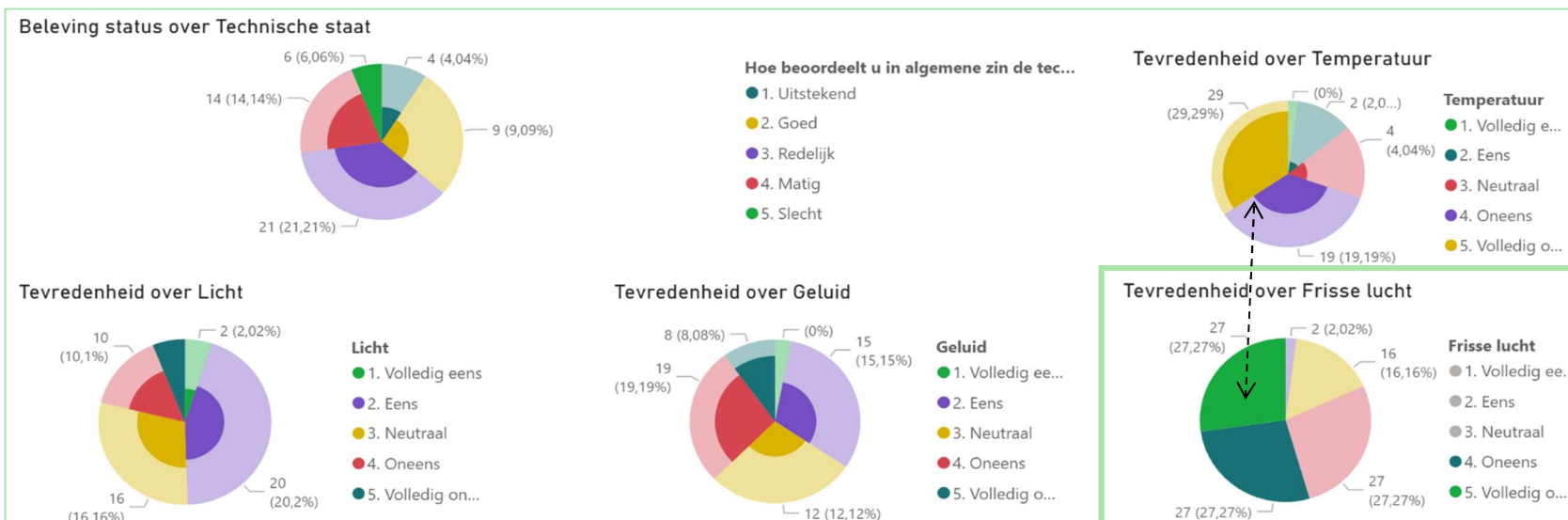
Bij amper een vijfde (18 %) van de scholen zijn de gebruikers tevreden tot zeer tevreden met de kwaliteit van de lucht in de school. Meer dan de helft van de scholen (54 %) geeft aan dat de kwaliteit van de lucht slecht tot zeer slecht is.

Verdieping 'Frisse lucht'

Onderstaande afbeelding geeft inzicht of scholen die aangeven dat ze ontevreden tot zeer ontevreden zijn over de luchtkwaliteit, ook problemen ondervinden op andere vlakken ten aanzien van het binnenklimaat en de technische staat van het gebouw. Wat opvalt is dat het overgrote deel van de scholen die problemen hebben met de luchtkwaliteit, ook problemen ondervinden met de temperatuur. 89 % van de scholen die problemen hebben met de luchtkwaliteit, heeft ook problemen met de temperatuur (48 van de 54 scholen).

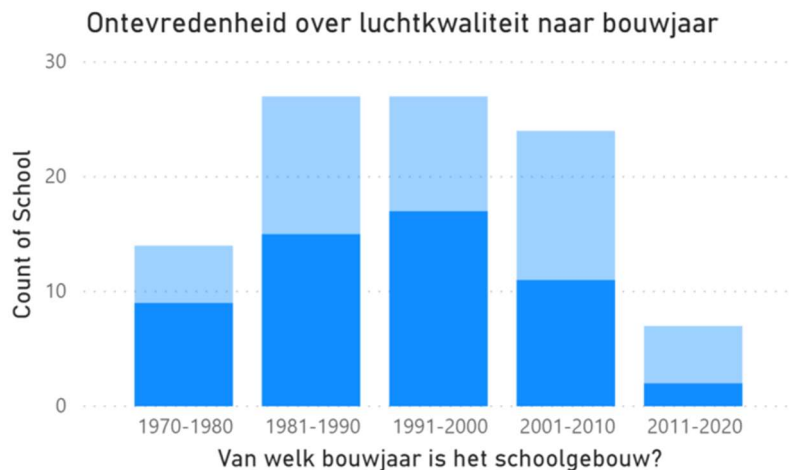
Er is geen herkenbare relatie tussen de beleving van de technische staat, lichtkwaliteit en geluid en de luchtkwaliteit.

- **Relatie bouwjaar en ontevredenheid over luchtkwaliteit**

Het valt ook op dat over alle bouwjaren er klachten zijn over de luchtkwaliteit. In het bijzonder bij de scholen die gebouwd zijn tussen 1991 - 2000 zijn de gebruikers ontevreden over de luchtkwaliteit (17 scholen), op de voet gevolgd door scholen die gebouwd zijn tussen 1981 - 1990 (15 scholen).

In onderstaande grafiek geeft de lichtblauwe kolom het totaal aantal scholen weer van dat bouwjaar. Per bouwperiode zijn gemiddeld de helft – de donkerblauwe balk - van de gebruikers ontevreden over hun huisvesting wat betreft de luchtkwaliteit. Bij oude gebouwen (1970 - 1980) is de ontevredenheid procentueel het hoogst (64%); bij de nieuwe gebouwen is de ontevredenheid procentueel het laagst (29%).

Conclusies binnenklimaat

Knelpunten over het binnenklimaat worden nagenoeg op alle locaties ervaren, ongeacht bouwjaar. Bij meer dan de helft van alle schoollocaties worden knelpunten ervaren bij temperatuur (69%) en luchtkwaliteit (54%). Bij de kwaliteit van het geluid (37%) en licht (21%) worden de minste knelpunten ervaren.

NB. De enquête is afgenomen vóór de corona pandemie. De verwachting is dat met de toegenomen aandacht voor de luchtkwaliteit en de relatie tot de verspreiding van virussen er meer scholen knelpunten in de luchtkwaliteit en de ventilatie ondervinden.

13.3. RESULTATEN VO

In deze paragraaf worden de volgende thema's ten aanzien van de beleving en het functioneren van de VO-schoolgebouwen nader uitgewerkt:

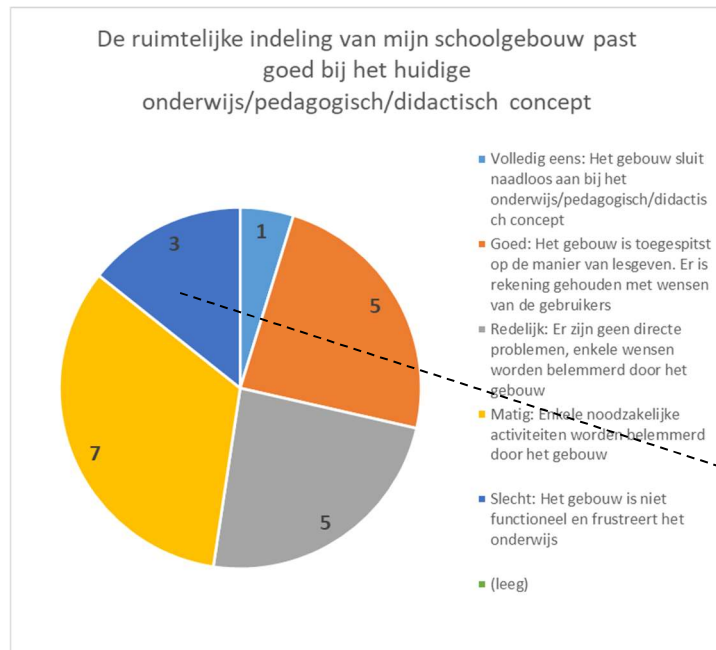
- Ad 1. Mate van tevredenheid over functionaliteit van het gebouw;
- Ad 2. Mate tevredenheid over capaciteit van het gebouw;
- Ad 3. Mate van tevredenheid over technische kwaliteit van het gebouw;
- Ad 4. Mate van tevredenheid over binnenklimaat.

Ad 1. Mate van tevredenheid over het aansluiten van de indeling van het schoolgebouw bij het pedagogisch/ didactisch concept

Ruim een kwart (29 %; 6 locaties) van de gebruikers is tevreden tot zeer tevreden over het schoolgebouw. Bij bijna een kwart van de gebouwen (24 %; 5 locaties) zijn er wel wensen ter verbetering, maar zijn er geen directe problemen. 33 % (7 locaties) Van de gebouwen sluit matig aan bij het

pedagogische en didactische concept en in 14 % (3 locaties) van de schoolgebouwen wordt aangegeven dat het gebouw het onderwijs frustreert.

Onderstaande tabel geeft weer welke scholen hebben aangegeven dat de huisvesting functioneel onvoldoende aansluit bij het onderwijs. Eén van de scholen, het Montessori Lyceum Flevoland, is relatief jong; de andere twee zijn respectievelijk 40 – 50 jaar (OSG De Meergronden) en 30 – 40 jaar (Nautilus College). OSG De Meergronden krijgt vervangende nieuwbouw binnen 5 jaar. Het Montessori Lyceum Flevoland verhuist naar nieuwbouw in Nobelhorst.

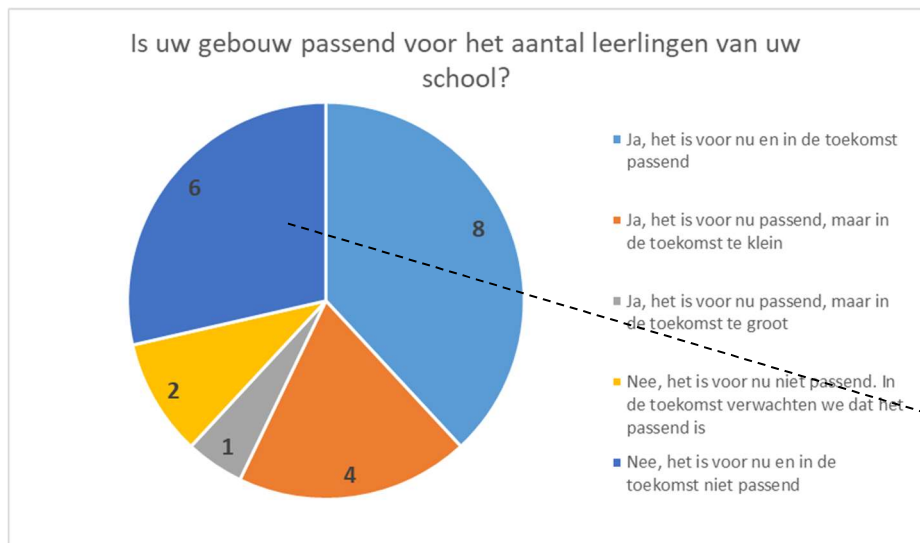
Schoolgebouwen waar de huisvesting als beperkend (slecht) wordt ervaren voor het onderwijs

Stadsdeel	Schoolbestuur	Schoolnaam	Bouwjaar
Almere Buiten	ASG	Montessori Lyceum Flevoland	>2011
Almere Haven	ASG	OSG De Meergronden	1970-1980
Almere Stad-West	Eduvier	Nautilus College, Operetteweg	1981-1990

Ad 2. Mate van tevredenheid over capaciteit van het gebouw

Van de gebruikers is 62 % (13 locaties) tevreden met de capaciteit van het gebouw. Dat betekent dat de omvang van het gebouw aansluit bij het aantal leerlingen. Van deze 62 % verwacht 1 locatie dat het gebouw te groot is in de toekomst. 4 Locaties verwachten dat het gebouw te klein is in de toekomst. 2 Locaties (10 %) geven aan dat de capaciteit nu niet passend is, maar dat dit waarschijnlijk in de toekomst wel passend zal zijn. 6 Locaties (29 %) geven aan dat de capaciteit nu en in de toekomst niet passend is. Nader onderzoek op deze 6 scholen leidt tot de volgende inzichten:

- 2 van de 6 gebouwen zijn relatief jonge gebouwen (max 10 jaar).
- 3 van de 6 scholen naderen de levensduur van 40 jaar.

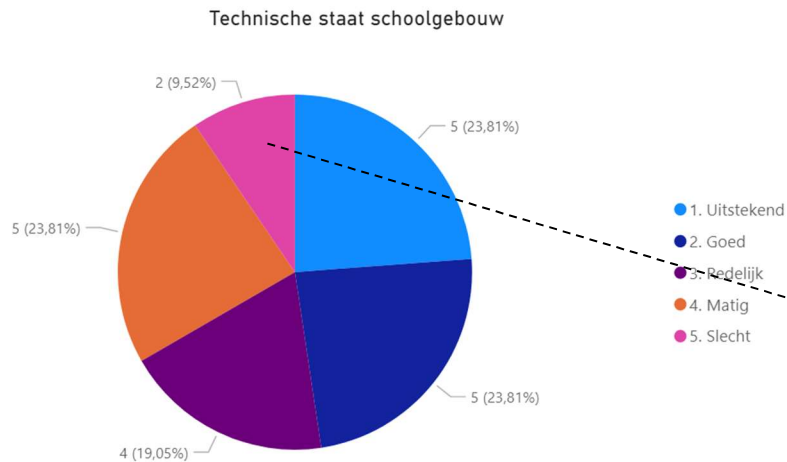
Schoolgebouwen waar de capaciteit als niet passend wordt ervaren (nu en in de toekomst)			
Stadsdeel	Schoolbestuur	Schoolnaam	Bouwjaar
Almere Buiten	ASG	Montessori Lyceum Flevoland	>2011
Almere Buiten	ASG	Oostvaarders College	1991-2000
Almere Buiten	ASG	Taalcentrum VO, Asterstraat	1981-1990
Almere Stad-Oost	Almere Speciaal	Aventurijn	>2011
Almere Stad-West	Eduvier	Nautilus College, Operetteweg	1981-1990
Almere Stad-West	Het Baken	Baken Stad College	1981-1990

Ad 3. Mate van tevredenheid over technische kwaliteit van het gebouw

Bijna de helft van de gebruikers is tevreden tot zeer tevreden over de technische staat van het schoolgebouw (47 %; 10 locaties). Bij 19 % (4 locaties) wordt de technische staat als redelijk gewaardeerd: de veroudering is plaatselijk zichtbaar. Bij 24 % (5 locaties) wordt de technische staat als matig gewaardeerd. De veroudering is op een substantieel gedeelte van het gebouw zichtbaar. 2 Locaties (10 %) beoordelen de technische staat als slecht, wat betekent dat de veroudering onomkeerbaar is.

2 Scholen geven aan dat de technische staat slecht is. Bij deze scholen is de ontevredenheid verklaarbaar gezien de leeftijd:

- Het Nautilus College is ouder dan 40 jaar;
- OSG De Meergronden nadert de 40 jaar. Deze school krijgt vervangende nieuwbouw binnen 5 jaar.

Schoolgebouwen waar de technische staat als slecht wordt ervaren			
Stadsdeel	Schoolbestuur	Schoolnaam	Bouwjaar
Almere Haven	ASG	OSG De Meergronden	1970-1980
Almere Stad-West	Eduvier	Nautilus College, Operetteweg	1981-1990

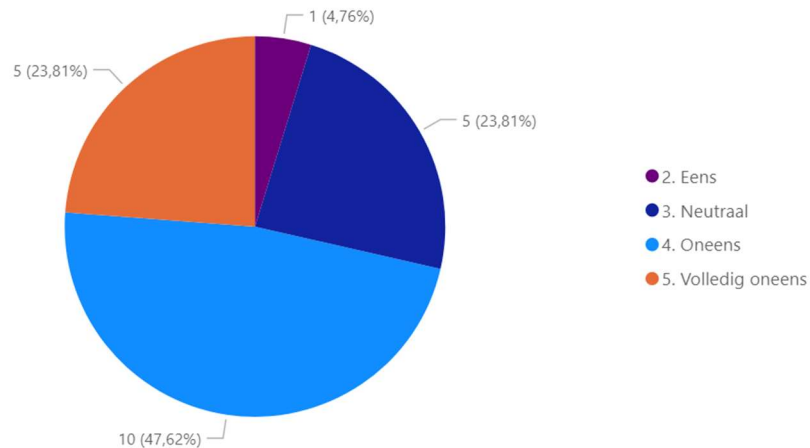
Ad 4. Mate van tevredenheid over binnenklimaat

De beleving met betrekking tot het binnenklimaat op de volgende vier categorieën van het gebouw wordt hieronder nader uitgewerkt:

- Temperatuur
- Licht
- Geluid
- Frisse lucht (luchtkwaliteit)

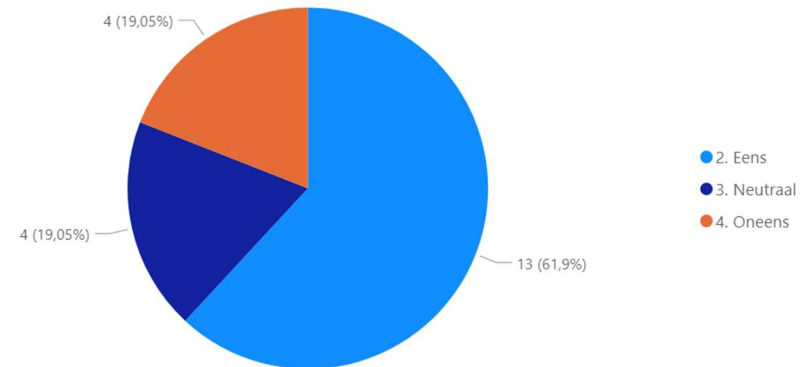
Temperatuur

Opvallend is dat gebruikers voor het overgrote deel niet tevreden zijn over de temperatuur. Op slechts 1 schoollocatie zijn de gebruikers tevreden over de temperatuur. Dit betreft De Avonturijn in Almere Stad-Oost. Bij 71 % van de schoolgebouwen (15 locaties) zijn de gebruikers ontevreden tot zeer ontevreden over de kwaliteit van de temperatuur.

Licht

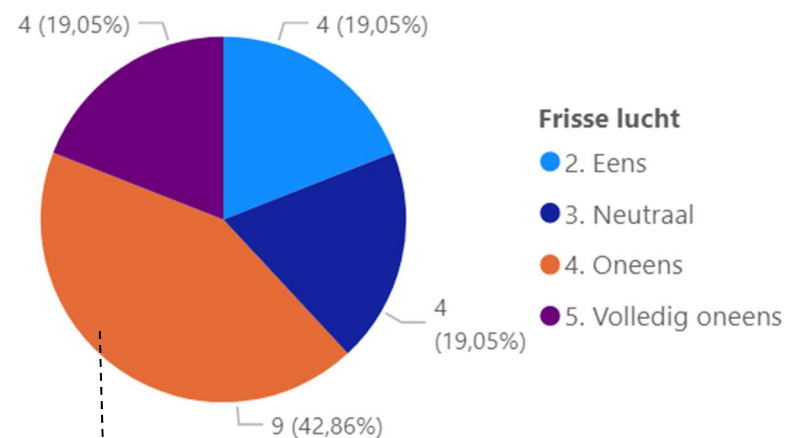
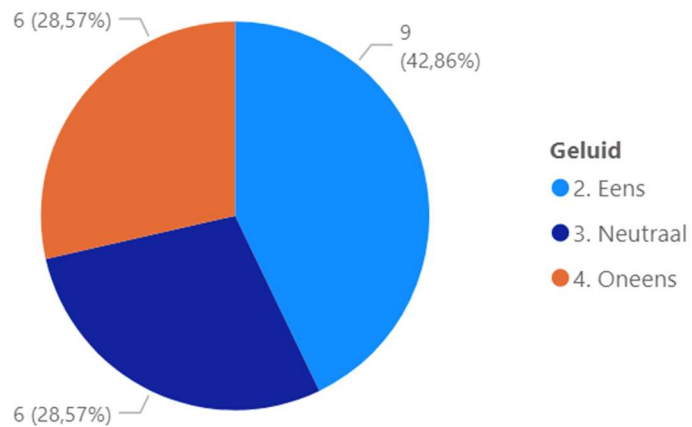
Bij meer dan de helft (62 %; 13 locaties) van de scholen zijn de gebruikers tevreden met de kwaliteit van het licht in de school. 20 % van de scholen (4 locaties) geeft aan dat de kwaliteit van het licht slecht is. Opvallend is dat er geen knelpunten worden ervaren. Geen van de gebruikers is zeer tevreden, dan wel zeer ontevreden over de kwaliteit van het licht.

Geluid (akoestiek)

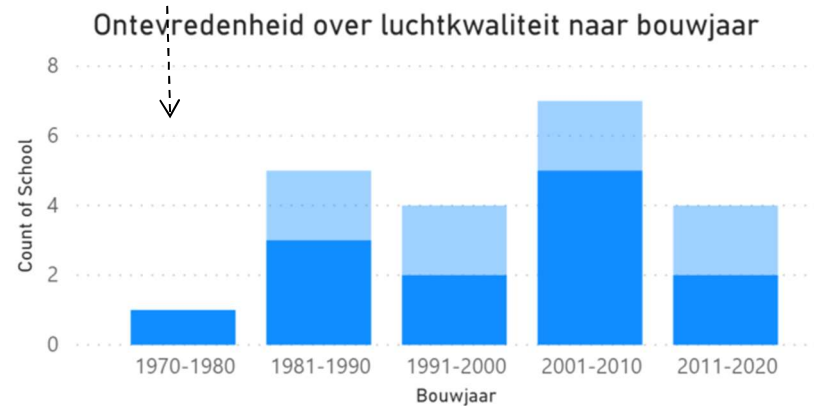
Bij bijna de helft (43 %; 9 locaties) van de scholen zijn de gebruikers tevreden met de kwaliteit van het geluid (akoestiek) in de school. 28 % (6 locaties) van de scholen geeft aan dat de kwaliteit van het geluid slecht is.

Ook in deze categorie worden er geen knelpunten ervaren. Geen van de gebruikers is zeer tevreden, dan wel zeer ontevreden over de kwaliteit van het geluid.

Frisse lucht (luchtkwaliteit)

Ruim meer dan de helft van de scholen (61%; 13 locaties) geeft aan dat de kwaliteit van de lucht slecht tot zeer slecht is. Het betreffen gebouwen van alle bouwjaren, zie tabel rechts. De lichtblauwe kolom geeft het aantal schoollocaties aan per bouwjaar; de blauwe kolom het aantal schoollocaties waar is aangegeven dat ze ontevreden tot zeer ontevreden zijn over de luchtkwaliteit. Opvallend is dat in de bouwperiode tussen 2001 en 2010 5 van 7 scholen ontevreden zijn over de luchtkwaliteit, terwijl deze scholen relatief jong zijn.

Conclusies binnenklimaat

Knelpunten over het binnenklimaat worden nagenoeg op alle locaties ervaren, ongeacht bouwjaar. Bij meer dan de helft van alle schoollocaties worden knelpunten ervaren bij temperatuur (71 %) en luchtkwaliteit (61 %). Bij de kwaliteit van het geluid (29 %) en licht (19 %) worden de minste knelpunten ervaren.

NB. De enquête is afgenomen vóór de corona pandemie. De verwachting is dat met de toegenomen aandacht voor de luchtkwaliteit en de relatie tot de verspreiding van virussen er meer scholen knelpunten in de luchtkwaliteit en de ventilatie ondervinden.

14. HUISVESTINGS- EN INVESTERINGSAGENDA

14.1. HUISVESTINGSAGENDA 2020 - 2034

De huisvestingsopgave voor de gemeente Almere is enorm groot en fors.

Enerzijds dient door de groei van de gemeente gezorgd te worden voor voldoende onderwijsvoorzieningen in de nieuw te realiseren wijken; de groei moet geacommodeerd worden hetgeen vooral een vraagstuk is voor het primair onderwijs. De nieuwe woonwijken ontleen hun aantrekkelijkheid immers ook door de aanwezigheid van basisvoorzieningen waaronder scholen voor primair onderwijs.

Anderzijds is de huisvestingsopgave groot en fors vanwege de veelal noodzakelijke of gewenste vernieuwing van de bestaande voorzieningen in de bestaande stadsdelen. Met het bereiken van de 40-jarige leeftijd van de gemeente Almere zijn er de komende jaren en/of decennia ook steeds meer schoolgebouwen die ook die leeftijd gaan bereiken. De centrale vraag wordt dan of de bestaande voorzieningen in stand worden gehouden door renovatie c.q. levensduurverlenging of door vervangende nieuwbouw.

Evenals in Stedenwijk, de prioriteitswijk waar de vernieuwing als eerste gaat plaatsvinden, zal er echter ook in andere wijken sprake zijn van een gewenste en soms ook noodzakelijke herstructurering van de voorzieningenstructuur. De reden hiervoor is veelal dat de huidige voorzieningenstructuur niet meer aansluit bij de toekomstige behoeften. Door enerzijds veranderende leerlingenaantallen, maar anderzijds diverse onderwijskundige ontwikkelingen en maatschappelijke ontwikkelingen (IKC-vorming, passend onderwijs inclusieagenda, relatie jeugdzorg – onderwijs e.d.), ontstaat ook een gewijzigde behoefte aan onderwijshuisvesting. Dit heeft niet alleen betrekking

op de omvang van de scholen, maar ook op de functionaliteit van de voorzieningen.

De huisvestingsagenda voor de vernieuwing van de bestaande voorzieningen is wat betreft de prioriteiten en projecten reeds vastgelegd (fase II document prioriteitswijken). Het betreft de hierna volgende huisvestingsagenda. In deze agenda zijn eventuele aanvullende projecten, die het gevolg zijn van toepassing van de hardheidsclausule, en/of huisvestingsprojecten in het (V)SO (nog) niet meegenomen.

1. **Vernieuwingsagenda bestaande voorraad**

Prioriteitswijken

1.	Stedenwijk	2023
2.	Molenbuurt	2023
3.	Almere Haven	2026 en 2030
4.	Almere Stad Oost	2034

Voortgezet onderwijs

5.	De Meergronden	2025
6.	Baken Stad College	2025

2. **Uitbreidingsagenda Almere Poort, Nobelhorst en Oosterwold**

- 2 Permanente voorzieningen in Oosterwold
- 2 Tijdelijke voorzieningen in Almere Poort en Oosterwold

14.2. INVESTERINGSAGENDA 2035 E.V.

In het voorliggende IHP wordt ingegaan op de huisvestingsagenda voor korte en middellange termijn en de huisvestingsopgave voor de periode na 2035. De korte en middellange termijn wordt bepaald door de prioriteitswijken en de twee VO-projecten (De Meergronden en Baken Stad College), alsmede de reeds bekende uitbreidingsprojecten in Oosterwold en Almere Poort.

De huisvestingsopgave voor de lange termijn is indicatief in beeld gebracht. De concrete prioritering van de huisvestingsprojecten na 2034 dient nog plaats te vinden. Deze prioritering vindt plaats op basis van technische en functionele overwegingen, alsmede onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen in de wijken waarin de scholen zich bevinden (in overleg met de schoolbesturen zal deze verdere prioritering worden bepaald). Zoals reeds eerder aangegeven is de leeftijd van een gebouw een niet allesbepalende factor voor de vernieuwingsagenda. Naast ouderdom zijn dat o.a. technische staat, exploitatie van de voorziening, stedenbouwkundige aspecten, verkeersaspecten en vanzelfsprekend onderwijskundige overwegingen.

In het kader van de opstelling van dit IHP is voor de lange termijn, de periode vanaf 2035, alleen de totale ruimtelijke en financiële opgave in beeld gebracht. Dit betreft zowel de opgave daar waar het gaat om de vernieuwing van de bestaande scholen, bij elkaar circa 175.000 à 185.000 m² BVO, als de benodigde uitbreiding als gevolg van de groei van Almere (Almere Pampus).

De totale korte, middellange en lange termijn investeringsagenda ziet er als volgt uit. De totale investeringsopgave varieert van circa € 480 miljoen à € 770 miljoen afhankelijk van de mogelijkheden en/of keuzes inzake levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw.

Investeringsagenda 2021 - 2034, 2035 - 2050			
Huisvestingsagenda 2021 - 2034		Investeringskosten	
		Renovatie	Nieuwbouw
I.	Prioriteitswijken		
a	Stedenwijk ¹⁾	€ 8.498.576	€ 16.876.549
b	Molenbuurt	€ 7.375.162	€ 13.187.876
c	Almere Haven	€ 16.761.269	€ 28.236.272
d	Almere Stad Oost (Film-, Dans-, Parkwijk)	€ 19.719.140	€ 33.913.716
Totaal prioriteitswijken		€ 52.354.147	€ 92.214.413
II.	Voortgezet onderwijs		
a	De Meergronden ²⁾	€ 16.861.392	€ 29.672.293
b	Baken Stad College	€ 12.488.223	€ 22.227.566
Totaal voortgezet onderwijs		€ 29.349.615	€ 51.899.859
III	Reeds voorziene uitbreidingen ³⁾	€ 20.000.000	€ 20.000.000
	(Almere Poort, Nobelhort, Oosterwold)		
Totaal investeringsagenda 2021 - 2034		€ 101.703.762	€ 164.114.272
Huisvestingsagenda 2035 e.v.			
I.	Uitbreiding Pampus		
a	Basisscholen (10), gymzalen/LO (10)	€ 75.242.010	€ 75.242.010
b	Voortgezet onderwijs (1), gymzalen/LO (3)	€ 31.850.000	€ 31.850.000
Totaal uitbreiding Pampus		€ 107.092.010	€ 107.092.010
II.	Renovatie/vernieuwing bestaande voorraad ⁴⁾		
a	Primair onderwijs	€ 138.750.000	€ 254.375.000
b	Voortgezet onderwijs	€ 116.250.000	€ 213.125.000
c	Speciaal onderwijs	€ 15.000.000	€ 27.500.000
Totaal renovatie/nieuwbouw		€ 270.000.000	€ 495.000.000
Totaal investeringsagenda 2035 - 2050		€ 377.092.010	€ 602.092.010
Totaal investeringsagenda 2021 - 2050⁵⁾		€ 478.795.772	€ 766.206.282
ad. 1. Voor Stedenwijk is reeds besloten tot vervangende nieuwbouw van de basisscholen			
ad. 2. Voor De Meergronden is reeds besloten tot vervangende nieuwbouw			
ad. 3. Het betreft een indicatieve raming van de kosten van nieuwbouw van 2 permanente en 2 tijdelijke basisscholen in Almere Poort en Oosterwold			
ad. 4. Indicatieve kosten van renovatie of nieuwbouw schoolgebouwen die in periode 2035 - 2050 in beeld zijn. Exclusief bestaande voorzieningen voor bewegingsonderwijs (circa 40 gymzalen en 10 sportzalen/-hallen)			
ad. 5. In de raming van de totale kosten van renovatie (circa € 480 miljoen) zijn ook de kosten meegenomen van de reeds bekende uitbreidingen (€ 20 miljoen) en de uitbreiding t.b.v. Almere Pampus (circa € 110 miljoen). De optelsom van renovatie betreft derhalve ook een deel nieuwbouw			

De totale investeringskosten worden geraamd op circa € 770 miljoen wanneer sprake is van (vervangende) nieuwbouw als gevolg van de noodzakelijke uitbreidingen én de vervanging van een groot deel van de bestaande voorraad (de vervanging van de toekomstige ruimtebehoefte van circa 175.000 à 185.000 m² BVO). Wanneer sprake is van levensduurverlenging c.q. renovatie zullen de kosten wellicht lager uitvallen (e.e.a. afhankelijk van de kwaliteit van de gebouwen en de te nemen maatregelen om de gebouwen op het dan geldende kwaliteitsniveau te brengen). Inmiddels zijn er echter al keuzes gemaakt om voor de vernieuwing in Stedenwijk en de vernieuwing van De Meergronden uit te gaan van vervangende nieuwbouw.

De (indicatieve) investeringsagenda is exclusief eventuele investeringen voor bijvoorbeeld aanvullende voorzieningen voor bijvoorbeeld de kinderopvang. In het kader van de ontwikkeling van IKC's voor kinderen van 0 – 12 jaar is het wenselijk dat ook de kinderopvang onderdeel uitmaakt van de voorzieningen voor basisonderwijs. Om dit mogelijk te maken moeten er aanvullende voorzieningen gerealiseerd worden voor de kinderopvang (groepsruimten, slaap- en verschoonruimten e.d.). Deze wens en ambitie naar meer integrale voorzieningen voor 0 – 12-jarigen stelt hoge eisen aan de realisatie en exploitatie van voorzieningen waarin meerdere functies onder één dak zijn ondergebracht. Zoals reeds aangegeven zal hiervoor een afzonderlijke gemeentelijke beleidsnotitie worden opgesteld (zie paragraaf 6.5.2). Uitgangspunt voor de eventueel aanvullende voorzieningen is dat er sprake is van een budgettair neutrale investering die gedekt wordt door kostendekkende huurinkomsten.

Ook andere investeringskosten die te maken hebben met de realisering van scholen zijn niet meegenomen. Te denken is o.a. aan eventuele locatiegebonden kosten, verwervingskosten van locatie, infrastructurele kosten, kosten m.b.t. de bestemmingsplanprocedure e.d.

14.3. DEKKING INVESTERINGSAGENDA

De investeringskosten voor de uitbreiding van de onderwijsportefeuille en het op peil houden van de bestaande onderwijsvoorzieningenstructuur zijn enorm hoog en doen een groot appèl op de gemeentelijk financiën.

De gehele investeringsagenda kent vanzelfsprekend nog geen sluitende dekking i.c. dekkingsvoorstel. Tot nu toe is voor de ontwikkeling van de nieuwe huisvesting in Stedenwijk de financiering meegenomen in het financieel meerjarenbeleid van de gemeente. Er is besloten te komen tot twee brede buurtscholen. Voor de overige prioriteitswijken heeft nog geen planvorming plaatsgevonden en zijn evenmin de eventuele financiële consequenties meegenomen in het financieel gemeentelijk beleid. Voor het voortgezet onderwijs heeft alleen voor de vernieuwing van De Meergronden besluitvorming plaatsgevonden en is de dekking opgenomen in het financieel meerjarenbeleid.

Conform het huidige gemeentelijke beleid zullen er jaarlijks op basis van concrete projecten kredietvoorstellen moeten worden opgesteld die onderdeel zijn van de integrale gemeentelijke besluitvorming. De dekking van de investeringsagenda zal na vaststelling van het IHP in overleg met de schoolbesturen verder worden uitgewerkt ook rekening houdend met onderstaande mogelijkheden.

14.4. DEKKINGSMOGELIJKHEDEN

Voor de financiering van de investeringskosten zijn meerdere mogelijkheden denkbaar (die na vaststelling van het IHP in overleg met de schoolbesturen verder worden uitgewerkt).

14.4.1 GEMEENTEFONDSUITKERING

Een deel van de investeringskosten kan gefinancierd worden uit de extra inkomsten voor de gemeente Almere, die ontstaan door de groei van de gemeente. Met de groei van Almere neemt immers ook de uitkering uit het Gemeentefonds toe. Onderdeel van de uitkering uit het Gemeentefonds zijn de middelen voor onderwijshuisvesting (subcluster onderwijshuisvesting). Deze middelen zijn niet geoormerkt, maar maken onderdeel uit van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. Op dit moment ontvangt de gemeente Almere circa € 24 miljoen voor het subcluster onderwijshuisvesting. Deze middelen zijn bedoeld voor de lopende verplichtingen voor de onderwijshuisvesting (financiering van de jaarlijkse kapitaallasten, verzekeringen en belastingen en nieuwe investeringen). Deze middelen zijn voor de lesgebouwen en de voorzieningen voor bewegingsonderwijs (gymzalen en sporthallen/-zalen). Hoewel dit geen bewust c.q. actief beleid is van de gemeente sluiten deze indicatieve uitgaven aan bij de huidige uitgaven van de gemeente Almere voor de onderwijshuisvesting (inclusief de lasten voor de voorzieningen voor bewegingsonderwijs). Er is, voor zover hiervan sprake zou kunnen zijn gezien het fictieve huisvestingsbudget in het Gemeentefonds, geen sprake van dat de gemeente Almere ‘overhoudt’ aan de indicatieve middelen in het Gemeentefonds. De huidige uitgaven komen overeen met de jaarlijkse indicatieve inkomsten.

De verwachting is dat door de groei van Almere de uitkering uit het Gemeentefonds zal groeien en daarmee ook het aandeel in het subcluster onderwijshuisvesting. Wanneer sprake is van een jaarlijkse groei van circa 2 % zal deze niet geoormerkte uitkering groeien naar circa € 30 miljoen in 2034/-35 (en naar circa € 40 miljoen in 2050). Deze extra groei vanuit de uitkering uit het Gemeentefonds kan o.a. aangewend worden voor extra investeringen. Dit is echter geen bestaand beleid binnen de gemeente Almere; de diverse middelen worden niet gereserveerd voor bijvoorbeeld onderwijshuisvesting of

andere sectoren. Investeringsbeslissingen voor alle sectoren vinden integraal plaats op basis van de totale begroting(sruimte). Dit betekent dat wanneer er bijvoorbeeld meer voorzieningen voor onderwijs nodig zijn dit ook prioriteit dient te krijgen in de integrale begrotingsafwegingen.

14.4.2 VRIJVAL KAPITAALLASTEN BESTAANDE SCHOOLGEBOUWEN

Op basis van de gemeentelijke financieringsystematiek vinden er jaarlijkse afschrijvingen plaats op de onderwijsgebouwen. Dit betekent dat de jaarlijkse kapitaallasten bij ongewijzigd beleid – geen nieuwe investeringen - afnemen en op enig moment € 0 zijn. De werkelijkheid is echter dat er ook voortdurend investeringen plaatsvinden waardoor er weer nieuwe kapitaallasten komen. Echter op de gehele portefeuille van meer dan 100 huidige schoolgebouwen (en ook een groot aantal gymzalen en sporthallen/-zalen) zal de komende jaren sprake zijn van vrijval van kapitaallasten. Deze vrijval kan gereserveerd worden voor nieuwe investeringen. Ook hier geldt echter dat dit gewijzigd financieel gemeentelijk beleid vereist, aangezien er nu geen sprake is van het beschikbaar blijven van de vrijval in de onderwijshuisvesting voor de onderwijshuisvesting. De jaarlijkse vrijval loopt mee in het totale resultaat van de gemeente in plaats van dat specifieke reserveringen plaatsvinden (zoals dat ook niet het geval is met betrekking tot de indicatieve uitkering uit het Gemeentefonds).

14.4.3 OPBRENGSTEN HERONTWIKKELING VRIJKOMENDE LOCATIES

Door de herstructurering van de voorzieningenstructuur in de bestaande stadsdelen zullen ook locaties vrijkomen. Enerzijds is er in de bestaande stadsdelen door demografische ontwikkelingen minder onderwijsbehoefte. Anderzijds beoogt de vernieuwing van de bestaande voorzieningenstructuur ook een ‘schaalsprong’; besloten is wanneer sprake is van vervangende nieuwbouw uit te gaan van voorzieningen met een minimale omvang voor circa 14 à 16 groepen basisonderwijs (16 in de nieuwe uitbreidingswijken). Deze vernieuwing van de bestaande voorzieningen en het daarmee veelal realiseren

van minder maar omvangrijkere locaties, resulteert in vrijkomende locaties. Deze locaties kunnen herontwikkeld worden ten behoeve van o.a. woningbouw. Overwogen kan worden om eventuele herontwikkelingsopbrengsten in te zetten voor de vernieuwing van de onderwijshuisvesting. Ook dit is echter geen bestaand gemeentelijk beleid. Vrijkomende locaties maken onderdeel uit van de exploitatie van het vastgoed-/grondbedrijf.

14.4.4 COFINANCIERING SCHOOLBESTUREN

Uitbreiding, nieuwbouw en vervangende nieuwbouw is een verantwoordelijkheid van de gemeenten in Nederland. Dit betekent ook dat deze voorzieningen gefinancierd moeten worden door de gemeenten. Op dit moment mogen schoolbesturen voor PO en (V)SO op grond van de wet- en regelgeving niet investeren in onderwijshuisvesting. De lumpsumbekostiging die scholen c.q. schoolbesturen ontvangen moeten zij aanwenden voor de bekostiging van het personeel en de materiële instandhouding (schoonmaken, energie, onderhoud). De wetgeving voor het PO en (V)SO kent op dit moment een zogenaamd investeringsverbod voor schoolbesturen. Het voortgezet onderwijs kent deze wettelijke bepaling niet. Het is het voornemen van het ministerie om het zogenaamd investeringsverbod in het PO en (V)SO ook op te heffen. Wetgeving hiertoe is in voorbereiding.

Op dit moment komt cofinanciering door schoolbesturen echter wel voor. Indien schoolbesturen extra investeringen in duurzaamheidsmaatregelen willen doen, die boven de eisen die uit de wet- en regelgeving voortvloeien en/of leiden tot een betere kwaliteit en gunstiger exploitatie, is investeren door schoolbesturen toegestaan. De hoogte van deze investeringen is niet vastgelegd. In de behandeling van het wetsvoorstel door decentralisatie onderhoud en functionele aanpassingen in december 2014 is door de toenmalige staatssecretaris Dekker aangegeven dat deze investeringen redelijk dienen te zijn qua hoogte. Hierbij ging c.q. gaat het om twee aspecten.

Eenzijds redelijk in verhouding tot de begroting van het betreffende schoolbestuur en anderzijds redelijk in relatie tot de zogenaamde terugverdiëntijd van de investeringen. Bij het laatste gaat het om investeringen die terugverdiend worden doordat de exploitatie van de school positiever wordt. Hierbij werden als voorbeelden genoemd het toepassen van onderhoudsarme materialen (bijvoorbeeld aluminium kozijnen, gietvloeren) en nieuwe vormen van energieopwekking waardoor de energiekosten dalen. Ook kunnen schoolbesturen met gereserveerde middelen uit de Rijksbekostiging van voor 1 augustus 2006 of uit privévermogen, bepaalde aanvullende investeringen doen, zoals een milieubewustere uitvoering van de huisvesting. Dit betreft ook een autonome bevoegdheid van de schoolbesturen.

De investeringen door de schoolbesturen zijn eigen keuzes bovenop de investeringen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Het is dus niet bedoeld om eventuele tekorten op investeringen gedekt te krijgen, maar betreft extra investeringen voor een hogere kwaliteit. De gemeente is verantwoordelijk om voorzieningen te realiseren die aan het dan geldende Bouwbesluit voldoen.

Schoolbesturen zijn met inachtneming van bovenstaande wettelijke verantwoordelijkheidsverdeling en kaders bereid te onderzoeken om bij te dragen aan duurzaamheidsinvesteringen in nieuwe en te renoveren schoolgebouwen wanneer deze investeringen een financieel exploitatievoordeel voor de schoolbesturen opleveren. Rekening houdend met die verantwoordelijkheidsverdeling en te onderzoeken kaders zien partijen de onderwijshuisvesting als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen. In overleg met het onderwijsveld zal de eventuele cofinanciering verder worden uitgewerkt en project afhankelijk kunnen zijn.

14.4.5 SAMENWERKING MAATSCHAPPELIJKE PARTNERS IN IKC

De gemeente Almere en de schoolbesturen streven naar IKC-vorming, waarbij er vormgegeven wordt aan een doorlopende leer- en ontwikkellijijn voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Een belangrijke voorwaarde is de aanwezigheid van een kinderopvangorganisatie in een IKC. Deze IKC-vorming dient niet voorbehouden te zijn aan nieuwe locaties, ook bij de huidige locaties dient dit mogelijk te zijn.

Binnen een IKC kunnen de verschillende maatschappelijke partners van het onderwijs structureel participeren. In hun verschijningsvorm zijn IKC's dan veelal ook verschillend omdat de directe omgeving ook verschilt. Onderwijs, maatschappelijke partners en de gemeente geven vorm aan deze IKC's. er is geen vooraf opgelegd blauwdruk wat betreft de partners anders dan dat IKC's altijd voorzieningen zijn voor kinderen van 0 – 12/13 jaar.

Op dit moment worden er door de schoolbesturen onderwijsruimten verhuurd aan de kinderopvangorganisatie. Keerzijde is echter dat als de school groeit (of een andere school waarvoor medegebruik gezocht moet worden) het huurcontract beëindigd zou kunnen worden. Hierdoor heeft de kinderopvang geen zekerheid en is de continuïteit niet gewaarborgd, hetgeen beleidsmatig niet wenselijk is vanwege pedagogische, onderwijskundige en organisatorische overwegingen.

Ter voorkoming van bovenstaande situatie zal als vervolg op het IHP in samenwerking met het onderwijsveld en de diverse functionele afdelingen van de gemeente (o.a. vastgoed, gebouwenbeheer, financiën) een beleidsnotitie worden opgesteld over voorzieningen waarin meerdere functies onder één dak zijn ondergebracht. Bovenstaand aspect en andere aspecten zullen daarin nader worden uitgewerkt om te komen tot een duurzame samenwerking tussen basisonderwijs en aanvullende kindvoorzieningen dan

wel andere (maatschappelijke) partners. Belangrijk in dit verband is dat er een construct wordt gerealiseerd waarin er enerzijds zekerheid is dat de kinderopvang ook structureel kan participeren en anderzijds er financiële stromen worden gegenereerd t.b.v. een adequate instandhouding van deze voorzieningen met meerdere functie onder één dak.

Met betrekking tot de instandhouding van de voorzieningen en de financiering daarvan zal een financieringsmodel worden ontwikkeld dat onderdeel is van de genoemde beleidsnotitie over geïntegreerde voorzieningen. Het streven is dit in het voorjaar van 2022 gereed te hebben. Hiermee dienen ook de kosten en opbrengsten over een lange periode in beeld te worden gebracht. Huur, verhuur of het onttrekken aan onderwijsbestemming maken deel uit van deze uitwerking.

